

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 06649

IN GESHPAN

Pincus Goodman

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

פ. גודמאן

אין געשפאן

לידער און געדיכטן

צווייטע פארגרעסערטע אויפלאגע

ניו יארק, 1926

.....
Copyright 1926
by P. Goodman
Paterson, N. J.
.....

לידער פון היים און פאפריק

ס'ווערט איינגעבוירן פרי דער שקלאה,
די מוטער־ערה, זי ציט אים צו —
זי פילט זיין שמערץ, זי פילט זיין לאסט,
און גרייט אים צו, דעם שקלאה, זיין רו . . .

אויף די וועגן

עס שלעפט זיך מיר נאך הינטערן וועג
דער לאסט פון די פארגאנגענע טעג;
און פאראויס וואו מיין וועג זיך פארציט —
לייגט זיך אזוי שווער אויפ'ן געמיט.

באגלייט אזוי דער לאסט העט ווייט אפ
און פאראויס ציט דער וועג אלץ אראפ;
איז איבערן רוקן וואס זיך צעלייגט —
און קרימט זיך איבערן וועג און זיך בויגט.

שווערט דער לאסט, וועגט אריבער די וואג,
גייט מיר אויך איבערדריסיק דער טאג;
בייט איך אויס יעדן מארגן דעם וועג
דעם לאסט פון די פארגאנגענע טעג . . .

איבער'ן שמעטל

איבער'ן שמעטל קוימענס שטייגן
פון פאבריקן הויך ארויס,
קוקן אויף דעם ארעם געגנט
ווי מיט גאווה פון זייער גרויס.

בלאזן פון זיך סאזשע-וואַלקנס,
וואו ניט וואו א דיקער רויך
שפארט און שלענגלט ווי א בייטש זיך —
ווי ר'וואַלט סטראַשען פון דער הויך.

אין פרימאָרגן כ'הער א פייפן
דרינגט אריין אין הויז, אין צעלט —
איז דאָס ניט א פאָסטוכ'ס פייפן
רופנדיק די פי אין פעלד?

איבער'ן שמעטל רויך און סאזשע,
אין דער לופט א פייפעריי,
קנאַקט ניט וואו די בייטש פון פאָסטוך?
אונטער'ן בייטש שווינדט אַליץ פאַרביי.

מיין הארפע

מיין הארפע איז די מאשין,
צו מיין ליד זי פאסט;
אין יעדן איר גרילץ און רויש
קלינגט מיר אפ מיין לאסט.

מיין שפילן רירט קיין הערצער,
שפילן כ'מעג ווי שארף —
מיר הילכן ניט קיין „בראוואס“,
אנדערש קלינגט מיין הארף.

ווילד רוישן אירע מענער,
ניט איין טאן פארגעסט;
פון דיקע אייזן סטרונעס
אנגעצויגן פעסט.

ניט ציטערט, מיינע פינגער,
ווערט ניט מיד און קראנק!
מיין הארפע איז פון אייזן;
רוישן מוז איר קלאנג.

— א קלאפן, א רוישן —

א קלאפן, א רוישן,
א גרילצן, א ברומען,
א ווילדער געטומל
פון רוישיקע שטימען.

א ברויזן, א סקריפען
פון אייזערנע ציינער,
א יאגן, א טרייבן
פון הערצער ווי שמיינער.

א געשריי, א געבייזער,
ס'לעכערן אויערן;
שפראצט איבער לייב אויס
אן אנגסט ווערט געבארן.

א כייכי געלעכטער,
א שפיוז מיט די אויגן;
געכאפט אויף א שפילקע
צום מאגנעט געצויגן.

א הוזשען, א פייפן
ווי שדים געזאנגען;
וואס האבן אהערצו
מיין נשמה געפאנגען.

ביינקשאפט

עס שלומערט מיין געדאנק פארוויגט פון שאפ גערויש —
און פלאנטערט זיך אין מיר ווי אין שלאף א מרום ;
עס מאלט זיך אין מיין דמיון : א שיפל אין א שמורם,
דאביי מיט אלע כחות האלט מיין גייסט זיך קוים.

עס רוישט ווי א געווימער דער כאאס פון שאפ,
דאס הארץ ווי אין א תפיסה פון מאטערנים פארגייט ;
דורכ'ן פענסטער קוקט ס'אויג באנג ווי א פארבלאנדזשעט
קינד
און ס'דאכט אין ים גערויש זיך מרינקט מיין הארץ און
שרייט.

עס ווערט פאר'ן אויער פארקלונגען ס'ווארט וואס גרייכט
אהין
נאר אין מיין הארץ וועבט זיך א שמיל פאראומערט ליד ;
און וועבט זיך אין דער שמילקייט פון די שפעטע נאכט
ווען נאך דער ארבעט זינקט מיין קאפ אנידער מיד.

צום וועק-זייגער

א, וועקערל, קלינג, קלינג און וועק
פרימארגן מיך אויף אין דער צייט —
באלד קומט אן די „שטונדע“, מוז איך
אין שאפ ביים מאשין זיין בארייט.

א, וועקערל, קלינג, קלינג און וועק
פארטאגס, ווען מען פייפט דארט נאך מיר —
פארשלאף איך דעם „רוף“ פון פאבריק,
פארהאקט דארט א ריגל די מיר.

א, וועקערל, קלינג, קלינג און וועק!
קלינג הויך אויס די טענער פרי-מארגן —
וועקסטו מיך ניט אויף צו דער שעה,
דאן וועקן מיך אויף שווערע זארגן.

אין דער פרי

ווי גרויזאם עס גרילצט
דער רוף פון פאבריק,
„שטיי אויף ס'איז שוין טאג,
נו גיבער צוריק!“

די אויגן איך רייס —
זיי שליסן זיך צו
אוי וויי, ווי עס ביינקט,
עס ביינקט זיך נאך רו.

עס זינקט מיר דער קאפ
צום קישן צוריק,
נאך אוי, אט דער גרילץ,
דער גרילץ פון פאבריק.

„דו ווילסט זיך צופיל,
נו גיבער דארט קום!“
איך גיי שוין, איך גיי,
טאג ווער-זשע שוין שטום:

אין שאפ... ..

אין שאפ, א ווי היים איז
אין שאפ אזוי איינג,
אין שאפ, א ווי מריב איז —
איך זיין און איך ביינק.

דאס ווינטעלען דרויסן
ווי ליבלאך עם קוויקט.
מען פילט עם אין שאפ ניט —
דא שטיקט נאר און שטיקט.

קום, ווינטעלע, קום דאך,
פארבלאז מיר מיין שמארץ —
עם שטיקט דא, עם שטיקט מיך,
עם מריקנט מיין הארץ.

פון דער ארבעט

שמיל פארגייען, שמיל פארגייען,
מיינע כחות יונגע, פרישע —
פרי פארשווינדן אויך אינאיינעם
מיינע יוגנט'ס-טרוימען זיסע.

איך מעסט, איך צייל מיינע כחות,
זיי פארגייען נאך דער רייע —
פון פרי ביז שפעט גראב איך קברים —
אזונטס גיי איך פון זייער לוייה.

ווי אן אבל פון בית עלמין
גיי איך דאן אהיים צוריק —
פון דער ארבעט, פון דער ארבעט
פול מיט ווייטאק פון פאבריק.

נאך דער ארבעט

קום איך אן אין געסעלע,
פון דעם שאפ שוין לויז —
קוקט שוין אויס מיין טייערע,
שטייט שוין פאר דעם הויז.

געבן איר מיין ליבעס קינד
שפרינגט שנעל אויף פאר פרייד —
לאזט זיך אויפ'ן קול'עכל
„פאפא, פאפא גייט!“

לוסטיק מיר אנטקעגן קומט,
שפרינגט מיט רויש און שאל —
הארציק שרייט די מאמע נאך:
„זונעלע, גיט פאל!“

פלינקער צו די טייערסטע
לעבט אויף מיין באגער —
דאך פון לאנגן הארעווען
איז דאס הארץ מיר שווער.

אן ארבעט

דער פאטער זיצט ביים וויג גענייגט —
דעם קאפ געזונקען, טיף געבויגט,
און וויגט דאס קליינע, בלייכע קינד —
אך, ארבעטסלאז איז ער אצינד.

די מוטער, זי אין שאפ איצט גייט,
פארלאזט דאס קינד און גייט און גייט;
זי מוז די דחקות מאכן גרינגער
מיט אירע דארע, שוואכע פינגער.

אין שטוב דאס קינד וויינט אפט גאנץ לאנג,
זיין הערצעלע איז טריב און באנג,
מיט אויגעלאך זוכט עס און שרייט —
עס זוכט די מאמען שמומעהיים.

דער פאטער זיצט ביים וויג גענייגט,
דעם קאפ פארזונקען, טיף געבויגט,
און קארמעט ס'קינד פון דחקות-קריגל, —
דאס שלאף-ליד זינגט דער סקריפ פון וויגל.

קריזיס

די מאשינען שטייען שמיל
נאכ'ן ראשיקייט אן ציל;
אויסגעזויגן שוין דעם זאפט:
בלוט און שווייס און מוסקל קראפט.

ליגן אוצרות אנגעלייגט —
ווארטן מענטשן — הענט פארלייגט,
ביז אין הימל א יאריד —
און מען טומלט: „קריג און פריד“.

וואקסט אן אומרו פון דעם „רו“ —
— קלאפן טירן אויף און צו,
— טרעפ ארויף און טרעפ אראפ,
לאזט א פארהאנג זיך אראפ.

שטייגט צו „גאט מאמאן“ דער האם,
טראגט זיך אום פון גאס צו גאס —
לאכט מאמאן און ווינקט פארשייט:
שאפט א „ברויט-ליין“ אין דער זייט.

וואקיישאן

קומט דער קרויזס מיך באזוכן
האב איך מיין וואקיישאן צייט ;
כ'בין זיך פריי און קען מיר אויסגיין.
אויסגיין מיט מיין קינד און קייט.

הויבט זיך אן פאר מיר די „ביזי“,
שטייט דער „סלעק“ שוין אונטן גרייט,
ס'רעדל דרייט זיך ביז אין „סלעק-טיים“,
ווידער כ'האב וואקיישאן צייט.

כ'האב גיט דוקא מיין וואקיישאן
אין דער גרויסער זומער-היץ —
כ'האב וואקיישאן אויך אין ווינטער,
כ'קען זיך וויילן אויף דער גליטש.

פרעגט ער אים —

פרעגט ער אים מיט צינישקייט
וויפיל איז דיין ווערט ?
קלערט ער פריער „ווייס איך וואס“
כ'האב פיר איילן ערד.

בלייבט ער פון זיין ענטפער שטיין
און ער רעדט קיין ווארט ;
נעמט ער קוקן אויף דער מאפ
זוכן אויס דאס ארט.

לאכט ער פון אים'ס ארעמקייט,
מאכט אַוועק מיט'ן האנט —
און ער נעמט באַלד שמייכלען אים :
„אַרעם איז קיין שאַנד“.

דער ווינטער צום ארבעטער

איך קום און בריינג דיר ארבעטס-קינד,
ביו'ן סאמע קעלער-גרונט,
שניי-בלימעלאך, מיט פוך צוגלייך,
ניט דאגה פאר'ן געזונט.

איך שעם זיך ניט, אַוואו דו וואוינסט —
דורך פענסטער און דורך טיר
קום איך און בריינג, מיין קינד, אריין,
אַ רייכטום בריינג איך דיר ;

מיט דימענטלאך דיין טיר כ'באפון,
איך שליף זיי אויס פון שניי —
און אויף די שויבן שפראצט און בליט,
איך בריינג דיר אויך דיין מאי.

מיט זילבער-בלומען קוויק דיר, קינד,
רייב גוט, געשמאק די הענט —
איז פייכט אין שטוב, איז נאס אין שטוב,
ס'איז דער טוי אויף די ווענט.

פאר תענוג ס'קלאפט דיר צאן אן צאן,
זינג, זינג לכבוד מאי —
די רייכע, רייכע מייד איך אויס,
ס'לעכט זומער נאך ביי זיי.

די מאמע

נאכט ביי נאכט עם זיצט די מאמע
נאך די ארבעטסזאמע טעג —
ווי א וואנדערער א מידער
וואס ער רוט זיך אפ פון וועג.

ביי דעם שוואכן שיין פון לעמפל
אלעמאל פאר'ן שלאפן גיין;
קוקט זי אויף די קינדערלאך באנג
וואס זי קען בייטאג ניט זען.

דעקט דעם קינד דארט צו אביסל,
נעמט א הענטל דעם פון הארץ,
קוקט אויף זיי מיט ביזארגטע בליקן,
הארקט זיך צו מיט שמילן שמארץ.

שלאפט א קינד מיט שווערן אטעם
קוקט זי בלייך מיט שרעק-געדאנק;
טאפט זיין שמערן און זי שעפטשעט:
„אוי, ווער ווייס צי ס'איז ניט קראנק?“

פול מיט פלאגעניש און זארגן
רעדט זי אויס מיט טיפן וויי;
„אך! אין שאפ פארשפארט די נויט מיך —
אוי, ווער קוקט זיך אום אויף זיי?“

דאס קליינע מאמעלע

איינזאם אין צימערל
זיצט זיך דאס מיידעלע,
וואכט ביי דעם שלאפנדן
קינד אין דעם וויגעלע,
האלטנדיק ס'פלעשעלע
אנגעגרייט; היט,
הארכט זיך איין אומעטיק,
הערט אין גאס ס'שפילן זיך —
ס'הויבט זי פון ביינקעלע,
האלט איין איר אטעמל,
נעמט גיין פון וויגעלע
פאמעלאכע טריט.

איינזאם אין ביינקענים,
הארכט זיך איין ס'מיידעלע.
קינדערשע קולעכלאך,
רוישיקע, לוסטיקע,
שטארקער אלץ דרינגען זיי,
הילכן אריין —
שמיל די טיר עפנט זי.
שמין בלייבט ס'מיידעלע,
קוקט צו דעם וויגעלע,
בליקט אויף דאס עופה'לע,
קערט זיך אום אומעטיק —
עס לאזט זי ניט גיין.

פון שלאָף אַט דאָס עופה'לע
כאַפּט זיך אויף וויינענדיק.
און מיט די אויגעלאַך
הונגעריק „מאַמע“ זוכט —
האַרציק נעמט ס'מיידעלע
איינשטילן ס'קינד ;
קאַרמעט עס טרייסטנדיק :
„מאַמע קומט, מאַמע קומט
בריינגען אינז שפּילעכלאַך,
קליידעלאַך. שיכעלאַך.
זיי פון דעם שאַפּ אַהיים
קומען געשווינט.“

א בילד

די מוטער אין שפיטאַל,
דער פאַטער אין פאַבריק,
אין צווייטן הויז דאָס קינד,
וויינט שטיל : „אַהיים צוריק!“

די שכנה טרייסט אים מילד :
„באַלד קומען וועט דער פא ;
און אויך פון קראַנקן-בעט
קומט באַלד צוריק די מא.“

און הערט זיך וואו אַ פּיף —
און עפנט זיך די טיר,
מיט פרייד שפּרינגט אויף דאָס קינד
„די מאַמע קומט צו מיר.“

די מוטער

די מוטער א קראנקע
שפארט אפ פון געזונט ;
און זי זשאלעוועט זיך
און קארגט ניט איר קינד.

וויל אינגעלע שפילן
א פידעלע וויל ;
עס קויפט שוין די מאמע
נא פידעלע שפיל.

וויל שפילן אויף פיאנע
דאס טעכטערל בעט ;
פארזאגט עס די מאמע
שפיל אבער ניט שפעט.

וויל אינגעלע האבן
וואס מיידעלע וויל ;
פארגינט זי זיי ביידן
קיין זאך איז צופיל.

פארשפילט זיך דער ווייטאק
פון מאמען און קינד ;
דער פאטער וויימוטיק
זיין טרויסט אויך זיך שפינט.

צו א דעי-נורסערי קינד

ארעמעס קינד אין דעי-נורסערי
זיך אין דעם ווינקעלע שטיל,
ווערט דיר אויפ'ן הערצעלע אומעטיק
נעם דיר דא שפילצייג און שפיל.

קינד'לעי דערעסט דיר דאס שפילן זיך
ווארף ניט אוועק דא קיין זאך;
מאמע אין שאפ מוז דארט ארבעטן
האסט צייט זיך צו שפילן א סך.

קינד'לעי ניט קריך אויף די פענסטערלאך,
פרעג ניט ווי שפעט איז אצינד:
ליינגער דארט קוקט אויס דיין מאמעלע
ביז זי דערזעט שוין דיך קינד.

ציען זיך שעה'ן לאנווייליקע
שלאף ניט פאר ביינקענים איין;
מאמע געדיינקט דיך דארט פראצענדיק
דויערן די שעה'ן נאך מין.

לייגט דיך די „נורס“ אין א בעטעלע
זארג ניט וואס מא איז אוועק,
זוך ניט אין שלאף מיט די אויגעלאך,
כאפ דיך ניט אויף מיט א שרעק.

ארעמעס קינד אין „דעי-נורסערי“
וויין ניט די אויגעלאך אויס;
מאמע וועט ענדיקן ארבעטן
נעמט זי אהיים דיך אין הויז.

לידער פון חיים און פאבריק

דער שקלאף און דער וויסל

מיט'ן נאכט ר'איז געפאלן פון די פיס פארהארעוועטערהייט,
דער שלאף אויף זיין ברעם האט געקלעפט זיך, געלייגט זיך
מיט שרעק,

אין אויג האט זיין שלומער צעשארט זיך — געמאן זיך א
וועק —

און אים האט געפלאגט אלץ דער וויסל: פארזאם ניט די
צייט.

פאר'ן טאג ר'האט געשמארקט זיך פאר'ן וויסל ווען ער'ט
אים באזוכט —

זיין קרעכץ האט זיך איבערגעריסן פאר'ן וויסל פארשטומט;
דער טייפל ניט געמען, ניט נעמען ער האט צוגעברומט —
און ער, שוין בארייט גאר צו קריינקען אין סלעק — האט
געפלוכט.

אויפ'ן וועג האט זיין וועזן געהילט זיך אין נעבל, אין פיין,
געשלעפט זיך אין שאפ ווי א שאטן נאך אייגענע טריט,
אויפ'ן מיטאג-שעה וויסל, דערנאך ווי א הונט ר'האט געהיט
און קוים אין א ווינקל ער האט צוגעשלעפט זיין געביין.

געגרילצט האט דער מיטאג-שעה וויסל: די שמונדע פארביי,
אין שאפ האט ס'גערויש פון מאשינען זיך אנגעפילט באלד.
נאר ער איז אין א ווינקל געלעגן שוין אטעם-לאז, קאלט —
און אלץ האט פארגליווערט א שטילקייט פון אנגסט-אויס-
געשריי.

ער איז שוין מיט'ן וויסל פארגאנגען, מיט'ן וויסל געלעכט,
ניט לער זיין מאשין שטייט — און ס'ווינקל שוין לאנג אויס-
געקערט —

און וואכעדיק ווייעט זיין געדעכטנים אין וויסל זיך הערט —
און ס'דאכט מיר די נשמה פון שקלאף אין דעם ווינקל דארט
שוועכט.

פאבריקן לעמפלעך

טויזנטער לעמפלעך צינט אן די נאכט,
גיי איך פארביי די פאבריקן און טראכט:
אוצרות מיט רייכטימער וועבן זיך אויס —
גאלדענע פעדימלעך בלישמשען ארויס.

זע איך אן אמבולאנס פליט צום פאבריק,
שנעל ווי א בליץ, ער פארשווינדט פאר מיין בליק —
טראכט איך פון כחות, וואס גייען דארט אויס,
שיינען די לעמפלעך בלאסער ארויס.

טרעף איך א יתומ'ל שטיין דערנאך,
טויט איז זיין פאטער פון פראצע און יאך —
ווארט אויף זיין מומער — ניט קיינער אין הויז —
דאכט זיך: נשמה-ליכט בלישמשען ארויס.

צוויי ימים

אויף צווייערליי רושיגע ימים
מיט אפגרונטן טיף ;
א שיף קאפיטאן ווערט מיין מזל
און פירט דארט מיין שיף.

דער זייגער ער ווייזט אויף די שמונדע,
א וויסל עס בלאזט,
באלד שמרעקט ער די האנט אויס צום רודער,
מיט'ן וויסל זיך לאזט.

ווערט שוואכער א מוסקל, צעציט זיך,
א שרייפל ווערט לויז —
טרייבט אונטער דער שטורם מיט אימפעט
די כחות ארויס.

דער מאסט-בוים ער קרעכצט און ער בויגט זיך,
זיין גלייכקייט פארלירט ;
באגלייטן די רושיגע כוואליעס
פון שטורם געפירט.

דער זייגער ווייזט ווידער די שמונדע
דעם קאמפאס ער מוישט ;
דורך וועגן צעדרייטע, פארקרימטע,
א צווייטער ים רוישט.

עס טראגט זיך מיין שיף אויף צוריק-וועגס
אדורך אין געדרענג —
ביינאכט מיין שיף אנקערט אין האפן,
דער האפן איז ענג.

מיון מול פארציט שוין דעם אַנקער,
 דער רודערער מיד —
 און ס'פירט אים אַוועק דער בעל-חלומות:
 „אַ שקלאַף אויפ'ן יריד“.

ער כאַפּט זיך מיט שרעק אויף פון חלום,
 דער מאַרגן שוין גרויט;
 רוישט ווידער איין ים פון מאַשינען.
 אַ צווייטער פון נויט.

אויף אַ צעבראַכן ביינקל

אויף אַ צעבראַכן ביינקל
 וויינט דאָס געמיט
 פון מיינע וואַכעדיגע טעג,
 און טראַגט זיך אַוועק אין גערויש
 צווישן די וועב-מאַשינען;
 קלינגט דער פאַרשטיקטער קרעכץ
 וואָס כ'הער זיך קוים אַליין,
 בין איך בלויז דער טרייב פון מאַשינען,
 דאַרף איך בלויז דעם קראַפּט אַנצופילן —
 איז גוט אַזוי דאָס ביינקל
 כאַטש אויף אַ ווייל אַפּצורוען;
 און ווידער אַ ווייל אַנצעשפּאַרן —
 וויינט אַזוי דאָס געמיט
 אויף אַ צעבראַכן ביינקל
 אין מיינע פּראַצענדיגע טעג. . .

איך בין א שומר

I

איך בין א שומר
איבער פרעמדע מעג,
היט איך אפ די שעה'ן
און צייל
ס'זאל ניט געמינערט ווערן
א שעה ;
שרעקט וואס —
דער ווייזער
פינקטלאך גיט אכטונג
אלץ צום מינוט —
היט איך אזוי
די פרעמדע שעה'ן
און אייל
אין די וואַכעדיגע מעג.

II

איך בין א שומר —
אבער ניט איבער מיין צייט,
מעגן די שעה'ן איילן,
מעגן די שעה'ן דויערן,
מעג זיך דער זייגער אפשטעלן
ארט מיך גאר ווינציק די צייט —
די צייט כ'וועל ניט פארזאמען,
די צייט האט צייט צו ווארטן,
די צייט וועט מיך איבערלעבן —
פרעג מיר ניט ווי שפעט איז,
ווי שפעט איז די צייט. . .

דער טריבער הימל

דער טריבער הימל
שפיגלט מיך אן,
קליידט מיר אזוי צום געמיט
כ'זע מיין אויגן-שיין,
כ'זע מיין זעלען-שיין
אינם בליק
פונ'ם וואַכענדיקן טאָג.

דער בלויער הימל
רייצט זיך בלויז מיט מיין האַרץ.
וואָס דער טאָג איז ניט מיין —
און ס'בלענט אין די אויגן
אין שענסטן וואַכעדיקן טאָג
די געלע עלעקטרישע לעמפלעך
איבער מיר,
צווישן די וועב-מאַשינען
אין די טונקעלע וועב-פּאַבריק.

לעבנסמידע חלומות

לעבנסמידע חלומות
שפינען זיך
אויסגעמאַטערטהייט ;
האַרץ איך זיך איין.
ווי צו אַ שלאָפן,
הער איך גאַרניט
פיל איך גאַר :

אינם גאַנצן גוף
איין שטיק מידקייט
פאלט מיט די אויגן צו,
ליגט אין איין פיין —
וועב זיך אויס אַ שרעק :
איך גיי אויס,
איך גיי אונטער מיר —
דאַכט זיך אויס
עפעס רייסט זיך אַפּ
פונם גוף,
גלידערווייז
ליגן שלאָף,
פאַרעליזירט ;
צינדט זיך עפעס,
ווי שוועבאלאך
אַן רוקן-ביין,
אינם געלאָשן,
אינם געצונדן
שריי איך אויסן שלאָף
און קען זיך אליין ניט דערוועקן.
סאַפעט שווער דאַס האַרץ
שלעפט מיט אַלע כוחות
ציט די אברים צו ;
קום איך אויף מיט שרעק
און קום צו זיך,
פריי איך זיך,
וואָס איז בלויז אַ חלום געווען —
איבער מיר...

עס איז אזא טאג געווען

עס איז אזא טאג געווען,
ווי א סך אזוינע מעג
שווערע פראצענדיגע מעג,
טרעפט זיך אזוינס
וואס לוינט ניט צו דערמאנען —
ניט אנענדיק,
ניט ווילענדיק
פרעסן נאך די ליפן צו דעם פיין.
פארבייסן נאך די ציין דעם ווייטאג
פון איינגעקלעמטע פינגער-נעגל
פון מאשין וואס דו קריגסט ;
צו גאר אזוי א זעץ אין מח
פון נאך א מאשין,
און נאך א מאשין
אין אימפעט וואס דו יאגסט,
ניט אויסהיטנדיק זיך —
בלייבסטו טיילמאל שטיין „סטאמיעעט“ :
ווי צומישט ;
ניט א שוועב אדורך דער טויט,
ניט א שווינדל פאר די אויגן
און די עלטער-כאכע וואס דו זעסט —
און ביסט זי מקנא.
גאר מאכסט זיך גאר ניט דערפון,
ווי גארניט געווען —
גייסט זיך ווייטער אן מיט דער ארבעט
דו שקלאף !
פון מאשינען געיעג !
עס טרעפט זיך אזוינס,
עס איז אזא טאג געווען.

וועמען —

וועמען די נאכט בריינגט פרייד,
בריינגט זי מיר דערפון חלומות.
וועמען דער טאג בריינגט גליק,
בריינגט ער מיר פארשקלאפונג —
רייס איך זיך אפ פון איין פארשקלאפונג.
ציט א צווייטע פארשקלאפונג ;
וואקסט דער געפיל :
ניט דער שקלאף פון אמאל,
נאך מויזנט פיינונגען
געצוואונגען צו איין האר —
נאר פון פרייען שקלאף
צו א סך הארען —
צווינגט זיך אליין,
יאגט זיך אליין
דעם האר אויסצוזוכן ;
צאלט ער דעם פרייז
פון די וואכעדיגע טעג,
פון די וואכעדיגע נעכט,
אינם קלאגלאכן לעבן —
האף איך נאך די יום-טוב'דיקע טעג,
ביינק איך נאך די יום-טוב'דיקע נעכט
זיינען זיי ווי א ניט באצאלטער חוב
צו מיינע שולדן —
רייסט זיך אויס א פלוך
נאך מיין וואכעדיק-לעבן
צו אלע מיינע הארן !

ש ט י ג ן

שטיגן
פאבריקן שטיגן
טענעמענט שטיגן,
שטיינערנע,
איזערנע,
הילצערנע,
אלערליי שטיגן
שטייגן ארויף ;
לענג און ברייט,
משופה, קרום,
קווער און סקווער,
אומגעדרייט
העכער אלץ שטייגט
שטאקן הויך,
שטאקן צייל.

שטיגן
שטייגן אף שטיגן —
קריכן ארויף
אינס מיט אמאל,
צוויי מיט אמאל,
אהין און אהער

דעם קאפ אנגעבויגט,
צוריק אויסגעבויגט
א בליק מיטן אויג,
א צייל מיטן בליק
שטאקן הויך,
שטאקן צייל.

שטיגן

שטייגן זיי אף שטיגן
מיט די פיס אזוי שווער,
מיט די הענט אנגעשפארט
צום פארענצע ביים זייט ;
מיד פון זיך שלעפן
ארויף אף די טרעפען,
בלייבן טייל שטיין
אן כח אף די שטיגן,
פארלוירן דעם אטעם אף די שטיגן
דארפן א טייל ערשט
א וואויננג זיך זוכן
און ארבייט זיך זוכן ;
די טירן אנקלאפן —
נאכן אטעם אפכאפן,
מעג מיט די יארן .

אין געשפאן

ציען זיך, ציען די אדערן אויס אין געשפאן,
צייט זיך דער לאסט אזוי איבערן רוקן זיך צייט ;
קלאפט דאס הארץ שווערער און שווערער שוין שפאנען די
מריט,
צייט איך די שעה'ן און קלער וויפל נאך זיינען פארצן ?

ציען זיך שעה'ן ווי פון פעך דורך רוקן און לענד,
ווערט גאר דערעסן דער אומרו, דער זייגער וואס גייט ;
וויילט זיך אפשטעלן דעם ווייזער, וואס ווייזט מיר די צייט,
וויילט זיך ניט וויסן ווי שפעט איז און קוקן צום ענד.

ווערן די מעג באאומרואיקטע, עפעס ווי פרעמד,
מידערער טונקעלען די אויגן, עם שווינדלט דער שיין ;
קוקן זיי אויס אף די נעכט, וואס מאכן זיי צו,
ווערן ליב מיר די נעכט, אזוי נאנט ביז לייב און העמד —
נאר דאס וואס שיינקען די נעכט מיר א ביסעלע רו
נייט אזעק אלץ אין געשפאן ווי אלץ וואס איז ניט דיין. . .

לידער פון ביינקען און אומרו

עם צירן זיך לידער

עם צירן זיך לידער אין ריימען.
ווי ס'טוט ווער א זויס ארום זיימען ;
און זיימען און ריימען און פוצן.
באצירן אזוי ווי מיט שפיצן
די שורות ארום בא די ברעגן —
און ריימען אין מימען באהאפטן
נאך האלב אין די שורות מיט זינגען ;
ווי טרעלזלעך און פרענזלעך פארפלאכטן
עס טאנצן די שורות אנטקעגן.
אהין און אהער אינ'ם נגון.
אין זינגען פון ריימען געריגן.
געמאלן מיט פאסן און שמרייפן.
געקניפט און געבונדן מיט שליפן.
זיך צירן די לידער און קלינגען.

עם שפילן זיך לידער

עם שפילן זיך לידער אין קלאנגען
און הוידן זיך אום ווי די זאנגען ;
און וויגן און וועגן זיך איבער
נייט איבער די שפע אלץ ליבער —
נאך טייל אזוי מריב אראפ שווערן
ביז וואנען אליין זיך פארצערן. . .
און ווערן אין הארצן דערווידער
די שטיקלאך וואס זינגט זיך א מידער ;
און לידלאך א טייל וואס נאך בלאנקען,
וואס שפיגעלט די נשמה פון קראנקען —
נאך דאס נאך אליין איך וועל זינגען
עם דארף ניט פאר קיינעם אפלינגען. . .

דאס לעבן א קייט

דאס לעבן א קייט
עס שמידעט זיך אויס ;
א רינגל איז קליין,
א רינגל איז גרויס.

א רינגל געפעלט
און צירט דיר דיין הארץ ;
א רינגל דו פוצט
און בלייבט דיר אלץ שווארץ.

א רינגל אהער,
א רינגל אהין ;
איינס הארט איז ווי שטאל,
איינס בויגט זיך ווי צין.

די קייט אף אונז הענגט
פילזייטיק געדרייט ;
עס איז אזוי שווער
צו טראגן די קייט.

ניט אליין בין איך —

ניט אליין בין איך,
ניט איין טאן באפעלט.
לייגט ער זיך א שקלאף,
הויבט זיך אויף א העלד.

ווייטאגט זיך און שווייגט,
בייסט זיך ליפ און הענט ;
קרימט זיך דאס געזיכט
פאר די שמומע ווענט.

ערגערט זיך און פלוצט
ווי עס טרעפט אמאל :
שניידט א בליץ אין בליק,
ווי א דונער ס'קול

קאכט זיך אויף דאס בלוט
לויפט עס אום געשווינדט ;
קרענקלאך פונ'ם לאסט,
זארגלאז ווי א קינד.

ניט אליין בין איך
א פאר'חלוס'טער שמיל ;
יעדער נערוו אין מיר
ציטערט אין געפיל.

האנט אן אויער שפילט
מיט'ן קאמערטאן ;
ווערט מיין אייג'נע שטים
אינם קלאנג פארטאן.

פילט דאס הארץ אין טיף
ווי דאס אויג אין ווייט ;
ווערט מיר איטלאכס גליד
ווי א רינג אין קייט.

לויכט מיט פרילינג ס'הארץ
זינגט זיך עס צום מאַנג ;
קוקט מיין בליק ווי הערבסט
אפגעלעכטער גלאַנג.

מאַכט זיך צו דאס אויג
אינס טיפן טרוים ;
הויכט זיך אויף מיין ברעם
אן אילוויע קוים.

קייכט ס'געלעכטער, קייכט,
בויגט אין דרייען איין ;
שמעכט אין זייטן, שמעכט,
פלאצט אַזש ביז געוויין.

ניט אליין בין איך,
דורך די בלוטן פליסט
וועקט זיך אויף דער קלאַנג,
רופט עס זאלבענאַנד ;
און דאס גוטע רופט
ווי א הייליגקייט —
דאַכט זיך אויס א גאַט —
וואוינט אין מיר א וועלט . . .

שאַטן מיינער

א

וויפל רייד איך קען ניט הערן,
וויפל בליקן כ'זע ניט גערן
גיי איך ווייטער, בלייב ביז איינער
און באגריס אין וועג די שטיינער. . .

גייט ווער נאך, קומט ווער אַנטקעגן
שרעקט דער שמייכל אונטערוועגן ;
פעלט צו טרויען גיי איך ווייטער
איז מיין שאַטן אַ באַגלייטער . . .

ב

שאַטן מיינער אין באַגלייט
גייט אין טונקעל, גרויען קלייד ;
טו איך נאָר דעם וועג פאַרבייטן
גייט דער שאַטן באַ די זייטן .

בייט זיך שאַטן קליין און גרויס,
גייט נאָך הונטן, גייט פאַראויס
וויל זיך שאַטן גאָר אויסשפרייטן —
און איך ליב דעם וועג דעם ברייטן . . .

ג

שמאלע וועגן, ענגע וועגן
גיי איך דורך די טעג !
לאמיר שאטן זיך נאך פרעגן
אויף א נייעם וועג . . .

קרימען נאך געשפעט און פלוכן.
שטופן אפ אין זייט ;
לאמיר שאטן ווייטער זוכן
טרעפן יענע ווייט.

ד

שאטן מיינער, לאמיר רוען
אויפן טונקל ארט דעם שמילן ;
און דיין אנצוגל דעם גרויען
טו דיר דא אין זייט פארהילן.

„מיענעס“ גריסן מיט די אויגן
שלום עלכים אפצוגעבן ;
האלט איין האנט דעם הוט געצויגן,
זוכט א צווייטע האנט דערנעבן.

לאמיר שאטן דא זיך לייגן
זאל אביסל רו מיך קוויקן ;
און דיין גאנצן גרויס ניט צייגן
פאר די לויערנדיקע בליקן.

ח

שאַטן מיינער, לאַמיר דרימלען,
יעדעס ביז וואָס וויל באַרירען,
יעדן בליק איך וועל דערשפירן:
מיט דעם בלויען פון די הימלען
און אין דרימלען ליגן ווייטן —
חוני-המגל'ס טרוים פאַרצייטן . . .

וועט די נאַכט אויך מיך ניט שרעקן.
מיטן שימער פון די שטערן
און דעם קימער פון באַגערן
וועט די ליבע זיך אַנטפלעקן —
נייעם פּרילינג כ'וועל געפינען
וועל איך שפּרייזן צום באַגינען.

* * *

אַלץ וואָס איז פאַרטונקלט
אין געדאַנק פאַרבאַרגן ;
ביסלאַכווייז עס פינקלט
קלאַרט זיך אויס אין מאַרגן.

וואָס אין טיפע ווייען
נאָך ניט אויסגעטראַגן ;
איינציקווייז אויפגייען
וואָס האַרץ און זעל פאַרמאַגן.

שפליטערן

א

טויזנטער בנינים מיט אַמאל
האַלטן אין דער וועלט זיך אין בויען ;
טויזנטער געדאַנקען אין זינען
קומען ווי פאַרטאַגיקע טויען.

גרייט זיך אויף מאַג פּריש געצוואַנג
אויך גאַר דער שפּראַך פון די באַהעלטן ;
שאַפט זיך פון תּהו-וּבְהוּ,
ווי פאַר מעשה-כּראשית די וועלטן.

קלאַרט זיך די זעהונג באַגינען.
צייכנט ער אַנדערש די וועגן ;
לאַזט ער אין ווילדערנעש איבער
פּלאַץ — פאַר די בייזע געיעגן . . .

ב

שיינט די זון אין אימלאַכן פענסטער
קינד און קייט פון מאַג-שיין געניסן ;
שיינט אויך די נאַכט אַן אויסגעפּוצמע
און לאַזט מיט די שמערנדלאַך גריסן:

לידער פון ביינקען און אומרו

טויזנטער שמערנדלאך אויבן,
טויזנטער פייערלאך אונטן
הימל און ערד-אילומינאציעס
נעמען זיך ציגן און פינקלען ;
דאכט זיך ווי צווייערליי זעלן
פלאַטערן טיף מיט די סודות
טראכטן אריין אין די וואונדער
ביז די פארבארגנסמע ווינקלען...

טראכט זיך די ערד פונם הימל,
טראכטן די הויכן פון טיפן,
טראכט זיך אויך אפשר דער שאַטן
וואָס איז דער שפיגל פון וועזן ?
טראכט זיך די מילכ און דער העלפאָנט,
טראכט זיך דעם מענטשנס נשמה,
טראכט איך פון דאָס ניט דערטראַכטע
וואָס איז דאָס שווערסטע צו לעזן . . .

ג

גאָט — דאָס ניט דערטראַכטע
טראַכט זיך אין מיין זעל,
טראַכט זיך אויך דאָס קלענסטע,
שאַפט די מילכ איר צעל.

גאָט — דאָס ניט געשמאַלטע
מאַלט זיך אין געזיכט,
מאַלט זיך גאָט ביי יעדן
אין אַנאַנדער ליכט . . .

גאט — דאס אל-געגרויסטע
איז נאר אינם זיין ;
ווערט אויך אפט דער שאטן
גרעסער ווי אליין . . .

ד

פון דאס אל-באשאפענע
איז מיין גוף א טייל —
וועט אויך ווערן, וועט אויך זיין
אויך פון מיין געביין —
און אין ליד פון אייביגקייט
בין איך אויך א צייל —
וועט אויך ווערן, וועט אויך זיין
דאס פארהוילטע אליין . . .

ה

וועט זיך שפינען אין געדאנק
זעל און זעל ;
וועט זיך לויטערן דער קלאנג
העל צו העל.
וועט באלויכטן יעדעס ארט
וועג צו וועג ;
וועט פארשפרייטן זיך דאס ווארט
ברעג צו ברעג.
וועלן בלאנקען פייערווערק
בליץ און שטאל !
וועלן שאלן מיט די בערג
טאל און טאל.

לידער פון ביינקען און אומרו

גאט — ניט גיסט זיך אין א פאָרם
און זיך בייט ;
צו גאָר וואַכט אָף וועלטס שפיץ מאָרם
און היט די אייביגקייט.

גאט — ניט יאָגט זיך אין געיעג
ברים און ברום ;
צו גאָר היט דעם שטעג און וועג
אין די וועלט אומעמוס.

וועט זיך אַ יובלען אויסרופן !
איינס מיט די זעלן און גופ'ן :
ניט אין געבעט-הויז ביים הייליקן שראַנק
טיילט אַן ערלייזער גענאָד און געשאַנק.
ניט פאָרן ארון וואָס ס'פרוכת פאַרהילט
דאָרף גאָט אַ פידל, אַן אַרגל וואָס שפילט
לייכט גאָט אַ מנורה, ס'נר-תמיד וואָס ברענט.
צו פאַר געמעלן אָף פענסטער און ווענט.
האַט ווער צעוויינט זיך אין לויב וואָס ער זינגט,
שרעקט דאָס דער צלם, דער גלאַק אַזוי קלינגט.
האַט ווער זיך געהייליגט, דעם שטויב אָפגעווישט,
שמעקט עס געווירצן מיט וויררויך געמישט.
מאַכט זיך ווער נידעריק און גאָט אַזוי קליין,
קניט און ער בוקט זיך צום אַלטאַר אַליין . . .
וועט זיך אַ יובלען אויסרופן !
איינס מיט די זעלן און גופים :
ניט דאָס געלייטערטע אין גלויבן זיך שמידט ;
ניט דאָס געגלויבטע דערהויבט גאָט אין ליד . . .

1

אין לעצמען געבעט-הויז, האלב וויסט שוין און קרום,
וועט ווער ווי א שאטן ארום גיין שטום
און פוצן ס'גר-תמיד'יקע ליכט ;
ער וועט אויך אויספוצן די רעשמלאך פון גלויבן,
פארזוכן דעם הייליקן וויין פון די טרויבן,
און זויער פארקרימען ס'געזיכט . . .

אין לעצמן געבעט-הויז, אליין אויף א באנק,
וועט עמיץ נאך פוצן דעם צלם אויף בלאנק
און ס'הייליגקייט ווייזן דעם נאר ;
דערנאך וועט ער קלינגען דעם גלאק מען זאל הערן —
און וועט אין זיין איינזאמקייט די באנק איבערקערן
און שמעקן צום וויירוך פאר צער . . .

אין לעצמן געבעט — ביז אין הייליקן טאגן,
וועט ווער זיך נאך פרוואוון אפפארבן מיט גלאנץ
און רופן מיט שפילצייג א קינד —
א פאציץ ! דאס קינד וועט פון מאמען דערהערן —
און וועט פון די קונצן און שפילצייג מיד ווערן
און ווארפן ווי שפענדלאך צום ווינט . . .

וועט זיך א יוכלען אויסרופן !
איינס מיט די זעלן און גופן :
ניט דאס געלייטערטע אין גלויבן זיך שמידט —
ניט דאס פארבלענדעטע באשיינט גאט אין ליד . . .

פריש ווי דער אנהויב פון פּרילינג
וואָס הויבט אָן די זאַמען צו שפּירן,
ביז גאַר אינגאַנצן אין בליהען
וואָס נעמט שוין מיט בלומען זיך צירן.

וועט זיך אַ נשמה דערהויבן
און לויטער דאָס טונקעלע גרייכן;
קרעפטיק אַזוי ווי דער פּרילינג
וואָס טראַגט זיך איר פּרוכטבאַרן צייכן . . .

וועלן פייערן אַ יום-טוב
בשותפות/דיקע קרעפטן:
מענטש און גאַט און גאַט און מענטש
אינאיינעם זיך באַהעפטן . . .

ניט צום דינסט פון מענטש צו גאַט,
ניט צום דינסט פון מענטש צו מענטש
וועט אַ פּאַן אויפשיינען;
וועט אַפּשפּיגלען אות באות —
און פון פּאַן, אַ גרייז צום קינד
וואַרט ביי וואַרט וועט לייענען . . .

וועט זיך אַ יובלען אויסרופן!
אינם מיט די זעלן און גופ'ן:
ניט דאָס געלייטערטע אין גלויבן זיך שמידט —
ניט דאָס פאַרבּלענדעטע באַשיינט גאַט אין ליד . . .

ח.

אינם מוזעאום פון דער צייט —
 וועט א לעצט-געבעמ-הויז זיין,
 גאר די בעטער געמאכט פון גיפס
 וועלן פאר זייער אפגאט שטיין ;
 וועט א הייליקער „הבליטיפס“
 אַלצדינג ווייזן צו די לייט.

וועט נאכקרימען א געשפעט
 פון אן אברם — תרח'ס צייט :
 צו די פיס דעם אפגאט פארלענט
 מרעט זיין ווידערשפעניקייט ;
 בינט ער גאר זיין איינציג קינד
 פאר אן אפפער און געבעט.

וועט א צויבערדיק געבאט
 פונם אלטערטום ארום :
 שמירט דער הייליקער א זאלב
 ווערט א שלאנג אפילו גרום ;
 שפרינגט פון גאלד ארום א קאלב
 און פון דגון* (ווערט א גאט . . .

וועט זיך קייכן פאר געוויין
 ווי דער הייליקער פירט א קריג :
 קנעט דאס חיל אויס פון גיפס,
 קניט און בעט עס פאר א זיג ;
 צארנט דערנאך הבליטיפס,
 וואס דער אפגאט פאלט אליין . . .

* דגון האט געהייסן דער גאט פון די פלישתים.

לודער פון ביינקען און אומרו

וועט זיך שמייכלען פונם בילד
וואס ער ווייזט עס אפענערהייט —
וועט ער ווייזן גאר פארשמעלט :
אלע הייליקייטן די לייט —
וועט זיך לאכן אין דער וועלט :
דער הייליקער אין מוזעאום שפילט . . .
וועט זיך א יובלען אויסרופן !
איינס מיט די זעלן און גופ'ן :
ניט דאס געלייטערטע אין גלויבן זיך שמידט —
ניט דאס פארהייליקטע באשיינט גאט אין ליד . . .

תפילות

אייערע תפילות
אויסגערויכערטע ליגן פאר מיר —
ווי אויסגעברענטע שיימעס,
וואס האט אכאל הייליק געשיינט —
קוקט עס אויס שווארץ.
ווי שווארצע פאטשיילעס
אויף די קעפ פון מאנאשקעס —
זאל זיי, די זון ניט אפברענגען
פאר זייערע זינד —
יעדער הויך פון ווינט
קען עס צעמראגן
וואס אויפן צונג —
איך וועל ניט נאכזאגן די תפילות ;
וואלגערן זיך דען, אזוי פיל געמער ?
אין שטויב —
וואוהין דער ווינט, קען אין אשעס צעבלאזן
אייערע תפילות . . .

אומרו

1

מיטן אומרו פון מיין הארץ
 שפינט מיין דמיון טאג און נאכט ;
 וועבט זיך אויס מיין לעבנס-טרוים,
 דאכט זיך אויס א טייך אין שמראם ;
 לויפט און פּרעפּלט אין זיין וועג,
 שרומפט ער איין אַמאַל אין קעלט.
 איז אונטערן אייז-דעק צו דעם פּרילינג בעט —
 ביז ער כאַפט זיך אויף פון ווינטערדיקן שלאָף
 און שווינקט אַראָפּ זיין ווינטער דעק,
 שווינקט מיט די פּוילע בלעטלאַך פון די בוימלאַך פון זיין
 ברעג,
 נעמט מיט די דאַרע צווייגלאַך, רייניגט זיי אַוועק
 און אַ ריין קריסטאַלענער פּרעפּלט ער זיין ליד . . .
 מיין אומרואַיק האַרץ שווימט מיט נאָך זיין שמראַם —
 און פּרישט מיין לייב און מיין נשמה ריין —
 און אויג אויף אויג זיך שפּיגלט ס'פּוויגעלע ביים ברעג
 און וואַשט זיין קאַפּ, זיין שנעבעלע זיך טונקט און טונקט
 און טרינקט זיך אַן
 צולאַזט דערפאַר זיין קול'כעלע ווי אַ לויב געזאַנג,
 פון בוימעלע, צו בוימעלע דאַס פּוויגעלע שפּרינגט
 און זינגט זיין פּרייע ליד —
 מיין אומרואַיק האַרץ האַרכט און ביינקט און וועבט זיין
 טרוים . . .
 אַמאַל דאַס ווינטל שושקעט איין דעם בוימעלע אַ סוד :
 ס'האַט ווער געפאַנגען ס'פּוויגעלע אין שמייד,
 עס שפּרינגט ווי אין וואַנזין אַרום און ביינקענדיק פאַרנייט —
 מיין אומרואַיק האַרץ שרעקט ;

לידער פון ביינקען און אומרו

צעפאלט ווי שפינוועב זיך דער טרוים —
און איך שרעק זיך פאר דעם טייך :
וואס פארעט אויס אין היץ,
נאר ס'ווינטל כאפט עס אויף און וואלקנדלאך ס'פארשפרייט;
יאגט זיי דער שטורם אין ים, שוימט זיי דער ים ארום צום
ברעג
און דער טייך פרעפלט פריש אויפסניי . . .

2

מיין אומרואיקער בליק :
לאזט מיילן מיטן פינטל פונם אויג אוועק —
כאפט אויף דעם שמערן וואס גיט א פינקל פארביי —
און זעט אין וואלקנס אויסזען מיין געמיט —
און פון דעם שטורעמס וואיען וועכט מיין הארץ א ליד —
און פון דעם דונערס קראכן ווי אן איראניע זיך צעשפילט :
דער בליץ צעשנייט דעם הימל ווי דער מענטש די ערד
אין קריג —
און כאלד דער גאנצער הימל לאכט אפ פון דעם מענטש.
פארמעסט ער זיך צום ים און פרואווט צוטיילן ווי ד' ערד —
צעשפילט ער זיך מיט זיינע כוואליעס און הויבט זיי ווי די
קברים אויף
און שלאגט א ברויזנדער אפ צום ברעג,
עס שפייט א וואולקאן אויס זיין לאווע פלוס אויף אונזער ערד
און אונטערן רויך און פלאם פון קראטער ר'גיסט א מדבר
אויס ;
פארשלינגט א וויסמעניש די טרערן, ליידן שמידן זיך אין
שטאל
און אדערן נעמען פליסן לאווע, אויגן צינדן זיך פון פלאם
און ווי א מדבר זון עס גליט מיין הארץ וואס שמיט מיין ליד.

אומרו

לויפט אן אומרו אום אין הארץ
גייט עם מאַג און נאַכט ;
קלאַפּט דער פּולס פאַרשידן-אַרט,
גייט עם פלינק און זאַכט.

גיט אַ שפּראַץ אויף אַ געדאַנק
און פאַנאַדערבליט,
באַלד דער אומרו פון מיין הארץ
ווי אַ סטרוניע ציט . . .

שפיגלט זיך דאָס לויטערע
ריטמיש אין זיין גאַנג,
גייט דאָס הארץ און קלאַפּט דאָס הארץ
מיט אַ פרייד און קלאַנג . . .

טרעגט זיך ווען אַ טריב-געדאַנק,
ציט זיך ווי פון פּערך ;
גיט אַ לויף אַדורך אַ גרויל
קלאַפּט דער אומרו גיך . . .

גייט דאָס הארץ און קלאַפּט דאָס הארץ,
גייט אויף טריב און העל ;
און מיין אומרו זיך באַהעפּט
מיט געדאַנק און זעל . . .

בארג ארויף און בארג אראפ —

בארג ארויף און בארג אראפ,
גלייך און קרום אהין, אהער
גייט דא ס'לעבן גרינג און שווער
ביז אין ווילדן יאכט-געיעג —
שמעלט זיך פאר קיין זאך ניט אפ,
ווערט א ווילד צעלאזן-קינד,
ווערט א שפענדל פאר דעם ווינט —
און דאס לעבן איילט אין וועג . . .

בארג ארויף און בארג אראפ —
וויפל ראנגען האט די וועלט ?
וויפל זאכן דיר געפעלט ?
ווילסט אלץ נעמען מיט אמאל —
מישן דאגות זיך אין קאפ :
ניט פארזאמען מאַרסט די צייט,
ווערסטו מיד — טא גיי אין זייט —
און עס בלייבט פאר דיר דער טאָל . . .

בארג ארויף און בארג אראפ —
ביז אין הימל שאלט די פרייד,
ביז אין אַפגרונט שפארט די לייך,
וויפל אַרטיג איז דער ציל ?
רעכן צי און רעכן אַפ
מיטן פינטל פונם אויג,
מיט אַ קער און מיט אַ בויג
און דיין וועט פארלירסט אין שפיל . . .

בארג ארויף און בארג אראפ —
ציט ס'וואנזינגקייט זיך מיט ;
קלאפן הערצער לויט די טריט,
שרעקט דער קנאפעל קליין און גרויס —
נו, נו, גיכער אין גאלאפ
מיט א קערענדל רום און שמאלץ,
מיט א בינטל שפאן און האלץ.
טרעט איין וועגס אפ אין דולחויז . . .

בארג ארויף און בארג אראפ —
מעסט שוין אויס א יעדן שפאן ?
וויפל „אויטעס“ איז פאראן ?
רעכן וויפל ס'קען אריין —
קום מיין קינד און שמעל זיך אפ,
שמעל זיך אפ און קוק זיך אום ,
זע דאס האווענעש ארום —
קום פון דאנען לאמיר גיין . . .

אף די וועגן

אף די וועגן לויערן געפארן
און זיי שפארן אין די מראטוארן ;
פארן אטאמאבילן וועגן,
ווי די טייוואלים אין געיעגן
און זיי איילן דעם טויט אנטקעגן . . .

אף די וועגן הויערן און לויערן
און באטרויערן און באדויערן ;
יאגן וועגן ווי פייל און בויגן
פאר די אויגן, הינטער די אויגן,
האלט ס'געיעג דעם טויט פארצויגן . . .

אף די וועגן לויערן באטרויערן
צוהאדערן און פארשליידערן ;
וואשן וועגן אפ די גרוילן
קערן וועגן אפ די פארפוילן
טאנצט דער טויט ארום פארהוילן . . .

וואָס גייט הינטער מיר

זע איך ניט, וואָס גייט הינטער מיר,
 פיל איך, אז עפעס שפּרייזט מיר נאָך,
 שפּיזט מיר נאָך אַ ביז אַויג,
 שפעט מיר נאָך אַ צונג ;
 עגכערט אַ שרעק פון הינטן אַרום,
 דאַכט זיך אַ מאַנסטער
 וויל זיך אַרויפּוואַרפן אויף מיר
 און מיך אינגאַנצן צומרעטן —
 דריי איך זיך אויס,
 דרייט זיך הינטער מיר דער שרעק
 פונם אַרומיקן הרהאָ,
 אינם שדים געיעג —
 רייסט זיך אויס אַ פּלוך צום מאַנסטער,
 וואָס יאַגט פון אַלע זייטן,
 וואָס שרעקט מיר נאָך פון הינטן . . .

זע איך ניט, וואָס גייט הינטער מיר,
 נאַרט מיך ווער הינטער מיינע פּלייצעס —
 פיל איך עפעס ווי שפּילקעס
 שמעכן דורך מיין רוקן-ביין
 ביז די זיבעטע ריפּ —
 דריי איך זיך אויס,
 טרעפן די שפּילקעס
 גלייך אין האַרץ
 אינם טרום,
 וואָס צילט מיר נאָך פון הינטן . . .

לידער פון ביינקען און אומרו

גראשנדיקע נשמות

גראשנדיקע נשמה'לאך
פליען און פלאטערן ארום,
שוויבלען און גריבלען אומעטום ;
האָבן זיי אויסגעפוצט זייערע פעדערן
גלענצן אלערליי קאלירן :
שרייען זיי, ליארמען זיי
זיינען ס'ליכט פון טאָג —
און ביינאכט ווי די גלי-ווערימלאך
זשומען זייערע פליגל :
זיינען דאָס שיינדל,
זיינען דער שפיגל פון דער וועלט . . .

גראשנדיקע נשמה'לאך
האָבן גאָט פאר זייער שומר זיך גענומען,
שאַרן צו זייערע פליגל
יעדעס פארדינסטל
און פארדעקן מיט אַ לויב —
האָבן זיי גאָט ערנידעריקט,
האָבן זיי גאָט, מיט די גענארמע
געבעט-הייזער געשאַנקען,
מיט גאלדענע און בראַנזענע קופאָלן אויסגעפוצט ;
טראָגן זיך זייערע קליינלאַכע געבעטן
בזו די שפיצן קוים דערגרייכן ;
הוזשען זייערע פליגל
שוויבלען און גריבלען,
צאָלן און ציילן
די רעשט און חלקים'לאַך
מיט קליינלאַכע געבעטן . . .

גראַשנדיקע נשמה'לאך
 שרייען ביז אין הימל אַרײַן,
 ביז הייזעריגקײט,
 ציען זיך זייערע נערוון אויס — ביז וואַנזן ;
 זוכן זיי — רן,
 נעמען זיך פאַר'שכור'ן
 און אין קאַרטן-הייזלאַך צו פאַרוויילן,
 מישן זיי די קאַרטן אויף,
 מישן און בלעמען
 ווי אַ תהילימ'ל,
 ווי אַ געכעט-בוך
 ציט עס זיי ווי צום חצות אַפריכטן —
 צאָלן און ציילן
 ביי יעדן בלעטל
 אַפן און בלינד —
 דינען זיי, לויבן זיי
 דאָס קאַרטן ספּר'ל
 פאַר דעם גרעסטן ספּר אין דער וועלט . . .

לידער פון ביינקען און אומרו

זיי גייען

(נאך די נביאים)

זיי גייען, זיי גייען,
זיי גייען ארום מיט וואַכנדיקע נשמות
אין יום-טוב'דיקע קליידער ;
מיט אויסערלאַכן גלאַנץ
און אינערלאַכן קוים,
ריכט זיך איין דאָס קלייד
האַט עס קיין באַטרעף,
טוט זיך איבער דער גוף
אין סאַמעט, אין זייד ;
שפיגלט אַראָפּ,
בליאַסקעט און פינקלט
אַנשטאַט פון דער נשמה
שימערן גלידער :
בריליאַנטענע פינגער,
צירנדיקע ברוסטן,
פערלנע העלדזער
דימאַנטענע לעפלאַך,
שפילן זיך די וואַכעדיקע נשמות
אין קייטלאַך, מעדאַליאַנען,
צירן זיי זיך
אין שוין פון די עדל-שמיינער,
שיינען זיי מיט פרעמדנשיין ;
הילן זיך די איינגעריכטע נשמות
אין אויסגעפוצטע קליידער,
הילן זיך אין פרעמדן היל —
בלענט דאָס אויסערלאַכע בלענט
אַלץ און אַלצדינג —
נאַר ניט די נשמה דערקענסט.

די אפשפיגלונג

די אפשפיגלונג פון שטאט
 האט זיך צום אלעם העכסטן געצייגט —
 און ביזן הימל זיך דערהויבן ;
 האט זי שטאל און אייזן געפארעמט
 און שטיין און ציגל געטארעמט
 מיט ברענז און קופער געשמיט —
 האט דער הימל ביים ראנד
 ביים זון פארגאנג פאטאגראפירט :
 האבן זיך די העכסטע פאבריקן-קוימען,
 מיט די העכסטע טורם-שפיצן,
 ביים ראנד אפגעשפיגלט ;
 און אין מיטן,
 און ביי די זייטן
 האבן זיך גלאקן מיט צלמים
 אויסגעמישט מיט מגן-דוד'ס ;
 און אלערליי קופאלן
 מיט בליץ אפלייטערס —
 האבן אלע צוזאמען אפגעשלאגן :
 אלערליי קאלירן ;
 האט זיך וואס אפגעמאלן —
 האט זיך אויסגעדאכט :
 עפעס א מאנסטער,
 א משונה'דיקע חיה
 האט געשוועכט אזוי
 און געקראכן
 אין דער פינסטערניש אריין —
 און געשראקן
 ביים זון פארגאנג
 פון דער שטאט . . .

איך האב זיך פארטראכט

איך האב זיך פארטראכט,
אט אזוי איך ליב :
צו פארגעסן זיך ;
ווערט מיר גרינג א ווייל
אן א זארג און לאסט ;
פיל איך ווי א קינד
וואס פארגאפט זיך נאך,
מעג עס זיין אן זין —
גייט דען ניט מיין וועלט ?
פון דעם זין אראפ,
גייט נאך צום וואנזין . . .
איך האב זיך פארקוקט,
זאל זיך קוקן ס'אויג
אן א מינדסטן ציל —
זאל זיך מיין געדאנק
פלאנטערן אן זין —
אט אזוי, אזוי

לויפט אין הארץ א גרויל,
קלאפט ער אן די ציין,
ציטערט אויף מיין ברעם
און די האר פון קאפ
פאר מיין וועלטס אומזין . . .

איך האב זיך פארגעסן

איך האב זיך פארגעסן
 און ווער פארגעסט זיך ניט ?
 אן די קלייניגקייטן —
 פרואוו איך מיך דערמאנען.
 אה — טוט מיר גאר ניט באנג —
 מעגט איר מיך אפשפאמן,
 מעגט איר מיך אויסלאכן :
 רופט עס „גרויסקייטן“ —
 הויבט ניט אן מיך ארן,
 דען וואס ביי אייך איז גרויס
 קוקט אויס אזוי קליין —
 איך האב זיך פארגעסן,
 עס טוט מיר גאר ניט באנג —
 און וואס ביי אייך איז קליין
 גייט מיר ניט פון זינען,
 קלאפט עס מיט מיין הארץ-קלאפ —
 נו, איר מעגט זיך פרואוון :
 נעמט אזועק ד'האנט פון הארץ —
 ס'קלאפט דאך מיט אייער קליינקייט
 אוי, איר וועט זיך שעמען
 וואס איר האט אייער גרויסקייט —
 מבזה געמאכט אליין . . .

פאר א שמונדע רן

פאר א שמונדע רן
צאלט מיר אפ מיט לוי :
קלייבט זיך מיין געדאנק
ווי פון רויען שמאץ,
טיילט דאס פסולת אפ,
מאכט פון שעטנו ריין
ביו ער שפינט עם אויס
און דערנאך ער וועבט
פאר מיין זעל א קלייד —
קליידט מיר מיין געדאנק
יועקט ער אויף א פרייד
זינגט ער אין מיין הארץ ;
באוועל, וואל און זייד
וועכסטו פאר דעם גוף,
פאר א שמונדע רן
וועב איך פאר דיין זעל —
ביינקט אזוי מיין הארץ
אוי ווי נעמט מען צייט . . .

זיבן טעמעס

זיבן טעמעס מיט אמאל
האבן זיך ווי פונקען צוגליט ;
און פונק נאך פונק האט זיך צעשפריצט
און אויפגעבליצט ;
און זיך צעטראגן
דא און דארט,
יעדער פונק און גלי,
ווי ער וואלט קיין ארט ניט געפונען
האט זיך געריסן
און געשפארט
מיטן אומרו פון מיין הארץ —

זיבן טעמעס מיט אמאל
האבן א בלישמשע געטאן ;
און יעדער געדאנק
באהאפטן צו זיין טייל,
האט זיך געליימערט,
האט זיך געפארעמט,
און זיך געקייקלט
ווי פון א בארג אראפ ;
און אונטער מיין מידן קאפ,
ווי שווערע שטיינער זיך געלייגט,
ווי אונטער יעקב'ס קאפ די שטיינער
וואס האבן זיך געקריגט :
יעדער שטיין האט געוואלט דער ערשמער זיין
זיין קאפ אונטערצושפארן,
אזוי האט יעדער געדאנק
אין געאייל געפרעסט :

לידער פון ביינקען און אומרו

וואס פריערער אין פארם אים פארעמען
איך זאל —
האבן זיך נאכט חלומות
א גאנצע נאכט
אין בילדער געשמאלטעט,
ביז אין דער פרי
איז פון אלע זיבן —
קיין איינציק בילד געבליבן . . .

טראכטענישן

שלאפלאזע טראכטענישן
שפארן ווי פון קוואלן,
שייפן זיך אן,
גיסן זיך איבער,
עמערווייזן.
טראגן די טראכטענישן אוועק,
ציען זיך מיילן ווייט,
הויבן זיך אויף
לאזן זיך אראפ
פאלן ביז א מידקייט באפאלט ;
פלאגמערט אלץ זיך נעבלדיק,
שוועבט אלץ וואס גרויער
ביזן דעמערונג,
מישט אלץ אויס וואס טונקעלער
ביזן נאכטיקן אפגרונט —
רייסן זיך איבער די רעיונות
ווי שפינוועב,
כליבן אינם שפעטן שלאף קלעפן,
ביז פארלירט דער געדאנק

ביו פארציט א לערקייט —
 צערינט אלץ,
 ווי א חלום
 אויסן זינען ארויס —
 בלייבט בלויז איבער א ביינקשאפט
 פון אלע טראכטענישן . . .

גוט אזוי

גוט אזוי — דרייט זיך דאס לעבן ווי א „מאזוי“,
 דרייט זיך דער מוח ווי א מאזוי
 איינס אינאנדערן אריין
 אויסגעמישט,
 ווי פון א פלאנטער ארויס
 צוזאמען געקניפט —
 ציט זיך דאס בלוט אין די אדערן
 אזוי ווי שלענגלאך,
 אזוי ווי באן רעלסן,
 שלאגט עס אפ ביו אין די שלייפן
 ווי קלאפער שלאנגען —
 זידט הייסער דאס בלוט
 בלאזן זיי אזוי מיט זייערע פיסקלאך,
 פלאמען אזש אונטער די באקן —
 דרייט זיך אזוי די מאזוי,
 ראיעט זיך אזוי אין מוח
 איינס אויפן אנדערן ווי מיסט שלענגלאך —
 וויל איך זיין אזוי שמיל,
 אזוי שא,
 ווי אין זיבעטן רו פון גאטס היכל,
 איך זאל גארניט הערן.

לידער פון ביינקען און אומרו

איך זאל גארניט פילן,
ראיעט זיך אלץ אין מוח
פון אזוי פיל אפהילכן —
פארמאך איך אזוי די אויגן,
כ'זאל קיין האר-שיין ניט זען ארום,
ווי אין זיבעטן מאל שוין אין שלאף זיך פארדרייט —
פעלט מיר גאר ניט מיין אייגן ביסל שוין,
שמערט מיר גארניט
צו זען דעם אפשיין פון די מאווי —
רוישט אזוי דער מוח,
ווי א „סאבוויי-באן“.
וואס שפרייזט דורך פופציק גאסן מיט אמאל,
וואס שלינגט איין מיילן אין איין אטעם,
סאפעט ער אזוי מיט זיינע שטאלענע לינגען,
שמעלט אפ א ווייל דאס גערויש און געבראזגע
און יאגט ווייטער —
קלאפט דאס הארץ מיטן אימפעט
און רייסט זיך פון אונטערערדישקייטן ארום,
אף דער ערד,
אין מיטן,
צווישן הימל און ערד ;
היזשעט אזוי דער מוח
ווי אן עראפלאן,
וואס שמרעקט שוין דעם קאפ ארום איבער די פליגל
וואס הייבט זיך אריבער די לעצטע לופטשיכמן
פאר א ווייטערן שפאן —
און אפשר אין די לערקייט אריין —
שפארט אזוי דאס לעבן איינס אינאנדערן
אין געדראנג.

אין אַנגסט,
אין איין אַמעם —
דרייט זיך צוזוי די האַסטיקע מואווי פון לעבן,
רײַעט זיך צוזוי אין מוח . . .

באַרג אַרויפצו

באַרג אַרויפצו, שטייג איך שיעפאויס באַרג,
שרעקט מיך מיטן שטייגן דאָס פאלן :
וואו וועל איך געפינען זיך ?
צו מיטן פנים באַרג אַרײן
און מיטן רוקן באַרג אַרויס
בלויז אין שויס פון באַרג,
ווערן בלויז אַ טרעפּ פון באַרג,
וועלן אַנדערע אויף מיר קלעמערן.
אויף מיין רוקן טרעטן —

באַרג אַרויפצו, שטייג איך נאַנט פון באַרג,
גענען איך שפיץ באַרג :
שרעקט מיך אין מיטן שטייגן,
גרוילט מיך ביזן דערגרייכן —
איז שוין בעסער צו פאלן
נאָכן דערגרייכן,
צוריק-וועג,
באַרג אַרעפּ.
מיט די פיס אין דער הויך —
ווייל אויך נישט אייביק איז דער באַרג . . .

שפראצונג

געכט, נאך מעג געביינקט,
מעג, נאך געכט געביינקט ;
פיין וואס קוועלט מיין ליד.
ליד וואס זינגט מיין פיין —
זינג איך אין די געכט,
ביינק איך אין די געכט
און נאך יעדן מאג
אף א נייעס מאג ;
און נאך יעדן ליד
אף א נייע ליד,
שרעקט דאס לעצטע ליד
ווי דער לעצטער מאג —
לאז איך אין געדאנק
איבער נאך א קלאנג
פאר א אנהויב ליד
ווערט דער אנהויב-שפור
ווי א זאמען-זיי,
נערט זיך וואס און רוט,
עפעס וואס זיך פלאנצט
ביז דער שפראץ גייט אויף ;
מראכט איך ניט פון ענד,
קלער איך ניט פון אויסלאז
און דער אויסלאז שרעקט
ווי די לעצטע שעה —
ווערט דער אנהויב ליב,
מיטן נייעס שפראץ,
זינג איך אין די געכט,

ביינק איך אין די נעכט,
רוט זיך אויס מיין גוף,
רוט זיך אויס מיין זעל
פאר א נייעם טאג,
פאר א נייע ליד.

יעדעס ליכטשיין

יעדעס ליכטשיין,
יעדעס פאם-ליכט
איז א טויזנט פארבן-שפיל
פאר מיין אויג,
בלענדט דאס געשמראל
שימערירט
וויברירט
איך זע דערין א זון,
א וועלט —
שפילט זיך דער שיין מיטן בליק:
פלאצערט אין גאלד געוועב,
שפרייט זיך דאס געהיל
פאנטאסטיש, ווי א טרוים —
בייט זיך די פארב
וואונדערלאך, ווי א גאט —
יעדעס ליכט-שיין אין דער נאכט,
יעדעס פאם-ליכט אין דער פינסטער
לויכט אין מיין זעל —
ליכטיקער מיין וועלט . . .

פאלקס מאטיוון

א קראנין לידעלאד

די מאמע

(פאלקסמאטיוו)

עס קרעכצט זיך די מאמע
אוי ווינד איז מיר וויי,
דער „וואַרים“ ער ציט מיר
ער ציט מיר דאָס קליי.

זי זייגט עס, זי נערט עס
מיט גאל און מיט פיין —
דאָס עופה'לע נעכאָך
איר ווייטאָג זייגט איין.

און וויינענדיק וויגט עס
די מאמע אין שוים,
די נאכט אזוי גרויזאם
די נאכט אזוי גרוים . . .

פאלקסמאטיוו

כליב אַ שיינע מיידעלע
פון אַ פיינעם שטאַנד,
איך דערצייל עם קיינעם ניט
ביי איך קריג איר האַנט.

כיטרוי דעם סוד קיין אַנדערן,
שמיל אין האַרץ ער בלייבט,
טאַג און נאַכט איך טרוים פון איר
און מיר ציט און טרייבט . . .

אין דעם קליינעם געמעלע,
וואו איר הייזל שטייט ;
הין, צוריק שפּאַציר איך דאַרט
אין מיין פרייער צייט.

זע איך נאָר דאָס מיידעלע,
קלאַפּט דאָס האַרץ אין מיר,
שעמעוודיג גיי איך פאַרביי
טראַכט און טראַכט פון איר.

פאלקס מאטיוון

מאמעשי, באוויין מיך ניט,
מאמעשי, ניט שריי —
כ'טו להכעים קיינעם ניט,
ס'העלפט קיין זאך דערביי ;

אז מיין הארץ ליבט פארט נאָר אים,
אוי, וואָס קען איך טאָן ;
צווינגט מיך צו קיין אַנדערן.
מיין הארץ שטייט אין קאָן . . .

מאמעשי, מיין ליבינקע,
מאָך מיין הארץ ניט טריב —
נאָר ער מיין באַשערטער איז
קיינעם כ'טו צוליב . . .

ריידן מעג דאָס שמעטעלע :
ר'איז אַ „ציציליסט“ —
כ'ווייס שוין, גאָר, גאָר אומזיסט
איז זיין שם פאַרמיאָוס'ט . . .

ליבע מאמיוו

שיף איך זיך אין שיפעלע
מיט דער געליכטע מיון,
אין דעם זילבער טייכעלע
ביי דער לכנה-שיין.

אויבן פון דעם הימלס-ים
לייכט זי אונז און היט —
שווימט זיך אונזער שיפעלע
שיפט זי אויך זיך מיט.

שמערנדלאך פיל גאלדענע,
דימאנטענע א סך,
איבער אונז זיי סוד'ען זיך
אין דער הימלס שפראך.

פריילאך שלאגן ד'הערצער אונז
אין א שטילן כאר ;
אלעס ארום זינגט, אונז צו :
„עס שווימט א ליבעס-פאר“.

צום גאסמ-געבאט

(פאלקס-מאטיוון)

קומען געסט צום גאסט - געבאט
צו די חתן, כלה,
זאגן זיי אויף התונה
וועלן קומען אלע.

גומע פריינט און חבר'טעס
קושן זיך און גריסן,
זאגן זיי פון התונה
וועט מען אלץ געניסן.

חתן, כלה'ס חופה זען
וועט זיין צו געדענקען,
איינוועגס בא דער התונה
מתנות וועט מען שענקען.

טאנצן געסט צום גאסט-געבאט
שפילן שוין און זינגען,
ווינשן שוין צו התונה
מזל-טוב זאל קלינגען.

אז די חתן-כלה —

(פאלקס-מאטיוו)

אז די כלה אויבן אן
זיצט אין חופה-קלייד ;
שפילן די כלי-זמרים,
טאנצט ארום די פרייד.

אז דער חתן אויבן אן
איז שוין אויכעט דא ;
שפילן די כלי-זמרים
פריילאכער אלץ צו.

אז מען חתן-כלה פירט,
צו דער חופה גייט ;
קושן זיך מחותנים
פרייען זיך די לייט.

אז דאס מצוה-מענצל טאנצט
חתן, כלה צו ;
ווינשט אלץ צו זייער חתונה :
מז'דיקע שעה.

„האַנימון“

אָפּגעשפּילט די חתונה.
נאַכ'ן מצוה טענצל ;
נעמן חתן-כלה שוין
אויפ'ן וועג דאָס רענצל.

רייזן חתן-כלה אָפּ :
„האַנימון“ און לעבן ;
מחותנת'טעם, מחותנים
ברכות זיי מיטגעבן,

האָפּן חתן-כלה שוין :
„האַנימון“ באַגעגענען ;
נעמען זייערע ברכות מיט.
קושן זיך. געזעגענען.

טרעפן זייער „האַנימון“
חתן מיט די כלה ;
לאָזן זיי זיך גאָר וואויל-גיין.
פרייען זיך מיט אלע.

א פארשפיל אַזאַ

שאַ ! זיי גייען
 חתן כלה גייען !
 יום-טוב דיק איז ס'הויז
 גרייט צו עמפאנגען —
 האַלטן גרייט געשאַנקען
 געסט און מחותנים,
 ווי אַן אומגעריכטער גאַס
 רעגנט מיט מתנות ;
 איז עס אַזאַ מאַדע.
 איז עס אַזאַ פאַרשפיל
 פאַר די חתן-כלה
 חתונה מתנות.

שאַ ! זיי קומען !
 חתן כלה קומען !
 גיט ווער אַ פאַרלעש,
 גיט ווער אַ פאַרדריי
 די עלעקטרישע לעמפלעך,
 אַלע אין דער פינסטער
 האַלטן אַנגעבלאָזענע
 פאַפירענע טיימען
 גרייט אויזוקנאַקן,
 האַלט יעדער איין דעם אַמעס,
 מיט אומגעריכטע פרייד
 איבערראַשן חתן-כלה ;
 און די חתן-כלה
 ביים עפענען די טיר
 הילכט זיי אַנטקעגן

מזל-טוב ! מזל-טוב !
גיבן זיך א דערשרעק —
נאָר בלויז א רגה,
ביים שיין פון די לעמפלאַך
קושן זיך און גריסן
מיט יעדן חתן-כלה.

זיצט אין מיטן שטוב די כלה,
זיצן אלע אַרום די כלה
בא א קויבער מיט מתנות,
רופט שוין אויס די כלה :
יעדנס נאַמען,
יעדנס מתנה —
און די חתן-כלה טאַנצן
זייער אומגעריכטע פרייד
אין די פאַרשפיל נאַכט.

חופת-מאַרש

בחורים און מיידלאַך,
חתנים מיט כלות
זיינען פאַראוים געגאַנגען,
האַבן קרענץ בלומען געמאַרגן ;
איינציקווייז, באַזונדער
האַבן זיי צוטיילט זיך,
מיידלאַך צו כלות,
בחורים צו חתנים
און זיך געשמעלט
אַף ביידע זייטן וועג,
צו מאַכן א וואַרע
פאַר חתן כלה.

נאכדעם איז א פארל געגאנגען,
די פרוי פונם פארל,
וואס שעצט מייער די כלה —
דער מאן פונם פארל
וואס שעצט מייער דעם חתן —
האבן ביידע מיט קרעניץ בלומען
בא דער חופה זיך געשמעלט.
צו מאכן א ווארע
פאר חתן און כלה.

נאכדעם איז דער חתן געגאנגען אין דער מיט,
מיט פאטער און מוטער ביים זייט ;
מיט כלי-זמר געשפיל,
מיט צימבל און פייקל באגלייט.
ביז אונטער דער חופה דעם חתן געשמעלט.
האט זיין הארץ אין דער שמיל פאר פרייד מיט-
געשפילט —

האט דער חתן געשמרעלט
געשמרעלט פאר די כלה.

נאכדעם צוויי מיידלאך זיינען געגאנגען
מיט א קויבערל בלומען,
האבן זיי ווי מיט מלאך'עם הענטלאך
אויסגעשפרייט בלומען בלעמעלאך
אויפן וועג פאר די כלה
ביז אונטער דער חופה —
און געמאכט א ווארע
פאר די כלה.

נאכדעם איז געגאנגען די כלה באקראנצט
מיט פאטער און מוטער געארעמט,
מיט געשפיל און געזאנג
די כלה געפירט —
האט די כלה געשיינט
מיט'ן שלייער אויפן קאפ,
האט די כלה געשמראלט
פון אויבן אראפ :
מיטן שלייער
מיט'ן חופה-קלייד,
האט א שלעפ זיך נאכגעשלעפט,
האט דער שלעפ מיטגעשארט
די בלומען אויפן וועג —
האט דער חופה-מארש אפגעקלונגען
ביז אונטער דער חופה :
כלה'ס פרייד,
חתן'ס פרייד,
אלעמענס פרייד
און געמאכט א ווארע
פאר חתן און כלה.

א קראנץ בלימעלאך

ס'האט אמאל א ליבעס-טרוים
עפעס אין געהיים,
מיר פארשאפט א בענקעניש
נאך א ליבע היים .

עפעס ווי א סוד — כ'האב אים
ניט אויפן צונג געבריינגט —
און עס האט מיין טייערע
שטילערהייט געביינקט .

עפעס כ'האב געקוקט אויף איר
שעמעוודיג פון זייט —
און זי האט מיין ליבעס-טרוים
שעמעוודיג באשיידט .

כ'האב א שיין ליבעס-ליד
פון איר הארץ געשמידט —
האט איר הארץ מיט ליבעס פרוכט,
מיר פארשענערט ס'ליד .

יעדעס קינד א בלימעלע
האט פאר מיר געבליט —
ווי ס'שווארצעפל פון דעם אויג
האט זי זיי געהיט .

און געניאנטשעט האט זי זיי
און געוויגט אין שוים —

נאך אליין האט זי געוועלקט
אין מין ארעם הויז .

יעצט, ווען ס'האט מין טייערע
אנגעווארן איר גלאנץ,
צירן איר די קינדערלאך,
ווי א בלומען קראנץ.

א קראנץ לידעלאך

1.

ווען דעם ערשטן שמיטצערל
מאמע גיט דעם קינד ;
און זיין אַנפאַנג שכל'ע
קוים אַ האַר עס שפינט . . .

גאַפּט עס מיט די אויגעלאך,
קוקט אויף מאמע פרעמד ;
אין דאָס יונגע מוח'עלע
קיינעם נאָך דערקענט.

שפיצט עס אויף די אויערלאך,
וועקט זיך וואָס אין גייסט ;
און אַ דינינק שמיכעלע
ס'ערשמעט מאל באַווייזט.

כאַפּט עס אויף די מאמעלע
מיט אַזוי פיל פרייד ;
און דערציילט פון שמיכעלע
ווי אַ וואונדערקייט . . .

2

קריגט דאס קינד א ציינדעלע
באלד די מאמע ווייס,
קלאפט עם מיט א לעפעלע.
שרייט עם אן אן ביז —

שפירט אין ברוסט א שטאכעלע.
טוט א לייכטן גרויל ;
לאזט ארויס דאס קינדעלע
ס'ווארצעל פון דעם מויל.

וויז אקארשט דיין ציינדעלע
מלאכ'ל מיין שיינס ;
שמעקט ארויס דאס צינגעלע
קונדסל מיין קליינס.

3

וויפל פרייד אין דעם קלינגט
מויל צו מיילעכל זינגט ;
מאמע זינגט דעם קינד :
זאג — מא-מא-מא —
זאג — מא-מא-מא —
ס'ערשמע ווארט עם שפינס.

ס'מוח'לע באגרייפט,
ס'צינגעלע זיך שלויפט,
כאפט עם ווארט און קלאנג :
— מא-מא-מא —
— טא-טא-טא —
וועבט זיך קינדס געזאנג . . .

קלינגט די מאמעס קוש
ניט זאט פון גענוס
ליפ צו ליפעלע ציט —
— מא-מא-מא —
— טא-טא-טא —
זינגט דאס קינד זיין ליד . . .

4

הויבט דאס קינד די פיסעלאך,
שארט די ערשטע טרויט ;
לערנט עם מאמע אט אזוי
גיי מיין קינד מיר מיט . . .

פאל נאר ניט מיין צימערדיקס,
שיצט עם ווי מיט ווענט ;
פאלסטו קינד מיר פאל נאר בלויז
אין די מאמעס הענט . . .

שרעקט דיך ניט מיין קינדעלע
פון די ערשטע טעג ;
האפיי, הויב די פיסעלאך
מאמע היט דיין וועג . . .

5

ס'איז מיין קינד עמפפינדלאך
לאכט עם און עם וויינט ;
און א זון און רעגן
פון די אויגלאך שיינט.

אויגנבליק עם פלאטערט,
פון דער האנט זיך רייסט ;
שמייכלט עם צו אלע
הנדעלאך עם ווייזט.

ציט אין הערצעלע אן
סטרונעלאך ווי זייד —
דאכט זיך ס'ליד פון פרילינג
כ'הער אין מאמעס פרייד . . .

6

עס האט א זיסן טרוים געהאט
מיין ליבעס קינד ביינאכט ;
עס האבן זיינע ליפעלאך
געשמייכלט און געלאכט.

האט מילד ארומגענומען מיך
און עפעס וואס גערעט —
און מיט די צארטע הענטעלאך
מיך זאנפט און ווייך געגלעט.

כ'האב שמיל זיין גאלדן חלוס'ל
אין הארץ ביי מיר געשפינט —
געוועכט דערפון א לידעלע,
א שלאף-ליד פאר מיין קינד . . .

צו מיין קינד

דיין הילכענדיק געלעכטערל,
דיין קלינגענדיק געלעכטערל
לאזט פליימעלאך און פידעלאך
אויסשפילן פון דער קעל ;
עס לאכן דיינע אויגעלאך,
עס לאכט אין דיר דאס הערצעלע,
עס לאכט אזוי דיין נשמה'לע
וואס בריינגט א פרייד מיין זעל.

דיין שרייענדיק געוויינעלע,
דיין יאמערדיקעם פיינעלע
לאזט טרערנדלאך און טרערנדלאך
פאר וואלקנדלאך און ווינט ;
עס וויינען דיינע אויגעלאך,
עס וויינט אין דיר דאס הערצעלע,
עס וויינט אזוי דיין נשמה'לע
וואס מאכט מיך טריב מיין קינד.

קינדער שטימעלאך

הער איך קינד'ס געוויינען
 פיל איך מיט זייער לייד ;
 הער איך קינדס געלעכטער
 לאך איך מיט זייער פרייד . . .

ליב איך קינדס געזאנגען
 וואס בארוישט מיין פיין
 ליב איך קינדס געפלוידער
 זארגלאז וויל איך זיין.

הער איך קינדס גערודער —
 הארציק מאמע שרייט ;
 שפילט זיך קינדער, שפילט זיך,
 ווערט נאך ניט פארשייט . . .

בלימעלאך און מלחמהילאך

הארציקע, נאאיזוע לידעלאך
 זינגען די קינדערלאך מיר,
 פילן די שטוב אן מיט קול'עכלאך.
 פליסן צענויף אין איין שיר.

זינגען פון קליידעלאך, שיכעלאך,
 צופן די מאמע ביים קלייד —
 פאלגט א געוויין, א געלעכטערל,
 קלינגט — אמאל לייד, אמאל פרייד.

און ביי דער מאמען דאס פיצעלע —
פונקט ווי ס'פארשטייט שוין א זאך
רעדט זיך זיט אונטערן צינגעלע,
אין אן אייגן באזונדערער שפראך.

שפילן זיך ערגעץ וואו קינדערלאך,
ווערן פון וואוילטאג צולאזט —
שפילן ביי מיר זיך די קינדערלאך,
פרעגן זיי בלויז וויפל ס'קאסט . . .

קוקן די קינדערשע אויגעלאך
זשעדנע אויף אימליכע זאך,
לאזן זיך אויס אין חלומות'לאך
גומע און שלעכטע א סך . . .

שפילן זיך ד'ארימע קינדערלאך
לאזן אוועק זיך אין טאנץ,
נעמען ארום זייער מאמעשי
פונקט ווי פון בלומען א קראנץ . . .

שפרינגען ארום ווי די פויגעלאך,
ווערט שוין דאס שטיבל פאראיינגט,
ציען די קינדערשע הערצעלאך
קוקן אין דרויסן פארביינקט . . .

קינדטראלך, בלימעלאך, פויגטלאך
האבן זייערע איינפעלע און בליק —
מאכן זיך אלערליי דריידעלאך,
מאכן פון פאפיר זיך א בריק . . .

בויען זיך טורעמס פון קלעצעלאך.
שפאנען א שטרוי צו א פליג,
זעצן אויפן טורעם. א קיסרל —
מאכן א שפיל פון א קריג . . .

רייצן דאס הינטל אויפן קעצעלע
יאגן די טויב פונם שלאג,
נעמען זיך שלאגן איינס ס'אנדערע
ווערט א געוויין א געקלאג.

„מלחמה'לאך“ — שטראפט זיי די מאמעניו —
הויבן זיך אן פון א צופ“ —
ווייזן זיך קינדערשע טרערעלאך,
תרוצים'לאך גרייט אויף דער ליפ :

„ס'הינטעלע געיאגט האט דאס קעצעלע,
מאמעניו, ס'טייבעלע פעלט“ —
מאמעניו טרייסט זיי די קינדערלאך :
ס'טייבעלע פליט אין דער וועלט.

קומען צופליען וועט טייבעלע,
קינדערלאך, קינדערלאך, שמיל —
„מלחמה'לאך, מיאוסע מלחמה'לאך
הרג'ענען קינדערלאך פיל“.

שלום טוט מאכן די מאמעלע,
מיש איך זיך גארניט אריין —
זינג איך א לויב פאר די מאמעניו,
שלום געהער איר אליין . . .

מעשה'לאד און לידלאד

פיר צייטן רעגן

1

דער פרילינגדיגער רעגן,
איז ווי אַ כלה-געוויין
פאר דער חופה,
פאר פרייד
פארן בליהונג ;
גריסט די זון
הימל און ערד,
דערלאנגט אַ שימער
מיט אַ זון שמראַלן-טיכל,
נעמען ביידע אָן, ווי חתן כלה,
ווישן זייערע אויגן אָפּ
פון טרערן און פרייד —
ווינשט זיי די זון
דאָס בליען זאל געראַטן
נאָכן פרילינגדיקן רעגן.

2

דער זומערדיקער רעגן,
איז ווי אַ קינדס געוויין
קאָפּריזנעדיק
זיך צושרייט ,
דונערט און בליצט,
נאָר באַלד ליימערט זיך אויס,
וויינט און לאַכט ;
דוינזשעט ניט דער הימל
אַפּצואווישן די אויגן,
שיינט שוין ווידער די זון,
ווי אַ קינדס לאַכנדיק פנים
אינם זומערדיקן רעגן.

3

דער הערבסטיקער רעגן,
 איז ווי א לויג געוויין
 ציט זיך אריין אין אכלות
 א שבעה,
 א שלשים,
 קלאגט אזוי דער הימל ;
 קוקט די זון ווי דורך א טריבן שלייער,
 קומט זי ביסלאכווייז שיינען,
 ווי טרייסמן דעם טרויערער —
 און לאזט דעם טרויערער אויסטרויערן
 אינם הערבסטיקן רעגן.

4

דער ווינטערדיקער רעגן,
 איז אויך מיר א געוויין —
 מאכט זיך נאס די אויגן
 קאלט !
 בורר !
 פאלט א שניי,
 פריט עס איין,
 אייז א גליטש,
 פאלט ווער ?
 לאכט מען,
 ווי פון א קארגנס געוויין —
 אינם ווינטערדיקן רעגן.

ערב פרילינג

הוילע בוימלאך
מיט ארומגעשוירענע צווייגלאך.
שטרעקן זיי אויס.
ווי מיט הענט
צום הימל,
צו דער זון
אנצואווארעמען
זייערע נאקעטע גלידער.
הוילע בוימלאך
אויסגעטאנענע פון אלע ווינטן,
אויסגעפרוירענע פון אלע קעלטן,
אויסגעווייקטע פון אלע רעגנס
ווערן גיט מיד,
ביינקען זיי,
ווארטן זיי,
ציען מיט איין אטעם
ריכטן זיך,
גרייטן זיך,
פארן בליהונג,
אנצוטאן זיך מיטן פרילינג.

א טראפן טוי

א טראפן טוי
האט פון דער פייכמקייט זיך אויפגעהויבן,
איז אויף א גרעזל געזעסן.

א טראפן רעגן
 איז פון א וואלקן אראפגעפאלן
 האט פון א בלעטל אראפגעהאנגען ;
 האבן זיי געזען באנאכט :
 פינקלדיקע שמערנדלאך,
 האבן זיי זיך אנגעשפיגלט,
 האט זיך פארגלוסט זיי, אויך צו שיינען —
 און פון ביינקען
 האט זיך בא זיי אן אויג אויסגעוויינט,
 האט זייער טרער ביזן באגינען
 זייער טריבקיט פארהוילן —
 נאר ביים זון אויפגאנג
 האט זייער ביינקשאפט זיך אנגעצונדן ;
 און אונטער דער זון
 האט דער טראפן
 א בלישמש געמאן
 און זיך געהעלט
 און האט זיך אין א דימענט פארשמעלט —
 האט עס פון ווייטן
 געבלענדט
 און מיט א שמראל פאדעם מיין בליק צוגעצויגן ;
 נאר וואס נענטער כ'האב גענענט,
 איז דער בלישמש צערינען —
 און כ'האב א טראפן טוי,
 א רעגן טראפן
 אויף א גרעזל,
 אויף א בלעטל
 געפונען.

וואַלקנדלאַך

עס האָבן וואַלקנדלאַך זיך אָנגעטרונקען
ווי אַ סטאָדע —
און לאַנגזאָם פֿונם רונד און ראַנד
זיך געשלעפט
ביזן מיטן הויכן הימל
און דאַרמין געהויערט,
האַבן די וואַלקנדלאַך
מיט גרויע, ווייסע פֿלעקנדלאַך
אונטער די זון געשיינט.
און אין אוונט ווען די זון האָט זיך אַרונטערגעלאָזן
האַט די לבנה
ווי אַ פֿאַסטוֹך זיי געהיטן
האַבן זיי זילבערדיק
אַף די שפיץ הימל הויכן געדרימלט —
האַט זיך דער ווינט אין דער נאַכט צעוואַיעט
אַף זייער שפור ;
און ווי אַ וואַלף זיי נאַכגעיאָגט —
האַבן די וואַלקנדלאַך ווי צעשראַקענע שעפעלאַך
זיך צוזאַמענגעדריקט —
האַט אַ דונער ווי מיט אַ בייטש
אַ קנאַק געטאָן אין בליץ —
און אַהיים געטריבן די וואַלקנדלאַך
אין רעגן.

טייכעלאך

אונטער דער זומערדיקער זון
האט א שווייס געזאמן ;
און די טייכעלאך האבן געפארעט
ביון הימל ארויף
און געטרונקנט,
ביו דעם אטעם אויסגעהויכט
זיך געלעגן.
האבן קינדער אין די טייכלאך
מיט די שטיינדלאך זיך געשפילט;
האט אונטער זייערע בארוויסע פיסלאך
דאס זאמד געברייט
און איבער זייערע קעפעלאך
האט די זון געברענט,
האבן זיי פארשוויצטע
נאך די וואסערלאך געביינקט.

איבער דער זומערדיקער ערד
האבן די טייכעלאך אין לופטן געהאנגען,
אין וואלקנדלאך זיך אָנגעקליבן ;
האבן מאמעס פאכענדיג זייערע קינדערלאך
אָנגעוויזן אָף די וואלקנדלאך :
אונטן זיינען זיי טייכעלאך,
אויבן זיינען זיי וואלקנדלאך
דארפן בלויז די ווינטעלאך
אָרונטערבלאזן די וואלקנדלאך —
האבן שוין די קינדערלאך
געמאלן זיך די ווינטעלאך :

פארן ווי מיט קארעמעלאך
ארין אין די וואלקנדלאך,
צושפריצן זיי זיך, צוגיסן זיך,
לויפן אן די טייכעלאך —
און פריש געצוואגענע קינדערלאך
מיט בארוועסע פיסלאך
שפרינגענדיק, טאנצנדיק
טוקן זיך אין די וואסערלאך,
פלוישקען זיך אין רעגן
אונטער דער זומערדיקער זון.

דער רעגנבויגן

א לעצט ביסל רעגן טראפנס,
וואס זיינען אין לופטן געבליבן הענגען
און זיך אָנגעשלאָגן אָן די זון שטראַלן ;
האַבן אזוי פיל קאלירן אין פנים
גענומען שיינען
מיט רעגנבויגנדיקע פארבן
אזש איבערן הימל זיך צעשמייכלט :
באלד ווערט עס אַ וואונדער,
קינדער וועלן זיך פארגאפן
וועט מען מיט די פינגער זיי אַנווייזן :
גאט'ס פינגער !
אַ צייכן
פון אַ מכול —
אַלץ ווייל ס'לעצט ביסל רעגן
האַט זיך פארשפעטיקט,
איז אין לופטן געבליבן הענגען ;
און אין אַ זון שטראַל זיך אָנגעשפיגלט.

א קינד נאכן שאַטן

א קינד האָט זיך נאָכן שאַטן געיאָגט
 ביז ס'איז געפאלן,
 איז דער שאַטן אונטערן קינד געלעגן
 זיך ניט אַרויסגעזען —
 האָט דאָס קינד געוויינט
 ר'איז שוין אודאי אַנטלאָפן.
 האָט דאָס קינד זיך אויפגעהויבן
 און פלינק נאָכגעלאָפן,
 האָט עס געזען ס'איז גאַר ניט ווייט פון אים
 דער שאַטן,
 האָט זיך דער שאַטן מיטן קינד גערייצט :
 קענסט מיר ניט כאָפן —
 האָט דאָס קינד זיך ווידער געיאָגט
 און ווידער געפאלן,
 האָט דאָס קינד שוין געלאַכט.
 ס'האָט דעם שאַטן
 אונטער זיך,
 אין זיך געפונען.

א קינדערשער שכל

א קינדערשער שכל,
 וואָס האָט אַלין געזען
 און ניט געקענט פאַרשטיין
 האָט פאַר וואונדער זיך גערעגט
 און אַזוי פיל זאָכן געפרעגט :
 וואָס איז דאָס ?
 וואָס איז דאָ ?

וואס איז דאָרט ?
טאָג און נאַכט —
הימל און ערד —
האַט זיך ניט אָפּגעשטעלט
דעם קינדס אויג
אָף אייַן אָרט,
אומעטום —
האַט דאָס קינד זיך געמאַלן :
די שטערן באַנאַכט
זיינען לעמפלאַך וואָס שיינען אַרויס
פון די הימלשע הייזער,
איז די לבנה די גרעסטע בלייך-לאַמפּ
וואָס שיינט אודאי ביי אַ רייכן אין הימל —
האַט דאָס קינד אונטערגעטאַנצט
פאַר די מוטערס טריט,
מאַמע קויף אַזאַ בלייך-לאַמפּ —
האַט די מאַמע דעם קינדס פאַנטאַזיע
איבערגעמאַלן :
נאַרעלע !
עס איז ניט דאָס !
נאָר טונקעלע מיסטעריען.
געהיימניספולע געמלאַכקייט
דעם קינד פאַרגעדאַכט —
פּרעגט אַלץ דאָס קינד :
וואָס איז אַזוינס ?
איך זע גאָר ניט.

האַלבע נאַכט

האַלבע נאַכט, האָט אַ האַלבע לבנה
הינטערן וואַלקן זיך פאַררוקט,
ווי זי וואַלט זיך שלאָפן געלייגט ;
האַט די צווייטע האַלבע לבנה
ווי אַ נאַכט-לעמפל געלויכטן ;
און ביסלאַכווייז דעם גאַנצן שיין
אונטערן וואַלקן פאַרהילט —
איז דער הימל שטאַק פינסטער געוואָרן.
שאַ !

די לבנה שלאָפט שוין,
מיט אַ וואַלקן זיך צוגעדעקט.
האַט זיך אַ היימלאָזער
מיט אַ וואַלקן-קאַפּ געטראָפן
האַט דאָס אים געגרוילט :
ס'לייב, מיטן רעגן
אין מיטן דערנאַכט זיך צו וואַשן —
האַט איב אַ הונט נאַכגעבילט
אין די שפעטע נאַכט,
האַט עס אַ קינד אין שלאָף דערשראַקן,
האַט די מאַמע דאָס קינד פאַרוויגט —
און בייזע חלומות
דעם קינד אָפּגעשפּראַכן.

דאָס אינגעלע

אַ אינגעלע
וואָס איז פלייסיג געווען
און וואויל זיך געלערנט,
איז איינמאַל פונם שול

אהיים געלאפן פריילאך,
באלוינט
מיט געשאנק
פון רבין —
האט דאס אינגעלע אויפן וועג
וואס פארבייגעלאפן
און וואס געזען,
האט זיין קינדערשע הארץ א טראכקע געמאן
האט וואס געזאגט דאס אינגעלע —
און זיך אומגעקערט
און אפגעשמעלט
בא אן ארימען אלטעמשקן
און אויס רחמנות צום אלטעמשקן
האט עס הארציק
זיין געשאנק אים אוועקגעשאנקען —
האט דער אלטימשקער אויסגעווישט די צעקנייטשמע
אויגן
און אנקוקנדיק דאס אינגעלע געפרעגט :
אינגעלע, ווער ביסטו ?
אינגעלע וואו וואוינסטו ?
און נאכגעבענטשט זיין וועג.
האט דאס אינגעלע אויפן וועג געמראכט :
כ'וועל גאר ניט זאגן מאמען,
כ'וועל גארניט זאגן טאטן,
מאמע וועט נאך שרייען,
טאטע וועט נאך שמראפן,
אבער,
ניין !
האט דאס אינגעלע איבערגעדענקט,
כ'וועל גאר זאגן:

כ'האָב דעם אַלטימִשקן זיידעלע געטראַפן.
 וואָס מאַמע פלעגט אַמאָל דערציילן,
 אַז כ'האָב ערגעץ וואו אַ זיידעלע —
 האָב איך זיידעלען געגעבן
 רבינס מתנה'לע,
 וועט מאַמעלע
 זיך פרייען
 וועט טאַטעלע אים גיין זוכן —
 איז שוין אינגעלע אַזוי
 פאַרקלערטערהייט אַהיים געגאַנגען
 און גאַר ניט געזען, ווי דער אַלטימִשקער
 איז אים נאַכגעגאַנגען
 מיט זיין געשאַנק
 און מיט נאָך אַ מתנה'לע
 גרייט פאַרן אינגעלע —
 האָט דאָס אינגעלע אין היים ניט געדוינושעט
 זיין פרייד אויסדערציילן טאַטן, מאַמען,
 האָט שוין דער אַלטימִשקער אין טיר אַנגעקלאַפּט
 און דאָס אינגעלע געבענטשט
 פאַר פאַטער, מוטערס אויגן ;
 און קינדס געשאַנק,
 מיט אייגן געשאַנק
 דעם אינגעלע אַפגעגעבן —
 אַז דער אַלטימִשקער האָט זיך געזעגנט,
 האָט שוין די מאַמע דעם קינד
 אַ מעשה'לע דערציילט :
 אַז דאָס זיידעלע איז אודאי
 אליהו הנביא געווען,
 וואָס באַלוינט אַלע גוטע קינדערלאַך.

דאס גלעקל

א גלעקל, וואס האט אויף א מישל אויבן אן
ליב געהאט צו גלעקלען.
האט איבער מיט און בענק געקלונגען
און ביזן העלדזל זיך צעשמייכלט :
איך — מיט איין און זעלבן טאן,
גלעקל איך פון אויבן אן
מוזן אלע שווייגן —
האט זיך א קעל אויפן קול צעלאכט :
און נאכגעגלעקלט
פון אויבן ביז ארונטער —
האט דאס גלעקל, א האמער צוגעלייגט,
האט דער האמער אן מישל געהאמערט :
שא, זאל זיין פארן גלעקל !
האט זיך א האנט ווי א סטרונע געהויבן :
איך שפיל אויף אלע אינסטרומענטן —
האט דער האמער אן מישל געקלאפט :
שטיל, זאל זיין פארן גלעקל !
איז ווער ווי א שפרינג-פעדער אויפגעשפרונגען
און א דריי ארום זיך געגעבן :
איך טאנץ אויף אלע כלים —
האט דער האמער געבאמקעט :
זאל קלינגען דאס גלעקל !
האט א פוס מיטן אפצאס א זעץ געטאן :
פאר מיינ קנאפל צימערט די געביידע !
און דאס גלעקל
אזש הינטערן מישל אראפגעקייקלט —
האט דער האמער אן מישל געזעצט
און פאר כעס דאס מישל צעבראכן.

איז דער האמער מימן מישל מיטגעפאלן
און זיך אָנגעשלאָגן אָן גלעקל,
האַט דאָס גלעקל קולערנדיק זיך
דערגרייכט ביזן קנעכל, ביזן פּאָדעשווע,
האַט עס נעבעכדיק נאָך געגלעקלט —
האַט עס אַ שוך ווייטער געשטופּט
און ביזן מיר דאָס גלעקל געקייקלט :
האַט אַ קונדס פּוס מימן גלעקל זיך געשפּילט :
זאַל זיך עס גלעקלען
פון היינט אָן און ווייטער
ביים מיר,
ביים שוועל,
פון אונטן אָן
דאָס גלעקל . . .

א לעקציע אין וואלד

היים !

דאס העמד מיטן לייב אין איין שוויים,
איז זיך געגאנגען אין וואלד צריין
אפקילן די היץ.

א חברה הארעפאשניקעס,
האט זיך זיי פארבינקט וואס,
האט זיך זיי פריילאכקייט געוואלט,
פארבריינגען

דעם זונטיקדיקן ריטאג
נאך די וואכנדיקע טעג —

און זיך וואוילגיין געלאזט
מיט ווייבער און קינדער
און זינגער און שפילער,

מיט מאנדאל'נען
און קאנסערטינען

און ניט פארגעסן אויך אין פאראויס
אן דיריגענט

מיט זיין לעקציע איבער מוזיק —
און אלע אויפן בארגיקן וואלד
האבן זיך פארקליבן.

היים !

דאס לייב מיטן העמד אין איין שוויים,
האט זיך אויפן בארגיקן וואלד אין דער מיט
אויסגעזעצט זיך אף זיין שוים
קליין און גרויס ;

און צוהערער און פריינט
און אלע צרום אין א קרייז
האבן די אויגן געווענט
וואו ס'איז געשטאנען אונטערן בוים

דער דיריגענט בלויז.
 האט באגריסט אלע דער דיריגענט
 און אנגעהויבן די לעקציע —
 האט ווער א פראגע געשמעלט :
 ווי אלט איז די מוזיק ?
 איז גראד בא א קוסט
 א פאל געמאן א קינד
 און א געשריי ארום געמאן —
 און א וויין ארום געמאן —
 האט זיך דער לעקטאר געקלונגט :
 אט אקארשט וואס געהערט א געשריי.
 אט אקארשט וואס געהערט א געוויין.
 עס האט ריטם,
 עס האט קלאנג,
 עס איז דאס עלצמע,
 עס איז דאס פרימיטיווסמע פון מוזיק —
 האט ווער א שמייכל געמאן.
 האט ווער א לאך געמאן.
 האט דער לעקטאר שוין אליין געשמייכלט :
 פון זיין איינפאל,
 וואס איז צו טרעפלאך —
 האט א ווינטל עס אויפגעכאפט
 און צווישן די בוימער אין וואלד דאס צערראגן,
 האבן די בוימער די אויערן צוגענייגט ;
 און צוגעשאקלט מיט די קעפ.
 האט א וואלקן אונטערן הימל דאס געהערט
 און דעם דונער דאס פארטרויט,
 האט דער דונער מיט זיין הויכן באס-קול זיך צעלאכט :
 איך בין נאך עלטער פון קינדס געוויין ;
 מין פייערדיק דיריגיר-שמעקעלע

ווארף איך אויף אלע זייטן הימל,
שניידט דער בליץ אין טויזנטער אויערן
מיין קייקלדיקן דונער,
איז דער וואַלקן ווי אַן אַנגעזאָפּטער שוואַם,
ווי אַזאַ זיב געהאַנגען,
און ווי מיט טויזנטער שפּריצן
זייערע מיילער געעפּנט
און אַ שפּריץ געטאָן,
האַבן זיך אלע אָף די פּיס געשטעלט,
א'מראַפּט,
א'גייט רעגענען,
א'דונערט אין מיטן לעקציע —
האַט שמאַרקער אַ דונער געטאָן
און דעם וואַלקן צעריסן
און צעשיט,
האַט דער וואַלקן אַ שלאַנג-רעגן
אַ גאַס געטאָן איבער אלעמענס קעפּ,
האַבן זיך אלע אַ שפּאַר געטאָן,
זיך צוזאַמען געדריקט
און אונטער די בוימער זיך געשיצט ;
האַבן זיך אויסגעמישט
קינדערשע געשרייען
מיטן גאַס,
מיטן פּלויך
פון די פּרימיטיווסטע מוזיק,
מיט דונערן און בליצן באַגלייט ;
און דורכגעווייקט ביזן ביין.
ביז צום אויסדרינגען —
און געענדיגט
די לעקציע אין וואַלד.

אוצר'לעך מיט גאל שטיינדלעך

אן אוצר מיט דימענט שטיינדלעך
האָבן פון זייער באַהעלטעניש
פאר זייער רייכען בעל-הבית זיך געקלאָגט :
וואָס זיי קענען די שיין פון דער וועלט ניט זען —
האַט ער זיי געזאָגט : אוצר'לעך
מיט קונצן האָב איך אייך אהער געבראכט —
אזוי פיל ביוזע אויגן האָט די וועלט,
וואָס קענען נאָך שלעכטס טאָן —
וואוינט זיך דאָ בריליאַנטעלעך,
זאָל קיין בייז אויג אייער שיין ניט זען —
האַבן אין דער טונקל זייערע דימענט אויגעלעך
פון די בלאסע פנימ'לעך ארויסגעוויינט :
ס'איז פינסטער דאָ —
האַט דער בעל הבית זיי געטרייסט :
איך וועל אייך בריינגען די שיינדעלעך פון דער
וועלט.

וואָס שטראַלן אזוי ווי די זון,
וועט איר זיך שפיגלען איינע אין די אנדערע —
האַבן די דימענטלעך מיט בלאסן שיין אָפגעזיפצט :
די וועלט איז רייכער ווי די בלוזע זון —
האַט ער זיי פארשפראַכן די פערל פון ים —
האַבן די שטיינדעלעך זיך איבערגעפינקלט צווישן
זיך :

די וועלט איז נאָך רייכער —
האַט ער זיי צוגעזאָגט :
צוצוברענגען די רובינען.
האַט זיך דער אוצר מיט די עדל שטיינער געמערט. —

מעשה/לאך און לידעלאך

האָט דער בעל הבית ביז אין די זיבעטע שפארע
זיי באהאַלטן ;

און די שפעלטעלעך פון דרויסן ארום
מיט נאַכגעמאַכטע עדל-שטיינער.
מיט סאפירן פארשמעלט —
איז דער בעל הבית ביז דורך די זיבעטע פינסטערניש
געקומען זיי באַגריסן —
האָט ער זיי געטראָפן אלע שלאָפן אין דער פינסטער,
האָט ער מיט'ן אָפשיין פון א שוועבעלע
זייער שלאָף אויפגעוועקט.
האַבן אלע אויפקומענדיק זיך צופינקלט
און זיך צואוויינט פון זייער חלום :
פון די וועלטס ביזע אויגן —
האָט דער בעל הבית פלינק זיין שוועבעלע פארלאַשן
האָט דאָס העלסטע שיינדעלע
זיין לעצטע פינקלדיקע טרער
דעם בעל הבית געוויזן :
וואָס ער אליין וויל עס צומאַל ניט אַנטאָן —
האָט דער בעל הבית מיט א סאפיר-שטיין זיך
פארשמעלט

און געוויזן מיך צירט שוין אזא'ס —
האַבן אלע עדל-שטיינער זיך צולאכט :
פון זיין קונציגן וואונדער ;
און פון זיין ציטערדיקייט —
האָט דעם בעל הבית זייער געלעכטער געשראַקן
און פון גרויסן באַוואַרעניש,
האָט זיין פנים מיט גאל זיך צוגאַסן,
האַבן גאל שטיינדלעך גענומען אין אים וואקסן.
האַבן זיך זיינע חלומות מיט גאל אויסגעמישט

און זיינע עדעל-שטיינער פארשמירט,
מיט גאל-שטיינער פארשמעלט.
פונקט ווי די נאכגעמאכטע
פאר די וועלט'ס בייזע אויגן —
האט ער זיך שוין געשעמט דאס פנים די וועלט
צו ווייזן —
האט דער בעל הבית מיט די גאל שטיינדלעך
קוים אויף די פים זיך געשלעפט
און ביז צו די זיבעטע שפארע,
צו די עדעל-שטיינער דערנאנגען ;
האט ווידער א שוועבעלע זייער שיין אויפגעוועקט.
האט זייער געווייזן מיט טויזענטער פארבן און
קאלירן ארויסגעוויינט :
צו די וועלט'ס בייזע אויגן —
האט שוין דער בעל הבית מיט גאל-שטיינדלעך
מיטגעוויינט :
און איך שעם מיך דאס פנים די וועלט שוין צו
ווייזן —
האט דער בעל הבית אנגעשפיגעלט זיינע גאל-
שטיינער
אין זיינע עדעל-שטיינער.
איז פאר שרעק. פון זיין האנט ארויסגעפאלן
דאס שוועבעלע און זיך פארלאשן. . .

לידער פון תחומ'ען און חייבן

אדם

(ויש אומרים אף צבת בצבת עשיה)

מענטשן גלויבן אין אַ הימל,
טרויען זיך ניט אויף דער ערד —
איז עס גאט, ווייל האָט באַשאַפֿן
באַלד פֿון אַנהייב, אייזלען, פֿערד ?

פֿערד און אייזלען, פֿאַרצודירן
משונה'דיק נאָכן ווילדסטן קלאַנג
און דער מענטש באַגייט זיך נאַריש
און פֿאַרגעמט זיך אין אַ שלאַנג.

גאָט האָט דאָך אַ שלאַנג באַשאַפֿן
באַלד פֿון אַנהויב אויף דער וועלט —
און דער שטן פֿרעגט דעם בורא :
וועמען האָסטו אויסגעוויילט.

טאַנצט דער מענטש מיטזיין קאַפּעליע
וואַקבאַנאַליעש ביז וואַנזין —
און פֿון טרוקעניש און זומפֿן
ראַיען שרצים — כל-המין.

גאָט באַשאַפֿן האָט דאָך שרצים
באַלד פֿון אַנהויב אויף דער וועלט —
און דער מענטש ער מוּישט זיין מאַסקע
אַלעמאַל זיך פֿריש פֿאַרשטעלט.

טראגט דער מענטש זיך ווילד ארומעט
מיט זיין שווערד און שפארן קלאנג —
און צום הימל בעט ער שלום,
אויף דער ערד אנטאנדער'ן פארלאנג.

גאט, דיין מכול האט פארציטנס
ניט געברענגט דעם מענטש צום זין :
דען דער מענטש האט ווידער שלעכטעם
אפגעלערנט פון יעדן מין.

כל-המינים — גאט אין הימל
וואוהין פירט דעם מענטשנס-ראנג !
און דער שטן רעדט פאר'ן בורא :
ס'טראגט דער מענטש ארום א צוואנג.

גאט האט דאך א צוואנג באשאפן
גאט, דיין צוואנג איז גליענד רויט —
און דער שטן פרעגט דעם בורא :
וועמען האסטו זי פארטרויט ?

אך ! דער טייפל טראגט זיך הפקר
אויף די שווארצע פליגלען פריי —
גאט, וואוינסט ווייט אוועק אין הימל
פון פארצווייפלטנס געשריי.

דער שכור

האלב וואקלענדיקע פים
האָבן זיך ציטערדיק אויפגעשטעלט,
פאר שכור'קייט
האַט ער די הענט אונטערגעשפאָרט;
און זיך אָנגעכאַפט,
אַן אַ טון-מיסט;
וואָס איז נעבן רינשמאַק געשמאַנען —
האַט אַ נישט גוטקייט
זיין אַטעם פאַרכאַפט,
האַט דער געשמאַנק ביז צו דער נאַז געשמעקט,
האַט ער זיינס צוגעגעבן —
און מיט גרינע גאַל געבראַכן,
האַט ער זיך מיט ביידע הענט
אַן טון-מיסט אָנגעהאַלטן;
און זיך אין דרייען געבויגן,
און דעם קאַפּ אין טון-מיסט אַריינגעלייגט
האַבן זיך פאַרטרונקענע אויגן
אין טון-מיסט דערזען,
האַט ער זיך אָנגעשפּיגלט —
איז שווער געווען צו דערקענען:
ווער ס'איז שענער,
ער?
צי די טון-מיסט. . .

תאווה־דיקע גלוסמן

תאווה־דיקע גלוסמן דורשטיק זופן,
 פינקלען אויגן ווי דער שכור זעט די כוסה —
 פאסן זיך אין רייפן טונקעלע און גרויסע
 אונטערגעשלאָגענע אויגן,
 ליגט דער שכור אויסגעצויגן ;
 פלאַצט דער שמייכל אויף צעברענטע ליפן ;
 און די אויגן מערער טונקלען
 און פארקרימט זיך אין די ווינקלען. . .

קלינגען ביליק אָפּגעניצטע זאָכן —
 מרעשמשען ביינער ווי האַרבסט בלעטער צו צעטרעטן
 און דאָס נאַרעשע ערשיטערט הויבט אָן שפעטן :
 קלאַגט דעם שכור'ס ליד דערינגען :
 פון אָן אויסגעשעפטן ברונען —
 שמייט אַ קופּקעלע אַרום און לאַכן,
 במל'ט ער אויס אַלע חלומות :
 פון די אַלע שיינע מקומות. . .

קלינגט דאָס ליד פון שכור און פון תאווה,
 וואַקלט זיך דער שכור און פאַרמאַכט די אויגן ;
 קלינגט דער הכל-הבל שמומפיק אויסגעצויגן —
 קלינגט שוין אָפּ דער לעצטער ניגון,
 נעמט דער שכור מיט זיך קריגן,
 רינט פון מויל די סלינע, רעדט מיט גאווה :
 זאָל שוין ס'לעצטע זיין פאַרטרונקען —
 און דאָס לעבן נעמט פאַרזינקען. . .

דער מענטש

רייך איז דער מענטש מיט דער זעל,
שיינט דורכ'ן שמערן די זעל —
גרויס איז דער מענטש ביז'ן שמערן,
ניט פון אונטן ארויף,
נאר פון אויבן אראפ. . .

שיינט די זעל דורכ'ן שמערן,
בליקט דאס אויג אונטער'ן שמערן,
וואס זעאונג דאס אויג פארזעט
זעט א נאכזעאונג די זעל —
האט דאס אויג אן אויגן-דעקל,
דעקט אלץ צו דאס אויגן-דעקל,
אונטער די זעל. . .

שיינט די זעל אין די אויגן,
ליגן אויערן הינטער די אויגן
וואס געהער ס'אויער פארהערט
הערט א נאכגעהער די זעל —
האט דאס אויער אן אויערן-לעפל
ווייך ווי וואסע פארשמעקט ס'אויערן-לעפל
אונטער די זעל. . .

הארכט די זעל אין די אויערן,
שמעקט די נאז אונטער די אויגן,
וואס דערשפירט און ניט דערשפירט
פילט א נאכגעפיל די זעל —
קוויקט די נאז ארומיקן גערוד,
ציען די נאז-לעכער אלץ אריין
אונטער די זעל. . .

פירט די זעל פאר די נאָז,
 ליגט די צונג אונטער'ן נאָז,
 וואָס פארעדט און באַרעדט
 שטרעפט די נאָכרייד די זעל —
 האָט די צונג פאר זיך די ציין,
 פאַרבייסן די ציין,
 וואָס די צונג פארעדט
 און ווישט אָפּ די ליפּן — שאַ!
 אונטער די זעל. . .

היט די זעל אָפּ די צונג,
 ליגט דאָס האַרץ אונטער'ן צונג,
 וואָס פאַרטרויט, ניט דערטרויט
 טראַגט אַ צוטרויען די זעל —
 בלייבט דאָס האַרץ גאַר ניט שטיין,
 רעגט זיך ס'האַרץ לויט געפיל,
 שלאַגט אָפּ דאָס האַרץ
 אונטער די זעל. . .

לעבט די זעל אינם האַרץ,
 רוען ניט די פיס און הענט,
 מיט די גיריקייט זיך שפּרייט
 אין ברייט, אין דער ליינג;
 אין נאָגל און ביין
 אונטער די זעל. . .

לידער פון תהום'ען און חניכין

זי און ער

שומפנדיק האָט זי דאָס מויל געעפנט,
האַבן אויפגעשארצטע ליפן ביז די ווינקלען געקלאַפּט;
און ווי אַ דרעש-מאַשין געשאַטן:
טויטע קללות מיט חרמות.

האַט ער זי געבענמשט מיט די קללות.
האַט אַ וואַנזניקייט זי אַנגעכאַפּט,
האַבן זיך געצויגן
ביז אונטער די אויערן
אַנגעצונדענע אַדערן
איבער'ן האַלדז צעפלאַמט —
האַט ער אַ שפּאַטישן בליק געמאַן —
האַט אַ גיפּט פון אירע אויגן געשפּריצט —
האַט ער זיך צו דער וואַנט פאַרדרייט —
האַבן אירע הענט געדראַמט,
געסאַרפעט,
געריסן,
צו שלאַגן,
צו ברעכן —
האַט ער הינטער זיך די טיר פאַרקלאַפּט
און אַליין זי געלאַזט
האַבן די ווענט טויט געשוויגן;
האַט איר וואַנזניקייט געפּרייכט
ביז אַלץ האָט פאַרשטומט —
און פאַר שוואַכקייט,
האַבן אירע אויגן
צוויי טרערן אַרויסגעשפּריצט
אין אַפּגעהאַקטן קריג. . .

שמיף-מאמע

שילט די שמיף-מאמע די קינדער,
טראגט זיך א פלוך אין דער שטוב;
לעסערט דעם טויטן אין קבר,
זאלן פארלייגן דעם גרוב. . .

מיסטיגט זיך ס'מויל אין א גהנום,
קללות מיט חרמות באשיט —
צארנט פאר צער דער פאָמער:
נאָט! פון א „שמיף-שטאָך“ באַהיט. . .

אזוי לאַנג

אזוי לאַנג האָט איר צונג אַלץ געפּלוקט,
אזוי לאַנג האָט איר פּויסט זיך געביילט;
ביז איר שמיף-קינד האָט נאַכגעקרימט אַ צונג —
און אַ בלאַן און בלוי אויג איר געמאַכט.
און ווער עס האָט דערנאָך איר באַזוכט,
האַט זי זיך געשעמט און וואָס דערציילט:
ווי אַ שפּאַן האָט אין אויג געטאָן אַ שפּרונג —
נאָר ווער ס'האַט געוואוסט וואָר — האָט געלאַכט.

ליידיק איז דער טיש

ליידיק איז דער טיש פארן שטיפקינד,
רוקט ער זיין שטול אָפּ אין זייט ;
זעצט זיך די שטיפמאמע ברייט.
וואַרמט ניט דער אויבן דעם שטיפקינד,
לייגט ער דאָרט אונטער אַ קויל ;
עפנט די שטיפמאמע ס'מול.
לייכט ניט דער לאַמפּ פארן שטיפקינד,
פוצט ער דאָרט איבער דעם שיין ;
פלוכט די שטיפמאמע זיין געביין.
רעט איר אַנטקעגן, איר שטיפקינד,
גינט זי אים ניט וואו ער שטייט ;
און מיט אַ וואַרף אים באַגלייט.
האַקט ער די טיר צו, איר שטיפקינד,
גיט זי אַ פאַל צוריק אַליין ;
הערט זיך אַ היסטעריש געוויין.
שרייט זי אַלין אַזויס אויפן שטיפקינד,
אַלין וואָס איז גאַר ניט געדאַכט ;
לאַזט ער זיך אַוועק אין דער נאַכט.
זוכט דער פאַטער זיין קינד, איר שטיפקינד,
זוכט ביז אַ גרוב אין דער ערד ;
מראַגט זיך זיין בליק אום פאַרטערט.
ליידיק איז ס'בעט פונ'ם שטיפקינד,
קוועלט זי — איר זיג איז אַזוי גרויס :
זי האַט אים פאַרטריבן פון הויז.

נאָכן פאַרגעבונג

אונטערן בלאַץ און בלוי אויג
 קייקלט זיך אַ טרער ;
 נאַר, נאָך דעם פאַרגעבונג
 דרוקט דאָס האַרץ נאָך שווער.

אינם געביילטן פויסט
 דרוקט זיך צו דער האַס ;
 נאַר, נאָך דעם פאַרגעבונג
 בלייבט נאָך אַפּט דער כעס.

אונטערן ביזן צונג
 שיט זיך אויס דער פלוך ;
 נאַר, נאָך דעם פאַרגעבונג
 בלייבט נאָך אַפּט אַ ברוך.

אויף די אייגענע וועגן

אויף די אייגענע וועגן אַלץ שלעכט איז פאַריכט,
 ציט זיך אַ געניץ אזוי פויל נאָך די טריט,
 בלייבט קוים אַ שפור וואָס פאַרלייכטערט ס'געמיט
 ציט אַ גרימאַסע זיך אַן אויפן געזיכט . . .

אויף די אייגענע וועגן אַלץ שלעכט איז פאַרטייטשט ;
 טראַגט זיך דאָס לעבן ווי אַ פלאַנטער געדרייט ;
 רייסט זיך דאָס האַרץ ווי פון דאַנען זיך שיידט —
 ווערט דיין נשמה מיט גרימאַסעס צעקנייטשט . . .

אויף די אייגענע וועגן וואו ערשט זיך געקלעמט,
 ציט דיך אַהין אַ פאַר'כשו'טער צוריק ;
 גייסטו אַרום מיט אַ פאַראומערטן בליק,
 לאַזטו גאַר די אויגן אַראָפּ ווי פאַרשעמט . . .

עס האט מיין נשמה

עס האט מיין נשמה אין דער וועלט זיך געווייטאָגט,
מיין גוף האט באַגלייטעט אַ גאַליק-געשפּעט ;
האַט ס'האַרץ זיך געלייטערט אין אייגענע טרערן
וואָס האָבן געפלאָסן אַ שמילען געבעט.

האַט גאַט זיך פאַרהאַנגען מיט זיבן פאַרהאַנגען
ווען איך האָב אין וואַגלנדן-וועג זיך געשלייכט ;
אין בלינדע נעכט האָבן מיין שאַטן פאַרזען,
און גרויע טעג האָבן מיין שאַטן פאַרבלייכט.

עס האט מיין נשמה אין דער וועלט זיך געווייטאָגט,
אויף לוייערנדע וועגן צושאַרט זיך די טריט ;
איצט זיינען די אויגן אַ טרוקענער מדבר —
און ס'האַרץ האַט די ליידן ווי אייזן געשמיט.

כליאָפּע, רעגן

כליאָפּע, רעגן גיס מיט עמערס,
ברודיק איז מיין וועלט און שוואַרץ —
וואַש די ערד אָפּ, וואַש דעם הימל
און מאַך ריין דאָס מענטשן-האַרץ.

כליאָפּע, רעגן גיס מיט עמערס,
וואַש דעם שימל פון מיין וועלט —
וואַש די שטיינער דרינג אין פעלזן,
לייטער אויס מיין הימלס-צעלט . . .

כליאָפּע, רעגן גיס מיט עמערס
זיי מיין וואַפּע, זיי מיין שווערד —
אַלעסדינג, וואָס קענסט ניט וואַשן,
שוויינק אַראָפּ מיר פון דער ערד . . .

לאך מיין הארץ

לאך מיין הארץ !
 אזוי הויך זאל זיך הערן,
 אזוי ווייט ס'זאל אפהילכן,
 ווי עם קייקלט זיך דער דונער !
 שמעכט אין ברוסט —
 נו, איז וואס ?
 האלט זיך ביי די זייטן פעסט
 און דעם קאפ אין הענט געקלאמערט —

לאך מיין הארץ
 מיטן גרעסטן וועלט-געלעכטער !
 זאל זיך רייסן פון דער קעל
 ביז א גאלגאנדיג געשפאט ;
 נאר אין איין אטעם-צוג !
 כא-כא-כא-כא-כי-כי —
 ווי מען זאגט אפ אין איין אטעם :
 המן'ס-זין !
 פאר אלדעס ביז, פאר אלדעס שלעכטס —
 כא-כא-כא-כא-כי-כי —
 פארן היי-אדם !
 פונם פרא-אדם !
 שמעכן האר ארויס פון הארץ,
 שפיוזן שפיוזען פון די אויגן,
 שטייען די האר אויפן קאפ
 ווי ס'וואלטן שמעקן נעגל —
 כא-כא-כא-כא-כי-כי :
 פארן וואנזינענדיקן מוח —
 לאך די גאליגקייט ארויס,

פרעם ארויס דיין לעצמע טרער.
מיטן פיין פון דער נשמה.

לאך מיין הארץ !
דער הימל איז טריב,
די זון האט זיך געבלייבט ;
האט זיך אָנגעצונדן ס'אויג,
האט ס'אויג זיך פארטרערט ;
קוקט די זון מיט אַ וואַלקנדיק אויג אויף דער וועלט —
צי וואַשט זיך גאַר די זון אין וואַלקן ס'אויג,
וואָס דער ווינט האָט פארפרישעט
אַנטרייבנדיק דעם וואַלקן ?
און מאַכט עס אין גאַנצן צו
ווייל איר שטעכט איר אייגענע ליכט —

לאך מיין הארץ !
ס'ברומט דער ווינט פאַראוים אין וואַלקן ;
כ'האַב טרערן פון דער ערד —
צום הימל געבראַכט :
פונם קרעכץ אויפגעכאַפט
אויפן שטיין זיך געקלאַגט —
יאָגט אַ צווייטער ווינט זיך נאָך ;
און מיין וואַלקן גרעסער איז :
פון חורבות !
ס'בלומט געלייטערט
רייסט ער זיך צום הימל הויך —
האָט זיך אָנגעטאַן שוואַרץ
דער הימל פאַר צער —
קייקלט זיך דער דונער,
פאַר געלעכטער קייכט

וואס האַרַכט זיך צו גאַט'ס לויב :
 „ברוך — שכחו וגברתו“ —
 שויט ער אויס :
 פונקען פון די אויגן,
 פייערדיקע בליצן ;
 שפאלט זיך דער הימל,
 קייכט זיך נאָך דער דונער :
 “עשה מעשה בראשית”
 בליצט פון אלע זייטן
 ווי אויף שטיקער דעם הימל צו צערייסן —

לאך מיין האַרץ !
 אזוי הויך,
 אזוי ווייט,
 ווי עס קייקלט זיך דער דונער !
 אה ניט שרעק זיך קינד —
 דאַס קאַכט דער הימל און זידט דאַס וואַסער
 די ערד אַפּצואוואַשן —
 ווי די מאַמע קינדס קעפעלע צוואַגט —
 פּלוצע הימל, פּלויך.

לאך מיין האַרץ !
 ביז אין לעצטן אָך !
 פרעס אַרויס דיין לעצטע טרער,
 נאָר מיט ניט אויס מיט קיין געבעט...
 וועט אַן אַדער ערגעץ פּלאַצן
 איי — גוט אזוי צו שטאַרבן —
 מיטן גרעסמן וועלט-געלעכטער ! ! !

וועלט דו גרויסע

וועלט דו גרויסע
מיט דיינע טיפן,
מיט דיינע הויכן
עפנסט אויף דאס בוך פון באשאפונג ;
קוקן אינם בוך מילב און העלפאנט
טראכטן זיי זייער טראכטונג
יעדער אויף זיין שטייגער —
בלייבט עס בא זיי אף די שטומע ליפן :
אלץ ווי געווען,
איין גאט, איין באשאפונג.
גייט עס איבער צו זייער מין :
איין גאט, איין באשאפונג.
נידערט און הויבט זיך דער מענמש,
שפאן נאך טריט
מעסט ער אויס מיט זיין בליק,
בלעמערט ער דאס בוך פון באשאפונג,
פון מאוול צו מאוול,
ביז צו די ווייטע שמערן,
ביז די ווייטע ווייטקייטן ;
גרייכט ער ניט מיטן בליק
קנייטשט ער זיך דעם שמערן
פון די נאכטראכטענישן,
גיט עס איבער זיין קינד
צעשפילט זיך דעם קינדס פאנטאזיע,
פרעגט עס אויפן שאטן,
אף די לבנה —
און מענמש צו מענמש
און קינד צו קינד

פארגרעסערן זייערע דאכמונגען,
וואקסן אויס מיראזשן,
מאלן זיך די געמער
פינטעלאך מיט סודות —
פון דור צו דור,
פון אלץ און גאר ניט,
פון די העכסטע צאל,
ביז א נול —
העלט זיך און שאמנט
גאט פון די וועלטן —
בלעמערט זיך דאס בוך פון באשאפונג
ביז אין אייביגקייט . . .

* * *

פארצי זיך, פארצי זיך דו גרויליכער נעבל
און שפרייט פאר די אויגן זיך אויס :
זאל אויסזען די וועלט ווי אין אַנפאַנג באשאפונג,
זאל שפראַצן אַ נייע אַרום . . .

פארצי זיך, פארצי זיך דו גרויליכער נעבל
און היל איין מיין אַרימע וועלט ;
עס ווילט זיך ניט זען די מענטשן, די מענטשן
מיט מאַסקעס אזוי פיל פאַרשמעלט . . .

פארצי זיך, פארצי זיך דו גרוילאכער נעבל
און ווייט פאר די אויגן זיך שפרייט ;
און שמעל אַפ אַביסל דאָס האַווענעש-ווילדע
וואָס איז דאָ דער גייסט פון דער צייט . . .

פון דער הויך, פון דער טיף

אין איבערצייכנען, אין איבערבויען,
אין איבערבליקן, אין איבערדענקען
ליגט די שיינקייט, ליגט די קלוגקייט ;
נאר זיבן שליערן ניט פארטרויען
וואָס אין דער טיפעניש אין ביינקען
ליגט די פיינקייט, ליגט די צארטקייט . . .

אין איבערקלייבן, אין איבערלייגן
אין איבערוינגען, אין איבערשפילן
ליגט די ריינקייט, ליגט די רייכקייט ;
נאר רעגנבויענס ניט גרעסערס צייגן
ווי אין דער נשמה'ס טיפער ווילן
שטראַלכ אַ העלקייט, שטראַלט אַ גרויסקייט . . .

אין איבערטיילן, אין איבערגעבן,
אין איבערלערנען, אין איבערצייגן
ליגט די בראַווקייט, ליגט די קלאַרקייט ;
נאר אַרלער פליגל אזוי ניט שוועבן
ווי פון דער טיפעניש זעלן שטייגן
מיט אַ פראַכקייט, מיט אַ הויכקייט . . .

אין איבערפרעגן, אין איבערזאָגן,
אין איבערמאַכן, אין איבערקערן
ליגט די גרינגקייט, ליגט די שווערקייט ;
נאר אַלע הייליקע ניט פארמאַגן
דאָס הייליקסטע פון אַלע באַגערן
צו אַ פרייקייט, צו אַ נייקייט . . .

אין איבערשרייען, אין איבערפאלן,
 אין איבערכאפן, אין איבערצאמען
 ליגט די שלעכטקייט, ליגט די ווילדקייט ;
 נאָר אַלע גהינוס'ס זיך אויפפראַלן
 ווען פון דער טיפעניש שפארן פלאַמען
 מיט אַ וויסמקייט צו דאָס אַלטקייט . . .

געדענק!

און איז דיין לעבן פול מיט נויט,
 דאָך זאָגט דיר ווער : „ניט זיי אין כעס,
 דאָס לעבן קומט ערשט נאָכן טויט ;“ —
 געדיינק, דאָס איז דעם טייפּלם שפּאַס . . .

און איז דיין לעבן שוואַרץ און שווער,
 און עמיץ זאָגט דיר, אז „אַ גאָט
 פאַרלאַנגט אַזוי, ס'איז זיין באַגער“ —
 געדיינק, דאָס איז דעם טייפּלם שפּאַס.

און טרייבט די נויט דיך שיער פון זין,
 און זאָגט דיר עמיץ, אז „דער ציל
 פון לעבן, איז צו גיין אַהין“ —
 געדיינק, דאָס איז דעם טייפּלם שפּיל . . .

דרייט זיך ביז'ן קנאפל

דרייט זיך ביז'ן קנאפל פארקומטע-רייד,
דערגרייכט די אפסאצן —
ס'שמידן זיך ווי רייפן ארום דעם קאפ,
ער זאל ניט צעפלאצן.

דרייט זיך ביז'ן קנאפל פארדרייטע-רייד,
דערגרייכט דעם פערד'ס קלויען —
ס'עגבערן פארדראַסיק אזוינע רייד,
וואָס קענסט זיי ניט טרויען . . .

טויזנט נויטן

טויזנט נויטן, אלעמענס נויט,
קנייפט די באַקן זאלן זיין רויט . . .

טויזנט פיינען, אלעמענס פייין,
ציט אַ שמייכל איבערן געוויין . . .

טויזנט מוסקלען, אלעמענס קראַפט,
בלויז אַ שוואַכקייט דעם ריז פאַרשקלאַפט . . .

טויזנט מוחות, אלעמענס גייסט,
אַבער איר אין אייניקייט ווייסט !

טויזנט נויטן ברעכן די נויט,
טויזנט פיינען לאַכן פון טויט . . .

דריי בילדער

די באַנק

אין דער רייכסטער גאס
שטייט דאס רייכסטע הויז ;
גייט אום אין פארקער
ס'וואַכנדיקע בלויז.

קלאפט מען ניט ביים טיר,
פרעגט מען ניט קיין זאך ;
באקאנט און אומבאקאנט
קלינגט די פרעמדסטע שפראך.

רוט גאָר ניט די טיר,
סקריפעט צו און ברומט :
ס'וואַכנדיקע גייט,
ס'וואַכנדיקע קומט.

אין אַ זייט ביים שראַנק
מאַפלט מען און טיילט ;
צאָלט מען און מען נעמט,
מיט פראַצענט זיך ציילט.

דינט אַלץ דאָ צום גאַלד,
אַלץ מיט לייב און זעל ;
ס'וואַכנדיקע בלויז
טרעט ניט אָפּ פון שזועל . . .

דאס געריכט-הויז

אין דער שטילסטער גאס
א געריכט-הויז שטייט,
ציט זיך דארט אהין,
כוואַכנדיקע גייט.

לעזט א ריכטער פאר
פון א בוך פון שראַנק :
שולדיק אין געזעץ —
אנגעקלאַגט פון באַנק.

שטיל איז דא און שאַ
פארן ריכטער-שמול ;
עמיץ האַט פארלעצט
פון דער באַנק א גול . . .

שרעקט דעם ריכטערס שטראַף
ביו צום טויטן-צעל :
וואַכנדיקער גוף
האַט פארשוועכט זיין זעל . . .

גייט א וואַרט אַרויף
און א וואַרט אַראַפּ ;
און א וועכטער היט
ס'וואַכנדיקע אַפּ . . .

דאָס געבעט הויז

אין דער פרומסטער גאָס
שטייט אַ הייליק הויז ;
און דאָס פרומע בענקט
נייט דאָ שיער ניט אויס.

קלאַפט מען ניט ביים טיר,
קיינער קומט אַריין ;
בלויז אַ דינער היט,
זיצט ער דאָ אַליין.

פוסטעוועט גאָטס הויז,
בלויז צום דינערס טריט,
פאלט אַ שאַטן צו
פון דער וואַנט אין מיט.

וואַרט דער דינער וואַרט :
שבת, יום-טוב קומט ;
פוצט ער אויס גאָטס הויז
און זיין ניגון ברומט :

גלאַנצנדיקעס גאַלד
הייליקייט עם האַט ;
דינט עם לייב און זעל
מערער נאָך ווי גאַט.

לידער פון תהום'ען און הויכן

פוצט דער דינער, פוצט,
פאלט אראפ א זאך ;
טרעכט ער — ס'איז דאס גאלד
הייליקער א סך . . .

שרעקט אים א געדאנק
וואס ער בעט און גארט
ס'וואכנדיקע בענקט,
ס'יום-טוב'דיקע גארט . . .

— רייד —

אלע אנגעהערטע רייד
זאפען איין ווי אין א שוואם ;
זיינען טייל ווי טראפנס סם
נעם איך זיי פארנאנדער שייד.

טרעפן רייד אזוי ווי זייד,
הענגען ווי וויינטרויבן טייל ;
ווארף איך אראפ פון דער צייל
אנגעפוילטע, זויערע רייד.

טרעפן רייד וואס קלינגען לער,
פאלן זיי ארויס גאר גרינג ;
בלויבט ניט איבער אויף שפיץ-צונג
גארניט צו דערמאנען מער.

טרעפן אַנגעווייטאַגמע רייד
קוים דערגרייכן זיי נאַר קוים ;
בלייבט אַ ניט פאַרגעסענער טרוים,
וואָס ער וואַרט אויף אַ באַשייד.

פליסן רייד ווי טייך אין ים,
פאַרען טייכן אויס פון היץ ;
נאַר דער וואַלקן נאַכן בליץ
זאַפט זיך איינעט פריש אין שוואַם.

טרעפן רייד וואָס פרישן אַפּ,
ווי דער וואַלקן פרישט די לופט ;
ווי די טראַפנס אינ'ם דופט
פאַלן דיסטילירט אַראַפּ.

טרעפן רייד וואָס קלינגען באַנג,
פאַלן רייד ווי פּרילינגס-טוי ;
גייען זיך אויס הערבסדיג-גרוי
ביז עס שטאַרבט דער לעצטער קלאַנג . . .

א יריד —

א געוויין — א געלאך —
לאכט ווער אויס דאס געוויין,
וויינט ווער אויס דאס געלאך,
א געלאך — א געוויין.

א געזאנג — א געקלאג —
קלאגט ווער אויס דאס געזאנג,
זינגט ווער אויס דאס געקלאג,
א געקלאג — א געזאנג.

א געשריי — א געפלוך —
פלוכט ווער אויס דאס געשריי,
שרייט ווער אויס דאס געפלוך,
א געפלוך — א געשריי.

א געטראג — א געכאפ —
כאפט ווער אויס דאס געטראג,
טראגט ווער אויס דאס געכאפ,
א געכאפ — א געטראג.

טוט זיך אפ א יריד,
א געגיי, א געדריי,
א געוויין, א פארשפיל,
איינעם א — איינעם אוי.

מוטער און קינד

ביים הייז אויפן שמיינערנעם שוועל,
וואָס פירט פון דער טיר צו דער גאַס ;
ליגט האַלב אָפּגעברענט פון דער זון
אַן אַרעמעס נפּש'ל בלאַס.

הענגען האַלבע פּיסלאַך אַראָפּ,
דאַס קעפּל ביים דורכגאַנג אין מיט ;
ס'גופ'ל מיט די הענטלאַך צעשפּרייט
ליגט פּריי פאַרן דורכגייערס טריט.

היט די מוטער ס'נפּש'ל, היט
און ווישט אָפּ דעם פּנים'ליס שווייס :
ליגט ס'קינד ווי אַ שילד פאַרן הייז —
זיין שטובעלע ענג איז און הייס.

עפנט האַלבע אויגעלאַך ס'קינד
און שאַרט זיך אַוועק פון דער מיט ;
פאַכעט מוטערס פאַכערל בלאַזט,
האַלב אָפּן קינדס מיילעכל ציט.

בעט זי אויף אַ ווינטעלע, בעט
די נאַכט זאַל דערפּרישן די זעל ;
ס'נפּש'ל אַנטשלאָפּן איז קוים
און קילט זיך אַן שמיינערנעם שוועל.

דאס מאדעל

א פלאך איינגעשרומפענע ברוסט,
ביוסט און פיגור פאזירט ;
מאלט ווער א בילד פונם מאדעל
און ער קריצט און קאפירט . . .

בויגט ער די ליניען פונם גוף
אינאיינעם ביים מאלן —
און גרינצלט די הויט ביז אין ביין
אזש טיף נעמט עס גרוילן . . .

וויינט זי — די יוגנטלאכע פארב
וואס ער נעמט פארשטרייכן ;
לאזט ער א ראזעווען רונד-פלעק
אין געזיכט א צייכן . . .

זיפצט זי — איר יוגנט ניט דערגרייכט
ווי ער מאלט איר וועזן ;
מאכט ער א קנייטש טיף אין געזיכט
ווי א שטריך צום לעזן . . .

שרעקט זי — א בלוס א פארוועלקמע
שלעפט זיך נאך די צוימן ;
לאכט ער דו נארעשע מאדעל
צערייס דייע נוימן . . .

דאָס בוך

דאָס בוך אין בוכהאַנדלונג ביים וואַנט
אַראָפּ פון דער פּאַליצע שיינט ;
דער רוקן פון אויבן זיך לייענט
מיט גאַלדענע בוכשטאַבן פון באַנד.

עס קומט זיך ווער קויפן דאָס בוך
און מישמערט אַזוי מיט די הענט ;
און בלעטערט פון מאַוול ביז ענד
און איינער לייענט גלאַט אויף באַזוך.

ער מאַכט דרײַן אַ קנייטש און אַ פּלעק,
פאַרמישט עס, גיט ווידער אַ בליק,
גיט ס'בוך דעם בוכהאַנדלער צוריק
און ליגט אויפן פּאַליצע אַוועק.

אַראָפּ פון דער פּאַליצע שיינט
דער גאַלדענער רוקן פון באַנד ;
לייענט אַבער און איבער די וואַנט,
די וואַנט און די פּאַליצע לייענט.

די וועלט

די וועלט זי איז א בוך
איך לייען פון יעדן וועג,
און אלצדינג וואס איך זוך
ווי שווער דאס איז צו לעזן.

א נאנט בלאט אין די הענט
וואס ליב איז כ'מו פארערן ;
פון טאזול ביז צו ענד ,
ביז צו די ווייטע שטערן.

איך מיש דאס בוך געשווינט
ניטא אזוי פיל יארן ;
און לערן דאס בוך מיין קינד
אף ווייטער אין זכרון.

ווער האלט דאס בוך אין האנט ?
ניטא אזוינס צו דאכטן ;
ווער לייענט עס דורכאנאנד ?
מיין קינד וועט ווייטער טראכטן . . .

אינ'ס מוזעאום

אינ'ס מוזעאום זעסט א וועלט,
זעסט א וועלט אין מוזעאונג ;
ווערט דאס אויג ניט זאט פון זעהונג
ליכט און שאטן איז אויסגעשטעלט.

שפיגלט שימל פונם אפגרונט,
איז וואס עלטער אלץ מער ווערט ;
געמער אזש פון אונטער דר'ערד
גלאצן אויפן וואונדער צינד.

גלאנצט דער שימל אינ'ס שיינ,
פיראמידן — און דערצו
גלאצט אזוי א הייליקע קו
פון א העראגליפן-שטיין —

שלאפן מומיעס נאך צינד
און מיט שפיל-צייג ווי באצירט ;
ליגט ווער איינגעבאלזאמירט
ליגט דאס מיטלאלמער קינד.

זעסטו די פארגאנגענע טעג,
זעסט דעם נעכטן אינ'ס היינט ;
און דער מארגן ווידער שיינט
מיט א גרעסערן פארמעג . . .

די צייט

גייט זיך אייביג אום די צייט,
אלע וועלטן גייט זי אום ;
שלעפט זי מיט משונה'דיקע
געטער אלערליי די גרויס . . .

לאזט זיי איבער אויפן וועג
טויזנט-אריקע שוין אלט ;
וואקסט דער שימל אן אויף זיי
ניט דערקענסט שוין א געשמאלט . . .

מעסטן מענטשן אום איר וועג
פאלן זיי אנידער מיד ;
גייט א רואיקע די צייט
שפאנט אריבער מיט די טריט . . .

לויפן מענטשן אין פאראויס
רונד-ארום איר ציפערבלאט ;
פאלט דער שטויב פון אירע טריט,
דעקט צו א פארגעסן בלאט . . .

גייט א זייגער אין דער „ צייט“
און „ווי שפעט איז“ קיינעם ווייזט —
וואקסט זיך אום געדאנק אין צייט,
נעם כאטש מיט א צייט מין גייסט . . .

מיין קעמערע —

דיין קעמערע איז קליין
זי דארף א ביסל שיין ;
און דו הייסט שמייכלען מילד
ביז נעמסט שוין אפ דאס בילד . . .

מאכסט גלייך דאס אויג און ברעם
א בילדל פאר א רעם ;
און פוצט גאר צו א בלום
גאר קוקסט ניט מער זיך אום . . .

און גייט אַוועק די זון
וואָס בלייבט פאַר דיר צו מאַן,
צו זעסן ווען אליין
די פינסטערדיקע פיין ?

מיין קעמערע איז גרויס —
קומט יעדעס בילד אַרויס,
פון אַלצדינג וואָס דיר פעלט
ביז אַלצדינג וואָס דיר קוועלט.

דער טעלעגראף

ציען זיך טעלעגראף דראמן
איבער מיין קאפ ;
האלט זיי א סלופ אויף די אקסלען
לעבן דעם קאפ.

שטייען געוועזענע דעמבעס
סלופ נאך א סלופ
הערן זיי צווישן די דראמן
איטלאכער סלופ.

הערן די סלופן און שווייגן
רירט זיך קיין פום,
שמעקט אין דער ערד איינגעגראבן
סמאלענער-פום.

קלאפן די טעלעגראף דראמן
קלינגען אלץ אפ,
טרעפט זיך א קלאנג קלינגט באשיידן :
פארהאנג אראפ —

כאפן אויף שפיציקע אויערן
אלץ אין דער וועלט ;
ווערט א געשפיר מיט די נעזער —
איבער דער וועלט . . .

זוכט מען אין סוד פון דער פארהאנג :
סודות פון לאנד —
ווערט א געקריץ מיט די ציינער :
שונאים אין לאנד . . .

צייטן צו צייטן א שמורם
טראגט זיך אין בליץ,
רייסט זיך אריין אין די דראטן
דונער און בליץ . . .

ראדיא —

ראדיא ביסט דער וואונדער פון דער וועלט
אין דער לופט וויברירסט דעם קלאנג,
קלינגט א ווייט און פרעמד געזאנג,
ווערט אין נאנט מיט רעיונות באזעלט.

שפילט זיך עפעס כשופ'דיק געהיים,
ערגעץ רוט א צויבער גלאנג,
הערסט נאָר בלויז דעם וואַלץ פון טאָנץ,
שפילט דאָס ניט געזעענע אין היים,

מאלט זיך אויס א וואונדערלאכער גייסט,
שפילט אריין אין יעדן הויז,
טרייבט דאָס אומעטקייט אַרויס,
און דאָס עלענדע און אַרימע טרייסט . . .

דאַכט זיך עפעס צויבערדיקס גייט,
קלינגט א טאָן וואָס גרילצט און רוישט ;
און דאָס ביליקע ענטווישט,
בענקט זיך עפעס אַזוינס וואָס באַנייט . . .

לידער און עפינדאמען

דאָס וואָרט

דאָס וואָרט וואָס רעדסט אויס שטיל
ניט מעסט לויט מאָן און קלאַנג,
עס קען דערגרייכן הויך
און טיף אינם געדאַנק...

דאָס וואָרט וואָס רעדסט אויס הויך
פאַרדינט נאָך ניט קיין רויו,
עס קען אַפּשטאַרבן שטיל
אין רושיקן אַפּלויו...

אַ ליגן

דאָס וואָרט אזוי ביליג רעדסט אויס
עס פאַלט ווי פון שלייפּשטיין דער קלונג;
קלינגט וואָג אָן אַ מאַס אויפן קול
און וועגט אויפן וואַנשאַל פון צונג...

פאַרטוישט זיך דאָס וואָרט אויפן גאַס
און קלינגט אזוי קלוג אין דער וועלט;
ווי ס'מאַלט אַ פאַנטאַזיע אַ קינד
אַלץ גרעסער דער ליגן געפעלט...

באַרימערײ

דיין סוד'ען זיך אין שטיל
דיין רום אין אייג'נע לויב ;
קען נויגן וועם צום וואַנט
איינריכטן גאַר מיט שטויב . . .

דיין בינע-זשעסט און בויג
נאַכקרימענדיק דעם גאַר ;
אַפקלינגען קען אין האַרץ
דיין אייג'נעם שפאַט און צער . . .

ענדע-וואַרט

פון אַ קלוגן וואַרט
גיט וואָס איז אַ בלאַנק ;
בלאַנקט די שאַרף פון וואַרט
בליצט אויף אַ געדאַנק.

רום גאַר גיט דיין וואַרט
מיט'ן שאַרפן צונג ;
אַז די ענדע וואַרט
איז אַ פעדער גרינג . . .

גרונטשטיין

אין דער ערד אריין
דעם גרונטשטיין מען לייגט ;
און טורם-שפיץ גאר הויך
פון דער ערד זיך שטייגט.

רום נאר ניט דיין גרויס,
פונם שטאלץ פארגעס ;
אין דער ערד אריין
לייגט מען אויך א מת.

קליינליכקייטן

וואַכעדיגע קליינליכקייטן
לאזן זיך מיט קולות הערן ;
פאלן אריין די נשמות,
אין געפילדער זיך פארצערן . . .

שמעקן סאזשעלקעס פון זומפען,
טאנצן שכור'ע נאכ'ן פאיען ;
שימן זיך אין מיטן קללות
און די ווערימלאך זיך ראיען . . .

זומפ און פרעש

ניט אהין, ניט אהער
שטייט די זומפ אף איין ארט
רירט א פרעש אף די זומפ
איז א שטרעם אטא דארט.

קוויקט די פרעש זיך אין זומפ.
כאַטש א ריח פון זומפ גייט ;
שרייט די פרעש, זינגט די פרעש :
די זומפ שמעקט, גרין באַקליידט . . .

שוועכלינגע

פלאַנטערדיקע שוואַכקייטן
וואַקלען זיך פאַר די טריט ;
בלייבן שטיין נעבאָכדיק
ווי א נאַר אין דערמיט.

רעט די צונג פאַרענטפערט זיך :
גוף איז נשמח'ס א לאַסט ;
דרייט די רייד אום, רעט קאַפּויר.
פלאַנטערט זיך ווי עס פאַסט . . .

נארעשקייטן

אלע האבן אזא שוואכקייט
נארעשקייטן ריידן ;
דארף מיין וועלטל אזא קלוגן
וואס זאל אלץ באשיידן.

אפשר זיינען נארעשקייטן
קלוג אזוי ווי ס'לעבן ;
שאט נאר ניט דאס הוזשען, זשוזשען
וואס אין לופטן שוועבן.

נישמיגקייטן

קליינע נישמיגקייטן
פארלויפן דעם וועג ;
ווארפן זיי די ווינטן
אראפ פונם וועג.

ווערט א קורזש פון שטויבן
דאס אויג דרייסט אוועק ;
נאר אין וועג וואס ווייטער
בלאזט דער ווינט אוועק . . .

צוערשט ליב איך

צוערשט ליב איך צום ערשט די מוזע אליין,
וויל אפט מאַל מיין ליבסטע זיך בייטן —
דערפאר קען איך אַבער אַן וויין זיך באַגיין,
דאָס טרינקען בין מוחל אַ צווייטן.

די ליבע פאַר'שכור'ט און וויגט מיך באַלד איין
איך דאַרף גאַר קיין וויין ניט פאַרזוכן ;
נאָר ניכטער די מוזע איז שטאַרקער פון וויין,
פון ליבע אין זיידענע פּוכן.

דיינע אויגן

דיינע אויגן ליבסטע מיינע
פינקלען חנ'עוודיג און מילד
כ'זע אין זיי צוויי דימענט אַלבומס
איינגעפאַסט אין זיי מיין בילד.

נאָר ניט טייל מיר צו דיין ליבע
מיט דער זעלבער מאַס און גרויס
ווי אין דיינע דימענט-אויגן
קוקט מיין אַרים בילדל אויס . . .

דער טורם און דאָס פלעקל

ווי קליין איז דער טורם פון ווייטן
מען זעט קוים אַ שפיצל אַרום ;
דאָס פלעקל פון נאַנט מאַכט זיך גרעסער
און לאַכט גאַר פון טורם זיך אויס.

עס נארט דיר דאָס קליינלאַכע פלעקל,
נאַר שטענדיג ס'גענאַרמע זיינס מאַנט ;
איז בעסער אַ טורם זיין פון ווייטן
ווי איידער אַ פלעקל אין נאַנט.

ניט אַליץ מיט אַ מאַס

ניט אַליץ מיט אַ מאַס זיך מעסט
און פאַסט אין אַ רעמל אַרײַן ;
און ניט אַזוי פלינק פאַרגעסט
אַ זאָך, וואָס קענסט שאַצן נאָך מיין . . .

אַ צאָל — צו אַן אייל די גרויס,
דער סכום פאַרטיפט ניט דעם זין ;
נאַר דאָס, וואָס מעסט זיך ניט אויס —
טראַכסטו אַ סך מערער דערפון . . .

סקאצל מיטן שפאקטיוול

א נארעש בריליאנטל
 האט איינמאל זיין מאנטל
 געוויון צו סקאצל,
 האט סקאצל אין לאצל
 פארפוצט מיט א בלימל,
 געלויבט ביז אין הימל —
 געשמייכלט אין מאנטל
 געדאנקט האט בריליאנטל —
 האט סקאצל דורך א שפאקטיוול
 פארפוצט אויך די שטיוול;
 שטייט סקאצל אין מיצל,
 שאצט איטלאכעס פיצל:
 א בלעזל — א גלעזל,
 א העזל — א נעזל,
 פאר'מיאוס'ט און פארשענערט,
 פארגרעסערט, פארקלענערט
 ביז די אויערן אין שטיוול
 פארטיפט אין שפאקטיוול.

ניט אלץ

ניט אלץ, וואָס זיך מיהט
קריגט פאַר זיין מיה ;
דאַרפט צו אַן אַפּגאַט
גיין אויף די קני.

דינען פון דער פרי,
דינען ביז שפעט ;
בוקן צום אַפּגאַט,
בוק זיך און בעט.

לויב זשע, דעם אַפּגאַט
ביסקעל אַראַפּ ;
שענקט דיר, דער אַפּגאַט
וויירויד אַ קאַפּ . . .

לידער זיינען —

לידער זיינען אַ בעטלער-שפּיל
אַט אזוי זיך זאַגט מיין ווייב ;
דאַרף נאָר אַנטאַן אַ מאַסקע זיך
און אַ טאַרבע פאַר'ן לייב . . .

פורים קומט אַ מאַסקע צוניין
און אַ טאַרבע דעם בעטלער פּרייט ;
קלינגט אין בעטלער'ס טעלערל קלינגט
פאַר אַ גראַשן אַ געבעט . . .

לידער, אונטער אַ מאַסקע זינג
ווי אַ מאַל אין פורים נאַכט ;
בעסער נאָך לוינט אַ פורים-שפּיל
פון שלח מנות אויסגעטראַכט . . .

עם טרעפט אמאל

עם טרעפט אמאל אין מיטן ליד
בענטשט דאס ווייב מיר שירה ;
און שמעק די נאז אריין אין מיט
א צופלאמטע צורה.

יאג וואסער פרייו דיין לידל שטייגט
וואס דו זינגסט פאר מענטשן ;
און גאר אזוי די הענט פארלייגט
האלט זי מיך אין בענטשן.

זי דראט מיין ליד — זאלסט ווערן בלינד,
פרואווט די לאמפ פארדרייען ;
קען אויסענווייניג אלץ געשווינד
הימל הויך פארשרייען.

עס שיט די צונג ווי רויטע מאן,
שימן זיך די פערל ;
א ווינשעוואניע הייבט זיך אן,
לאזט אויס מיט א טרערל.

דאָס קליינלאַכע

דאָס קליינלאַכע, דאָס נישטיקע
מיט קלימפערלאך קומט אָן ;
מיט פלימערלאך און פלאַמערלאך
מיט גלעקלאך אַנגעטאָן.

אַ האַרן בלאַזט אויס אַ שרעמעלע,
שפּרינג-פעדער גוט אַ צו ;
רירט פלימערל דאָס פלאַמערל
גיט פלאַמערל אַ פּלי.

דער האַרן אָן אויסגעבלאָזענער
מיט שרעמעלעס פאַרלאַנג ;
אַ קאַרוסעלע מאַכט דערפּון
מיט גלעקלדיקן קלאַנג.

אַ פּייקל פּויקט און פּייקלט אויס
מיט פּייקלדיקן קנאַק ;
די קאַרוסעלע דרייט זיך אום
און ווייזט דעם שליץ פון פּראַק . . .

דער איידעלער רעצענזענט

שרייבט דער איידעלער רעצענזענט :
שרייב זיך, שרייב זיך ווייטער,
ווערט דיין פעדער ניט אנערקענט
מאך דיין פעדער ברייטער.

שפריץ זיך אויפן פאפיר די פען
מאך פון ברייט א שפיצל ;
ברייט און שמאל פארקלעק ווי מען קען
מעק נאָר אויס א שפריצל.

שניץ דיין בלייערנע פעדער שניץ,
שפיציג מאך דיין פעדער ;
סקריפעט אויפן פאפיר דער שפיץ
שמיר ווי פעך די רעדער.

שרייב דער איידעלער רעצענזענט
שרייב זיך, שרייב זיך ווייטער ;
ווערט דיין שרייבן ניט אנערקענט,
שרייבן זאל א צווייטער.

אזוי און אזוי

א וואָרט פאַר אַ וואָרט,
אַ שפּרוך פאַר אַ שפּרוך,
אַ שפּאַט פאַר אַ שפּאַט,
אַ פּלוך פאַר אַ פּלוך . . .

אזוי און אזוי
אַ טופּע, אַ שפּרונג ;
און קרימען זיך נאָך
און ווייזען אַ צונג

אזוי און אזוי
פאַרפירט מען אַ קריג
און שלאָגען זיך נאָך,
איז איבער אַ זיג.

אזוי און אזוי
דער נאָר מאַכט צענאַר ;
דער קלוגער פאַרשווייגט
ליידט ליבערשט דערפאַר...

קאליקעס

פאר טויבע אויערן
איז שווער די רייד,
דאס ניט דערהערטע
זיך פאלש באשייד.

פאר בלינדע אויגן
די שיינ איז גרויס,
דאס ניט דערוועהענע
זעט אלץ איינס אויס.

בא שטומע מיילער
די צונג קלאפט מער,
דאס ניט גערעטע
איז ביז און שווער.

פאר קרומע, לאמע
איז שווער דער וועג,
איז טויזנט ווייטן
ביז צו א ברעג.

פאר דומע מוחות
פעלט אלץ דערין,
איז אן א געפיל,
איז אן א זין.

נאך קאליקעס טרעפסט
וואס איז א שרעק,
אן טענה-זמענה
איך גיי אוועק.

פלעקלאך

האט זיך געשפילט א קונדסל
מיט זייפן בלאזן ;
האט זיך געטאנצט א פלאקנדל
צו צילן האזן.

האט זיך געגרויסט א למך'ל
פון אלע זייטן ;
האט זיך געקערט א בעזעמל
אין מיטן רייטן.

האט זיך גרימירט א פאיעצל
אין אלע פאזן ;
האט זיך געבלענט א לאמפאסל
אויס זיינע פראזן ;

האט זיך געקריגט א קעניגל
פאר אלע שמרעקן ;
האט זיך צוטרענט א קומאסיקל
פון אלע עקן.

איז זיך אוועק אן "אוצר'ל".
דורך הינטער טירן ;
האט זיך געטאן אין פאלאצל
די שיין פארלירן.

האט זיך געדרייט א כל-בו-ניקל
אויף אלע ווינטן ;

האַט זיך פאַרווייעט אַ קאַשקעטל :
לויף נאָך פון הינמין.

האַב איך געמאַלט אַ מויזנמל
פון קרום און גלייכן ;
האַט זיך פאַרשמירט אַ פלעקענדל,
וואָס בלייבט אַ צייכן . . .

שאַנדרע-באַנדרע

שאַנדרע-באַנדרע
איינע ווי די אַנדרע,
בריינגען שטאַפעמן
דעם שוועל וואָס באַמערעמן,
מוסר זיי זאַגן,
רכילות זיי מראַגן,
ריידן, באַריידן,
באַבען מיט זיידן ;
לאַכן, אַפלאַכן,
ניקען זיי מאַכן,
הערן, פאַרהערן,
סודות זיך שווערן,
מייטען מיט פינגער,
דרייען די צינגער,
שילמן, פאַרראַמן,
מאַמען און טאַמן.

א גיפטיגע פליג

איך ליג אמאל אין פעלד פארנאכט
און הער א זשומען טראגט זיך זאכט,
ס'שוועכט וואס אין שאטנס איינגעהילט —
ווי אין באהעלטעניש זיך שפילט...

און נענטער אלץ דער זשום זיך הערט
און טונקעלער אלץ ארום מיר ווערט,
עס זשומעט אין אויער מיר אריין —
מיר דאכט : א שלאף-ליד וויגט מיך איין...

האלב וואך און האלב אין טרוים איך שפיר :
אז עמיץ נאגט און ציט פון מיר,
איך טרייב וואס אפ, א שטאך איך קריג —
און איך דערפיל א גיפטיגע פליג...

* * *

ס'גרוילט דאס שלאף-ליד מיט'ן גיפטיגן שטאך,
פארשידן ארטיג אהמט ווער נאך :
אט זאגט דער וויים און מיינט גאר שווארץ —
ניט איינער נארט אזוי דיין הארץ...

די קאץ און דאס פייגעלע ביים נעסט

האט איינמאל אין פרילינג א קאץ וואס דערשמעקט
און האט אין דעם גארטן די פייגלאך געשרעקט,
געיאגט זיך נאך זיי ווי נאך מייזלאך פראסט,
און שטאמ'ס א מויזלאך אויף א בוים זיך געלאזט.

א פלי — און די פייגעלאך זיינען אראפ,
א שפרונג — און אויף אנדערע בוימעלאך האפ ;
א פישמשען האט אויבן נאך שוואך זיך געהערט.
פון אונטן ארויפצו די קאץ האט באגערט.

האט אויבן א פויגעלע זיך איינגעריכט,
געטראפן די קעצישע אויגן אין געזיכט,
געמאכט זי שיער בלינד, אנשטאט בעמן צו געסט —
אזוי האט א פייגעלע פארהיטן זיין נעסט . . .

שפילט דאס לעבן

שאך-מאט

שפילט דאס לעבן שאך-מאט
דא א צוג, דארט א שריט,
דער פאראויס טרעט א טריט,
דא א שפרונג, דארט א לויף,
שטייגט א קריג ביז צום סוף —
שרייט דער מאט, שרייט דער פאט.

שפילט דאס לעבן שאך-מאט,
אויפ'ן וועג דאס שאך ברעט,
יעדן וועג — פום באטרעט,
ביז ס'געזויכט פלאמט אין שפיל,
טרעפסט נאר ניט וואו דער ציל —
דו ווערסט מאט, דו ווערסט פאט.

דאמקע

שפילט דאס לעבן דאמקע,
גייט זיך דער פראסט א גאנג,
שטופט זיך דער מיט געדראנג,
רוקט זיך דער און פארנארט,
ביז דעם וועג דעם פארשפארט —
שפילט זיך אפ א דאמקע.

שפילט דאס לעבן דאמקע,
פירט דער און פארפירט דעם
ביז אין פלען, ביז אין קלעם
ביז א זייט, ביז א העק
אפגעשפילט און אוועק —
שפילט דאס לעבן דאמקע.

דאמינא

שפילט דאס לעבן דאמינא,
 שמעלט דער אויס, שמעלט דער צו,
 מער און מינער אלץ איז דא,
 ציילט דאס „אויג“ ביז א בלאס,
 קלינגט דאס שפיל ביז אין גאס —
 שפילט זיך אפ א דאמינא.

שפילט דאס לעבן דאמינא
 שפילט דער דארט, שפילט דער דא,
 כאפט דער מערער — מינערער צו,
 ווארפט א בליק וואס דארט פעלט,
 שמעלט א ביין און פארשמעלט —
 שפילט דאס לעבן דאמינא.

איקס-מיקס

שפילט דא לעבן איקס-מיקס,
 מעקט זיך דא, שמעלט זיך דארט,
 אלעמאל טוישט דאס ארט,
 דא א רינגל, דארט א שטרייך,
 לאזט זיך בוידעם אויס א טייך —
 שפילט זיך אפ איקס-מיקס-דריקס.

שפילט דאס לעבן איקס-מיקס
 אלעמאל אן'אנדער ארט,
 נעמט אפ דא, גיט אפ דארט
 דא געכארגט, דארט געפעלט
 דא זיך פֿיין, דארט פארשמעלט —
 שפילט זיך אפ איקס-מיקס-דריקס.

ציג און וואַלף

שפילט דאָס לעבן ציג און וואַלף,
דאָ דער וואַלף, דאָרט די ציג
מאַכט דער וואַלף, דרייט זיך קלוג,
אַט די ציג גאַר איך היט,
נאָר אַ פּאַס פּליקט ער מיט —
אַט אַזוי ווערט זאַט דער וואַלף.

שפילט דאָס לעבן ציג און וואַלף,
דאָ אין זייט, דאָרט אין מיט,
אין דעם שפור פון די טריט,
אין דעם שפּיז פון דעם בליק,
אין גערוך פון געפליק —
שפילט דאָס לעבן ציג און וואַלף.

אַ שאַד דאָס ראַד

אַ שאַד דאָס ראַד, וואָס האַט זיך צעבראַכן
וואַלט זיך געדרייט נאָך וואַכן מיט וואַכן,
וואַלט נאָך געטויגט פאַר וואַכן מיט יאַרן,
אַ שאַד דאָס ראַד, עס וואַלט נאָך געפאַרן.

אַ שאַד, אַ שאַד עס איז שוין פאַרלאָרן,
אַ שאַד וואָס איז געשטרויכלט געוואָרן,
וואָס איז געווען, עס איז שוין פאַרלאָפן,
וואַלט ניט געווען, וואַלט דאָס ניט געטראָפן.

— 5 ז מ —

וועמען דער טאג ברענגט גליק.
 שיינקט די נאכט צו פרייד ;
 נאך פון מזל דעם סוד
 איז שוין לאנג באשיידט.

לייענט זיך ווי א מעשה :
 „טויזנט און איין נאכט“ ;
 דעם סוד האט א קלוגער
 פאר זיך אויסגעטראכט.

פעלן ניט קיין קלוגע
 אין דער גארער וועלט ;
 לייענט זיך אין די מעשה :
 מזל זיך פארשטעלט.

מזל ליגט אין ווינדעלאך
 נאך אן פאדעם הויל ;
 מזל ליגט אין פאדקאווע
 קאפעטע און זויל.

נארט זיך ניט דאס מזל
 צו פרעמד-מי זיך שארט ;
 אזוינס האט געטראפן
 און דאס גליק נאך הארט.

האט זיך איינגערעט אלץ
 קאפריזנעדיק-קינד ;
 א גינגאלדען פאדעם
 האט דאס גליק געשפינט.

האַט דאָס גליק געשפּיגלט
ביים גאַלדענעם ראַנד ;
ס'מעלערל פּון הימל
כאַטש דערלאַנג צום האַנט.

מזל ליגט אין פּאַדקאַווע,
האַט דאָס גליק געראַט ;
ווי געדרייט אַ ווינטמיל
ס'כישופ'דיקע ראַד.

רומט דערנאָך זיין גרויסקייט,
ווי די וועלט איז גרויס ;
שמעלט ער שוין דאָס מזל
ווי אַ שילד אַרויס.

שטייט אזא סטאַטוע
אין אַ מיטן פּאַנטאָן ;
אַז אַן אַרעם אינגל
איז געווען דער „מאַן“.

האַלט אַ צוריסענעם שוך
אינגל אין דער האַנט,
שפּריצט דערויף דער פּאַנטאָן
מאַכט עס ווייט באַקאַנט.

שוך אין האַנט, האַלט אינגל
רינט דורך אינגלס שוך ;
נאָר מזל אויפן פּאַדעשווע
אַנגעקלעפט האַט זיך . . .

אַזוינס האַט געטראַפּן,
אַזוינס טרעפט נאָך היינט ;
האַט דאָס גליק געמאַכט נאָר
די נויט פאַר אַ פּיינט.

ליגנט איז דאס מול
שרייען אנדערע אויס ;
דאס גליק איז גענומען
פון אומגליק ארויס . . .

מאזאליעס

שיין האט ער גע'דרשנ'ט :
אז מאזאליעס אויף די הענט
זיינען ניט קיין קלענער יחוס
ווי מאזאליעס אויף די פלייצעס ;
און מאזאליעס אויף די פלייצעס
זיינען ניט א האר געמינערט
ווי מאזאליעס אויפן מוח.
וואס שפארט דעם בייטל אנצופילן —
און אז אויך אנדערע מאזאליעס,
פון די פיאטעס ביז די לאפקע-פינגער
זיינען אויך ניט ווייניקער ווערט —
און די אלע מאזאליעס אינאיינעם
זיינען רינגען פון איין קייט —
דרייען זיי אלע די ראד פון דער וועלט —
שיין האט ער גע'דרשנ'ט —
בראווא ! בראווא ! א קרענצל בלומען —
בראווא ! בראווא ! א באנקעטל —
הורא ! הורא ! א באדאנקונג —
הורא ! הורא ! א באשענקונג —
פון מאזאליעס, פאר מאזאליעס —
א מתנה דעם בעל דר'שער.

לידער פון ארום זיך

חבוט הקבר

1

ס'איז איינג דאָס שטיבל,
אַ קבר די גרוים —
ס'דאַכט מיר אַז ס'וואוינט דאָ
אַ טויטער אין זיין שוים.

אַ מת ביים לעבן !
דאָ שפּאַנט אום אין נויט,
דאָס האַרץ דאָס לעכט נאָר,
דאָס פנים ווי טויט . . .

דער חבוט הקבר
ער ציט זיך באַזאַכט —
נאַנט, נאַנט אינם האַרץ
ווי טאַג אַזוי נאַכט . . .

ס'לעמפל דאָס מריבע,
ווי יאָר-צייט ליכט ברענט —
ווי קדיש דער ווינט זאַנט,
עס וויינען די ווענט . . .

2

די נאכט ווי אין קבר מיך לייגט אין מיין בעטל,
די ווענט שמיל און לאנגזאם זיי טריפן מיט טראפנס ;
מיין טונקעלעם פענסטער באשנייט האט דער ווינטער
אזוי ווי א מצבה עם שטייט מיר צוקאפנס . . .

עס טראגט דורך די קעלט זיך א צימערדיג-פרעפלען
וואס דאכט זיך די ליפן ווי ודוי זיי זאגן ;
און מיט א טרער זיך פארמאכן די אויגן
און ס'וועכט זיך א פינסטערער טרוים ביז ס'נעמט טאגן . .

3

די פארהאנגען איבער די פענסטער פארצויגן,
ניט פרייד און ניט וואוילטאג די הערצער דא קוויקן ;
אה, מיידעט מיך אויס מיט באדויערנדע בליקן
עס וויל זיך די „מינעס“ ניט זען פאר די אויגן . . .

זאל הענגען דער שפיגל פארלאפן, פארלאפן :
ער קען דאך נאר ווייזן דאס קלעגליכע לעבן ;
גענוג שוין מיר פינסטערע טרוימען זיך וועבן —
איך וויל זיי פארגעסן, עם ווילט זיך נאך האפן . . .

דער שפיגל

אין מיין צימער האלט דער שפיגל
צו מיין הארץ זיין אויג געריכט ;
וויפל ליידן ער דערזעט דא,
צייגט ער זיי אויף מיין געזיכט . . .
טייל מאַל זע איך ווי מיין שפיגל
שטייט פארלאָפן און פארווישט ;
און מיר דאכט, ער וויל ניט זען
און קיין זאך ער צייגט מער נישט . . .
הענגט מיין טריבער בליק אין שפיגל,
איינוועגס איז דאָס הארץ מיר שווער ;
דאכט זיך, אז פארלאַפענערהייט
ווייזט דער שפיגל אַ סך מער . . .

* * *

עמערס טראַפנס טרערן
פון הימל פאלט און טריפט ;
אַ טייל — מיר געהערן,
עס שרעקט מיין הארץ און רופט :

ניסמו ווידער וואַלקן
טרערן אויף מיין געזיכט ?
קומסט מיר ווידער קריינקען,
פארשטעלסט די זונען-ליכט ?
און אַפט ווען ס'טריפט דער וואַלקען,
פארדאַפלט ווערט מיין שמערץ
מיר דאכט : אין יעדן טראַפן
אַ, וויינט אַ מענשענס הארץ . . .

* * *

עם הוידען זיך די בוימעלאך,
האלדזען זיך ווי ברידער ;
עם רוישען מילד די בלעטעלאך
שעפטשען ליבע לידער.

עם וויגען זיך די צווייגעלאך
וויגען זיך און בויגן ;
און שטייען אפמאָל ווי פארטראַכטע
פון מיין אומעט'ס שווייגן . . .

און בויגן זיך אלץ נענטער צו
ווי זיך איינצוהערן ;
און סוד'ען זיך און סוד'ען זיך
פון מיין לאַסט דעם שווערן . . .

פריינטשאַפט

ביים ערשט-מאָל, ווען ער'ט אים באַגעגנט,
האַט ער אים פאַרבעטן צו גאַסט —
ווען ער האָט דערוואוסט, ער איז אַרעם,
האַט ער זיך געהאַלטן געפאַסט . . .

ביים צווייט-מאָל, ווען ער'ט אים באַגעגנט,
האַט ער ווי פאַר פראַסט זיך געשרעקט :
ער האָט אים אַ „שלום עליכם“
דריי פינגער אין האַנט איינגעשמעקט . . .

ביים דריט-מאָל, ווען ער'ט אים באַגעגנט,
האַט ער זיך געהאַלטן גאַנץ ווייט ;
ער האָט אים געפרעגט וואָס פון דאַרטן —
און באַלד זיך פאַרקערט אָן אַ זייט . . .

יום-טוב-טאג

1

יום-טוב'דיג „זיי“ האָבן זיך שפּאַצירט
און פּריילאָך פאַרבראַכט ;
נאָר ער האָט אין וואַכנדיג-בגד
געוואַרט אויף דער נאַכט . . .

ער האָט אַלץ די וואַכיגע זאַרגן
געטראָגן אין האַרץ ;
אים וואַלט ניט געאַרט ווען אַ וואַלקן
דעם הימל מאַכט שוואַרץ . . .

עס איז אים דער וואַכן-טאָג ליבער,
מעג דרויסן זיין גאַס ;
ער האָט אַלץ געשעמט זיך פאַר לייטן
צו ווייזן אין גאַס . . .

2

עס רעגט זיך אַ שטימונג אין מיין זעל
טוט זי זיך יום-טוב'דיג אָן ;
דער גוף נאָר אין וואַכנדיגן-קלייד
האַט זיך ניט איבער צעטאָן.

טרעפט יום-טוב אין מיטן דער וואַכען,
מיין זעל לויט די שטימונג זיך בייט ;
דער גוף נאָר אין מיטן אַ יום-טוב
גייט נאָך אינם וואַכעדיקייט . . .

בלומען געשפענסטער

זילבער ווייסע ווינטער בלומען,
אויסגעמאלט פון פראסט און קעלט,
בליינקען דורך די קליינע שויבן
פון מיין אַרימען געצעלט.

עס כליפעט דער ווינט מיר אין פענסטער,
איך הער און דאָס האַרץ מיינס זיך שרעקט —
אַ ווער האָט מיין טונקעלן פענסטער
מיט בלומען, מיט טויטע באַדעקט ? . . .

עס כליפעט דער ווינט און פאַרגייט זיך,
עס קרעכצט מיט פאַרצווייפלונג די נאַכט —
אַ ווער האָט מיר בלומען געשפענסטער
אַהער אויף מיין קבר געבראַכט ? . . .

אַ געבעט

דער ווינטער באַפּוצט מיר די שויבן
מיט בלומען פון פראסט און פון שניי ;
נו, וואָש איך די הענט ריין און זאָג מיר :
„ברוך אתה“ — דו בריינגסט אויך מיין „מיי“ . . .

און פיל איך דעם דופט פון די בלומען —
נו, פאַטש איך אין הענט מיר, פון מיין „שאַץ“ —
נאָר, גאַמעניו, איינמאַל כאַטש בייט אויס !
גיב „יענע“ דעם מאַי „היינט“ אין פאַלאַץ. . .

דער ווינטער

עס פרירט און שטעלט זיך אָפּ
דאָס טייכעלע אין פעלד ;
עכ הויכט דעם אַמעם אויס
און גליווערט איין אין קעלט.

דאָס בויעלע האַלט וויסמ
די צווייגלאַך אויסגעשפּרייט,
זעט אויס ווי אַ סקעלעט
פאַרפרוירן און פאַרשנייט.

אַ פּוּיגעלע פאַרשטאַרט
דאַרט אונטערן בויםל ליגט ;
און לוסטיק שפּרינגט זיך צו
אַ שוואַרצע קראַ און פיקט.

עס בילט אַ הונט אויפן פּראַסט
און קראַצט מיטן פּוס די טיר,
אַ וואַגלער פּלוקט אין וועג :
מיט די נויט אינאיינעם פּריר . . .

עס האַלט דער פּראַסט די נויט
און אירע הענט פאַרברעכט ;
און ווי מיט צאַפענס-איין
די פינגער-נעגל שטעכט . . .

עס נעמט מיר דורך א גרויל
דעם ווינטער'ס בייזע שטיק,
די פארע פונם מויל
פארקאפט ער מיט זיין בליק . . .

עס קלאפט א צאן אן צאן
מיר דאכט דער פראסט ער ציט :
זיין בייזע סטרונע אן
און שמידט זיין ווינטער ליד . . .

ניט ווי עס ווילט זיך

ניט ווי עס ווילט זיך
דאס לעבן עס גייט,
ניט ווי עס לעבט זיך
דיין ווילן באשטייט.

דאס שלעכטע וואס קומט
באגעגנסט מיט שרעק,
דאס גומע וואס האפט
עס גייט אויך אוועק.

און גוטס און דאס שלעכטס
דיין לעבן באגלייט :
דאך ניט פארשפעטיקסט
צו שמארבן האסט צייט.

בלויער הימל —

בלויער הימל, גרויער הימל
ביזט א טיפער סוד :
היינגסטו אויבן גאט'ס א פארהאנג
וואס פארהיינגט זיך גאט ?

ווייז מיר הימל וואס פארהילסטו ?
בוק איך זיך און בויג ;
ווייז וואס שלאפט ניט און ניט דרימלט —
ווייז מיר אן גאט'ס — אויג ? . . .

ווייז מיר הימל דייע וואונדער,
גיב מיר דיין באשייד ;
איז א פיטער-פאס פאראנען
פאר די זון א שייך ?

פוצט די זון דיך צום אוועקגיין
רויט און ראז-פיאלעט,
שמעקט אפיר דעם קאפ די לבנה
שיקט דיר אויך א גלעט.

שפיגלט אפ דיך די לבנה
בלוילאך ווייס ווי זייד ;
און די שמערן זיך באהעפטן
אין דיין נאכטיג-קלייד.

עפען הימל אויף דיין פארהאנג
כאפ זיך אן אין ווינט ;
רייט דער ווינט גאר אויף א וואלקן
פינסטער ווערט — שמאק-בלינד.

בייטסטו הימל דייע קליידער
טוסט זיך איבער שווארץ,
ווי אין טרויער נאך א טוימן
קלאגט אזוי דיין הארץ . . .

נאר וואס שרעקסטו מיט דיין דונער
שיסט ארויס מיט היץ,
האסט אין וואלקן זיך פארלארן
צינדסטו אן דעם בליץ . . .

ווייז מיר הימל דייע וואונדער
בוק איך זיך און בויג ;
ווייז וואס שלאפט ניט און ניט דרימלט —
ווייז מיר אן גאט'ס אויג ? . . .

ניט צום הימל

ניט צום הימל מיין געבעט
זאל פארטראגן זיך אין ווינט,
וואס קען שאדן אויפן וועג
גאר א בוים צו גאר א קינד.

ניט צום הימל זאל מיין טרער
אין א וואלקן זיך פארגיין,
וואס קען פאלן אויף א וויסט —
צו אפשאגן גאר א שמיין . . .

ניט צום הימל זאל מיין זיפן
אין א דונער ניט אריין,
וואס קען טרעפן ניט אין ציל —
צו גאר טרעפן זיך אליין . . .

די בעטן —

די בעטן דער טאג ער זאל קומען
די בעטן דער טאג זאל פארגיין ;
און אנדערע ביים דעמערונג שטייען
פאראירטע און גליווערנדיג שטומען . . .

די בעטן די נאכט זאל פארגיין,
די בעטן די נאכט זי זאל קומען ;
און אלע געבעטן פארשטומען —
דאס וועלטל האלט אלץ זיך אין דרייען . . .

עלנדקייט

פירט דאס עלנדקייט ביי מאָג
צו דעם אָפּגרונט פון דער נאַכט ;
וואַכט אָן איינזאַמקייט אין אויג
ביז אַ פּיינליכקייט פאַרמאַכט.

נאַגט אָן אומעטיקייט טיף,
וועכט דאָס עלנדקייט זיין טרוים ;
גיסט אַ בענקעניש זיך אויס
דאַכט זיך זינקענדיג אין תהום . . .

שלעפט די טיפעניש פון נאַכט,
כאַפּסט אָן זינקענדיג אַ שטרוי —
שפּראַצט אָן אַנגסיקייט פון לייב,
קלאַגט דיין עלנדקייט אזוי . . .

ציט אַ נשמה'דיגער פּיין
הויבט דאָס גלייכגעוויכט אין וואַג ;
פּלוצסט די טיפעניש פון נאַכט,
בעמסט כאַטש גרויענדיגען מאַג . . .

ליבע און עלנדקייט

ליבע און א עלנדקייט
אין מיין הארץ איך טראג ;
דינט עם ביידע פאר א וואג-שאַל
אַהן א גלייכע וואג . . .

דאַכט זיך ביידן — אויס א טייד
וואַכנדיג, אין טרוים ;
שווימט די ליבע אַכער-פלעך,
ס'עלנדקייט אין תהום . . .

טראַכטן ביידע — טאַג צו נאַכט
וועמען מער געפעלט ?
זינגט די ליבע צו דער נאַכט,
ס'עלנדקייט עם שעלט . . .

וויילן ביידע — טאַג אויף נאַכט,
ביימן אלעמאַל ;
מאַלט די ליבע ס'גן-עדן אויס,
ס'עלנדקייט דעם טאַל . . .

שמילע וועגן

אין נאכט'ס שמילע וועגן
ליב איך מיין שמוב ;
אין מאַגס שמילע וועגן
דעם דרויסן איך ליב.

פירן שמילע וועגן
לייכטערע טריט ;
ווערט אויך אַן ראַשיגקייט
גרינגער ס'געמיט.

פילסטו שמילע גרעזלאַך
לעכצן נאָך טוי ;
און די איינזאָמדיגע
ביינקען אַזוי.

פירן די נאכט וועגן
אַזוי זיך שמיל ;
טרעפט זיך זיי פאַרפירן
בלינדע אין שפיל.

חלומ'ען זיך חלומות
שפעט אין דער נאכט ;
קען זיך אַלצדינג טרעפן
וואָס זיך אַליץ דאַכט.

פירן די טאג וועגן
ניט אזוי ווייט ;
ערגעץ צו א בוימל
בלויז אין א זייט.

האלטן זיך באשיידן
שאטן און בליק ;
פירן נאנטע וועגן
אזוי צוריק.

איז מיר ליב דער שאטן
אונטערן וואנט ;
און דאס באשיידענע
שטרעק איך מיין האנט.

צוויי זאכן

איז מיין לעבן ווי א שאטן —
און מיין לעבן ווי א גארטן —
נאר וואס שטיי איך ביי א בארטן
בלויז א שאטן שפיגלט דארטן . . .

גיי איך זוכן אויף די וועגן,
ביז די ליבע איך באגעגן —
וואקסט א גארטן אויס פון ביידן —
ווייל זיך שאטן באַלד צושיידן . . .

און דער שאטן נעמט זיך איילן
ווייל איך מאַכן צו פארווילן :
אן אלטאַנקע אין מיין גארטן —
ביז פארגיין וועט מיין שאטן . . .

מיין יוגנט

אין איינזאמע שעה'ן
מיין יוגנט איך זוך,
מיר קומט אויפן זינען
איך מיש אן אלט בוך . . .

די בלעמער צוריקן
א קנייטש נאך א קנייטש
און זע דארט מיין יוגנט
ניט ריכטיק פארטייטשט . . .

עס מישט זיך אין דמיון
די בלעמער פארגעלט —
און טיילווייז צוריסן
און טיילווייז גאר פעלט . . .

איך מיש אין זכרון,
עס מישט זיך ניט גלייך —
און כ'שמרייך אויס פון לעבן
כיין יוגנט כ'פארשמרייך . . .

לידער פון ארום זיך

* * *

וואס האט זיך אזוינס ווי א נעבל פארצויגן ?
און ליגט אין מיין טונקעלן צימער פארשפרייט ;
און האלט אויף מיין פנים אַנזיכטבארע פינגער
און שמרייכט מיט די נעגל און קנייטשט פאר דער צייט . . .

וואס קנייטשט זיך און פאלדט זיך, פארשמרייכט ווער מיין
יוגנט

און אומ'ברחמנות זיך כאפט פאר די האר ;
און נעבעלדיק-גרוי ווי דער הערבסט זיי אויספאלן
ווען כ'טראכט פון מיין פרילינג און יוגנט אויף וואַר . . .

צום הונדערטסטן מאָל

צום הונדערטסטן מאָל
דער גארטן אלץ בליט :
דאָס לעבן נאָר קאַרגט
פאַרגינט אַזוינס ניט . . .

דער פרילינג קומט אָן
באַוואַנדערסט מיט נייד :
פאַרמאַנסט ניט אַזוינס
וואָס פרילינג באַנייט . . .

דער פרילינג ניט שפאַרט
מיט שפּע ער טיילט ;
דאָס לעבן נאָר קאַרגט
די יאַרן און ציילט . . .

שפעטער פרילינג

ס'האט א שפעטער פרילינג
זיך אין הארץ צובליט ;
בלאזט א הערבסדיג ווינטל
און מיין פרילינג קילט . . .

בעט איך — הערבסדיג ווינטל
בריינג מיר ניט קיין גרויל ;
שיקט דער הערבסט א רעגן
וואס פארשפרייט זיך פויל . . .

בעט איך ביי דעם רעגן
ס'בליאונג ניט צעווייק ;
טראגט זיך אן א שמורם
ברעכט ער אפ א צווייג . . .

בעט איך ביי דעם שמורם,
יעדן איינעם בעט —
און דער הערבסט דער טריבער
פאר מיין פרילינג וועהט . . .

שעה'ן

1

פיינליכע שעה'ן
ציען זיך לאנג ;
קלינגט מאנאטאניע
אלץ אזוי באנג . . .

פריידיגע שעה'ן
לויפן פארביי ;
ביינקט זיך נאך אלעס,
מוט אזוי וויי . . .

גייט זיך דער זייגער,
אומרו אין הארץ ;
שווינדעט דאס העלע,
ציט זיך דאס שווארץ . . .

דרייט זיך דער ווייזער
ניט אויף צוריק,
האב איך גאר ווינציג
שעה'ן פון גליק . . .

2

אייביגדיקע שעה'ן
 איינגעטיילט אין ציפער,
 מעג און נעכט זיי ציילען,
 טיילען זיך אין צווייען,
 לאנגזאמע און פלינקע,
 שפילען מיט מיין לעבען
 צווישען טאג און נאכט —
 לאנגווייליגע שעה'ן,
 איילענדיגע שעה'ן
 ציען זיך און יאגן
 און מיין ארעם לעבן
 אין דערמיט זיך רעכנט
 עפעס ווי א שפילכל
 פאר וועמען אויסגעטראכט . . .

הערבסט מאטיוו

הערבסטיקע בלעטעלאך מיטן ווינט זיך טראגן,
 הערבסטיקע וואלקנדלאך נעמען זיי באקלאגן ;
 הויך ביז אין הימל פארשפרייטן זיי זיך אויבן
 און צו א וואלקן א גרויסן זיך פארקלייבן,
 דאכט זיך א מטה, א שווארצע כ'זע אנטקעגן —
 ווי צו א לוייה זיי ציען פון די וועגן . . .
 ציט זיך די פראצעסיע, ציט זיך פאר די אויגן,
 ביז גאר דער הימל מיט טרויער ווערט פארצויגן :
 בלעטער און בלעטעלאך נעמען זיך געזעגענען
 און שטיל אן דונערן נעמט הערבסט זיי באגעגענען —
 בוים און בויםעלאך די בלעטעלאך אנווערן,
 וויינען אויס די הערבסט-צייט קיינער זאל נישט הערן . . .

ביו די גרויע האַר

ביו די גרויע האַר פון קאַפּ
אויסגערעכנט זיך ביו ענד,
מיט די ציטערנדיקע הענט,
מיטן איינגעבוקטקייט אַראַפּ.

אַפגעציילט זיך פון דער ערשט,
מעג געביטן מיט קליינגעלט אויס,
איז אַלץ ווינציקער אַרום :
וואָס זאַל קלעקן פאַר דער רעשמ.

אַפגעקאַרגט זיך, ניט פאַרגינט,
האַט ער „זיך“ גערעכנט צו,
קראַנקע גלידער צי דערצו
ציען ניט די לעצטע שטונד.

מיט'ן משופה'דיקן געביין
זיך געטרייסט, שוין שוואַך און קראַנק :
ס'לעבן וועט ניט דויערן לאַנג —
און געציילט דעם אויגן שיין . . .

אויף באזוך

א

אין פיבערדיקן פיין
ווייטאגדיק געשטיקט,
דעם קראנקן אויף באזוך
האט דאס הארץ דערקוויקט.

וואס בלומען האסט געבראכט
וויפל צארטע רייד,
אנשטאט באהאלטענער שרעק
האט א דופט געוועהט.

האט בלומענדיגער דופט
לינדערדיק געהיילט,
דעם גוף אין קראנקן בעט
געזונט צוגעטיילט.

אין שמילן אטעם-צוג
שוואך און אפגעצערט,
דעם קראנקן אויף באזוך
האט דיין טרייסט גענערט . . .

ב

האַט דער קראַנקער זיך צעוויינט :
זיי קומען !
האַט דער קראַנקער זיך צעלאַכט :
קריגסט בלומען !

האַט ער בלומען בלעטעלאַך
צוריקן,
איז אים אַלץ דאַס פיינליכע
פאַרבליבן . . .

האַט געקרימט זיך זיין געזיכט
אין ריידן,
און געביטן זיך די פאַרב
אין ליידן . . .

האַט געבעטן אַ שפּיגעלע
זיך געבן
און געשפּאַסט, נאָ — בלומען גאַר
ביים לעבן . . .

דער לעצטער גרום

צייט לאנג ניט געהערט גאר,
 דער אכשייד נאך באנג —
 „דער לעצטער גערום שוין“
 געהערט כ'האב א קלאנג . . .
 כ'האב מער ניט געפרעגט וואס —
 ווי דאביי געווען ;
 געגרוילט האט זיין „מינע“
 ווי אלץ צוגעזען . . .
 מיט שרעק כ'האב באטראכט אים.
 דערקענט קוים ס'געשטאלט —
 „דער טויט איז א גליק דארט“
 געשמייכלט ר'האט קאלט . . .

טרויער

פון ווייט האט א טרויער
 פארצויגן זיך שווארץ ;
 און האט זיך פארקליבן
 אין אייגענעם הארץ . . .
 פון ווייט און פון נאענט שוין
 א שלוכן, א געוויין,
 כאטש ווייט איז דאס קבר
 דאך נאענט איז דער פיין . . .
 כאטש ס'קבר באצירן ?
 איז פרעמד מיר זיין שטעג —
 און ס'זעלן די בלומען
 פארוואַנען אין וועג . . .

לידער פון שיידוועג

לידער צווישן שייד-וועג

פון שייד-וועג

(צום אנדיינקען פון מיין פרוי)

א

זיבן שוואכע, קראנקע יארן
פון אן אסטמע הארץ,
האבן זיך צום לעצט געצויגן
אזוי ווי פער שווארץ . . .

האט געבעטען און געפליסטערט
שטיל ווי ס'קען א זעל ;
האלב עס האט אן ליפ געצימערט,
האלב פארשטיקט אין קעל . . .

האט געבלייכט זיך און גערויטלט,
נאך א בליק, א שיין ;
שטיל און שטילער ניט דעררעט אלץ :
קינדערלאך ניט וויין . . .

ב

פון שפיטאל ארויס,
צו שפיטאל אריין
האט שוין היז און צוריק
מיטגעצויגן זיך
אויס דעם לעצמן פיין ;
ציילנדיק די טעג,
ציילנדיק די נעכט
זיצנדיקערהייט
פילנדיק דעם טויט
מאטערנדיק זיך שווער —
און גערעט פון טויט
און געוויינט אזוי :
נעם מיר, נעם אהיים
שטארבן אויף מיין בעט
שטארבן אין דערהיים —
און געפליסמערט שטיל
אוי מיין לעבניונג'ס
לעשט זיך, לעשט זיך אויס
און פאר יעדן קינד
אויסגעווישט איר טרעד . . .

ג

דיין אנואג פון שרעק האט מיך טרויעריק געמאכט,
איך האב זיך געלאזן אין וועג אריין גיך,
מיין טרייסט זאל א היילונג דיר בריינגען מיט זיך
ווען ווייט האט געגרוילט ארום מיר די נאכט . . .

די באן איז געלאפן א מייל א מינוט,
דער סקריפ פון די רעלסען וואס נענטער צו דיר,
עס האט זיך געטראגען ווי קרעכצן צו מיר
און פינסטערע מחשבות'ן האבן ניט גערוט . . .

מיין אויג כ'האב אין פאראויס פאר מיילן געווענט,
א שוואכניקער שיין האט וואו ציטריק געבלייכט ;
ווי צו מיר איר אפשיידענדער בליק וואלט געגרייכט —
און כ'האב זיך געשראקן פאר לידיקע ווענט . . .

ד

פארדעקט האט די ערד איר געביין
פארהילט אין טרויער איז מיין הארץ ;
און מייע יתומ'לאך אין שווארץ
זיך האבן אנגעטאן אליין . . .

שיין שווארץ אין טרויער אנגעקליידט,
שפרייט זיך דער טרויער ביז אין פיין ;
און דאס שפארענדיקע געוויין
פאר מייע קינדערלאך כ'פארמייד . . .

שיין שווארץ זיך אנגעטאן אליין,
ווערט מיר מיין וואונד א קבר טיף —
דאכט מיר איך הער א שווארצען בריף
מיר קלאגט דער ווינט אין נאכט אריין . . .

ה

צוויי אין מאמעס בעט
 שלאפן מיינע מידעלאך,
 צוויי אין טאטנס בעט
 שלאפן מיינע אינגעלאך
 רייסט זיך אויס אַ קרעכץ
 אויס דעם מיטן שלאף,
 רייסט זיך אויס אַ שלוכץ
 שלאגט זיך אַפּ אין האַרץ,
 טראַגט זיך איינס נאָך איינס
 ס'פיינליכקייט זיך ציט —
 גיי איך אום אין שטוב
 האַרץ צו יעדן קינד
 מאַפלט זיך מיין וויי,
 גרעסערט זיך מיין פייך,
 קלינגט דער עכאַ אַפּ
 ביז אין טיפען וואונד,
 זאַפט זיך איין און זאַפט
 און עס הערט די נאַכט
 אין מיין שמיל געוויין
 ס'יתום'דיקע ליד . . .

1

מאמעס יארן — וויי און ווינד
ווי פון יונגסט ביז עלטסטן קינד :
דריי-און-דרייסיק יאר אין צאל,
ט'אויג פארמאכט צום לעצטן מאל . . .

און א נאכט טיף גרויליק שווארץ
האט איר קראנקעס אסטמע הארץ,
ס'לעצטע מאל גאר אויפגעלויכט ;
און דעם אטעם אויסגעהויכט . . .

בלויז איין אפגעריסענער קלאנג,
בלויז איין איינציגער פארלאנג :
מיט א שמוס געבעט אין מיט
אוי די קינדערלאך מיר היט . . .

2

איבער מיין פיין שטארק דיך הארץ,
איבער מיין וויי וואך מיין זעל,
לאז מיין שלאפלאזיגקייט לאז
ביז כ'פארשטיק ס'געוויין אין קעל . . .

לאז מיין יתום'דיקער קלאנג
כליפען שמיל זיך הערן קוים ;
זאל מיין טרויער אין דער נאכט
איבערגיין ווי א טרוים . . .

ח

שמיל טרויעריק קוקט דאָס הויז
פון באַלקען ביו די ווענט ;
דער שפיגעל היינגט פאַרהילט,
אַ נשמה קנייטל ברענט . . .

אַן אַבל אויף דער ערד
אַין איוב קוקט אַריין ;
געפינט ער דאָרט זיין טרויסט
אַין איוב'ן אַליין . . .

דאָס מיידעלע פאַרפלעכט
די האַר אין שוואַרצען באַנד ;
די מאַמעניו איר פעלט
אַ בילד נאָר אויפ'ן וואַנט . . .

פון קדיש ביי דעם גרוב
דאָס אינגעלע עם גייט
אַין בגד'ל אַ רים —
און שמיל דער טרויער וועהט . . .

ט

טריב אין יעדן ווינקל
וואַקסט דער אומעט אױם ;
נעמט צענויף זיך קלייבן,
שליכט מיר נאָך אין הויז . . .

וואַקסט ער אױם אין שאַטן
ביז צום באַלקן לאַנג ;
ציט אין האַרץ דער אומעט,
וויקלט זיך אַ שלאַנג . . .

גיט מיין האַרץ אַ ציטער
וואַסער וואונד נאַנט אױם ;
דאַכט זיך מיר פון קבר
ערשט נאָר וואָס אַרױם . . .

וועהט אַ שטילער צער
שווייגט דאָס גאַנצע הויז,
זיצן מיינע יתומ'לאַך
ריידן גאָר ניט אױם . . .

רוים איך אויף דעם טרויער,
מראַג אים אין געהיים,
פרואוו איך זיי פאַרשפּילן
וואַגן ניט אין היים . . .

קער איך אויס דעם אומעט
וואס זיך דא צעשפרייט ;
רייס איך איבער ס'שמילקייט,
היינג איר בילד אין זייט . . .

ריידן זיי ניט איבער
ד'פנים'לאך נאך מריב,
שליכן ארויס שטילערהייט
איינציקווייז פון שטוב . . .

יא

אין קבר איז שטיל
דארט לעכט ניט קיין זעל ;
און שטיל איז אין היים
ווען כ'קום אויף מיין שוועל . . .

מיין עלענדעס הארץ
הערט איינזאמע מריט,
עס דאכט זיך מיר אויס
א קבר איך היט . . .

ווער האט מיר געבראכט
די שטילקייט פון גרוב,
ווער איז דא אַוועק ?
וואס מ'רייכט מיר פון שטוב . . .

ווער איז דא געווען
מיין טרויער געבראכט ?
דער טויט איז געווען
מיך עלנד געמאכט . . .

יב

יתום'דיקער טרויער
ביסט א קוואל פון אומעט
ווי א דלאט א שארפער
אויפן הארטן גראניט
קריצט דעם אַנדיינק אויס ;
פונקט אזוי מיין טרויער
דריקט אזוי מיין אומעט
און מיין וואונד פארצייכנט
וואס דער טויט אויף אייביק
האט פון הארץ געשיידט —
צוט מיין וואונד אין הארצען
ביז אהין צוום קבר,
שמעלט דער מצבה-קריצער
ס'גראניט שטיין צוקאפנס
און א בעט פון מארמאר
ביז אראפ צופוסנס ;
וועגט מיין שמערץ אריבער
מארמאר שטיין און גראניט
מיט וואס כ'האב אויף אייביק
אויסגעפוצט באקליידט . . .

יג

אויף דעם הארטן גראניט שטיין
 גרוי און שווארץ אדורך געשפריצט ;
 איז דיין נאמען אויסגעקריצט —
 און ביי מיר איז ס'הארץ מיט פיין . . .

ביי דעם קאלטן מארמאר-בעט
 ביז אין טיפן קבר גרונט ;
 ווייעט דער טרויער פון מיין וואונד,
 ווייעט נאך אין א באגלייט . . .

אויף דעם קבר מאמעס גרוב
 בריינגט א בלימל אימלאכס קינד,
 פאלט א טרער פארטראגט'ס דער ווינט
 אויך אהיים צו מיר אין שמוכ . . .

יד

נעכט אזוינע נעכט,
 נישט אויסגעטאנענע,
 נישט געשלאפענע
 האבן זיך ווי שאטנס געדרייט
 ארום איר קראנקן בעט ;
 אינם הארץ
 האבן זיך די בלוטן געקילט,
 אונטער אויגן דעקלאך
 האט זיך דער שיין געלאשן,
 יעדער צוק פון קראנקן

האָט אין נערוו געצימערט,
יעדער קער
האָט וואָס געשראַקן,
איז שוין דער מויט געלעגן
אַף שפּיץ נאַז,
האָט זיך דער אַמעס געוואָרגן
ביז שפּיץ צונג :
עפּן אלע פענסטער.

יה

נעכטלאַך שליסט דער שלומער מיינע אויגן
און מיין מידקייט שיינקט ער רן,
שפעטער וועקן מיר אויף שוואַרצע מרוימען
פון איר גוסס'דיקע שעה . . .

פיינליך לעב איך איבער יענע גרוילן
כ'בעט די נאַכט אַוועק זאַל גיך ;
דאַכט זיך הער איך שעפּטשען אירע ליפּן
נאַמעניו אוי רעטע מיך . . .

שוועבט איר לעצט בילד מיט זעלאַזע אויגן
שעפּטשענדיק איר לעצט געבעט —
שלוכצעט נאָך ס'געוויין מיט קינד'ס געוויינען
נאָך איר שויד-וועג נאַענט זיך זעט . . .

י

נאכט — און שווארצע טרוימען
 פייניקן מיין זעל —
 קוק איך אויס דעם מארגן
 מינוטן איך צייל . . .

נאכט — מיט שווארצע טרוימען
 גיבן ניט קיין רו —
 בעט דאס הארץ דאס מידע
 מאך די אויגן צו . . .

מאלט זיך אין דער פינסטער
 אויס א טיפער תהום —
 און אין תהום צעשווימט זיך
 מיין יעדער לעבנס-טרוים . . .

יז

אין טונקעלע ימים פון טרוימען
 שפיגלט זיך אפ מיר מיין וועלט :
 מיין זון — אזוי גרויס ווי א לעמפל
 שיינט מיר אריין אין מיין צעלט.

מיין טאג אה, פארגייט מיט א חלום,
 מיין נאכט שוין אנ'אנדערן שפינט —
 מיין קינד, זיך צוטוליענדיק — הארכט וואס,
 שרעקט זיך פארן שארף פון א ווינט . . .

מיין טאג א, פארגייט מיט א חלום,
 לאזט זיך די נאכט אראפ טריב ;
 מיין קינד, זיך צוטוליענדיק — פרעגט וואס —
 האב איך מיין וועלט קינדעריש ליב . . .

גייט מיר נאך —

בא די זיימן גאר אליין
און אין מיטן אלץ אליין,
קוק איך זיך אום ווער גייט נאך ?
ציט דאס עלנדקייט מיר נאך.

בא די טעג און נעכט פארגיין,
בא די שאטן-טריט פארגיין,
קוק איך זיך אום ווער גייט נאך ?
גייט א בענקעניש מיר נאך.

בא דעם בענקשאפט וואס גייט אויס,
בא די כחות וואס גייען אויס,
קוק איך זיך אום ווער גייט נאך ?
גייט דער טויט אזוי מיר נאך.

זאג זיי

זאג זיי :
ער איז א גוסס —
וועלן זיך ווייזן אזוי פיל פריינט,
וואס גאר קיינמאל ניט אנגעזען ;
וועלן זיי זיך מיט דיר קריגן :
האסט זיי אפגענארט —
שאט ניט,
זיי וועלן סיי ווי מער ניט קומען.

זאג זיי —

און לאז זיי גאר אויפן שוועל ניט ארויף
 ס'קען זיי נאך דאס הארץ פלאצן
 פאר מיין פריילאך געמיט ;
 סיי ווי סיי וויל איך ניט זען
 אט די פריינט,
 דאס טויטע פריינטשאפט
 אויפן שטארבנדיקן-בעט.

אומגעדיגקייט מיינס

אומגעדיגקייט מיינס
 ס'פאפיראסל פארציט ;
 רויכערט זיך, ציט אזוי
 מיטן רויך דאס געמיט.

ברענט אויס ס'פאפיראסל
 אשעס ביזן עק ;
 און דעם לעצטן מונדשטיק
 וואס איך ווארף אוועק.

אומגעדיגקייט מיינס
 בענקענדיקע שעה ;
 שווייגט אזוי דאס געמיט
 אשעס דעקען צו.

וועהט אין וואלקנדלאך רויך
 אלצדינג וואס איך טראכט ;
 נאר, דאס לעצטע בענקען
 זאל ניט זיין געדאכט . . .

פריינט —

פריינט — אין פארגלייך מיט די פינגער
סיי אין גרויס, סיי אין צאל זיינען קליין ;
אפשר צום טויטן-בעט אפשר ?
וועט זיך וואס גרויסן פאר מיין געביין . . .
רעכן דאס ניט פאר קיין פריינטשאפט
טויטן באגלייטער איך האב גענוג ;
צוויי צו גאר דריי און א פרעמדער
וועלן שוין פירן דעם לייכן-צוג . . .
זאלן זיי שטיין פון ווייטן,
קוקן נאך מיינע פארגאנגענע טעג ;
שמיל וועט מיין קינד שוין באגלייטן,
נאכגיין דעם איינזאמען לעצטן וועג . . .

טויטע פריינטשאפט

פריינט מיט טויטע פריינטשאפט
קומען נאכן לעבן ;
נאר — לעצטן רידל ערד —
דארפט איר גאר ניט געבן.
פריינט מיט טויטע פריינטשאפט
נאכן טויט זיי קומען ;
נאר — מיין גרוב דעם וויסטן
פוצט ניט אויס מיט בלומען.
פריינט מיט טויטע פריינטשאפט
לויטער לויב דערציילן ;
נאר — א טראפן בראנפן —
וועט דעם שמערץ פארהיילן . . .

בלומען —

אייערע קרענץ בלומען —
 דארפט זיך ניט באמיען :
 אויף מיין גרוב צו לייגן ;
 איינס און צוויי זיי וויאזען,
 איינס און צוויי זיי פוילן,
 דארפט איר גאר ניט קומען —
 זאל אווילד גראז בליען,
 דערנער זאלן שמייגן,
 מיי וואס איז פארזען,
 מיי וואס איז פארהוילן . . .

אייערע קרענץ בלומען —
 דארפט איר ניט נאכטראגן,
 וועמען צו דערקוויקן,
 וועמען צו געפעלן,
 אלע שוין פארגעבן —
 דארפט איר גאר ניט קומען,
 דארפט איר גאר ניט זאגן,
 גאר ניט זיך אומקוקן,
 מ'וועט מיין קינד שוין שמעלן
 א שטיין נאך מיין לעבן . . .

קום ניט אומגעריכט

קום ניט אומגעריכט
ענדע — אויסלאז ;
שאַטנס שוואַרץ געדיכט
עגבערן וואָס.

שאַטנס שוואַרץ געהילט —
אָ — וואָס — ווען — זיין ;
אָז דער טויט זיך שפּילט
אָף אַ האַר-שיין.

אָ — וואָס — ווייב און קינד,
אָ — ווער — וואָס — פּריינט ;
אָן אַ זיי געזונט
אָ — ניט געוויינט.

קום ניט אומגעריכט
ענדע — אויסלאז ;
שאַטנס שוואַרץ געדיכט —
שרעק ניט פאַר דאָס . . .

אינם אנהויב —

אינם אנהויב זינגט די פרייד,
ביז אין מיטן טאנצט זיך צו ;
און וואָס ווייטערער אַ שעה
טאנצט דאָס ראָד צוריק זיך דרייט.

שפילט דאָס לעבן אויס אַ ליד,
זינגט זיך צו און טאנצט זיך צו ;
און וואָס ווייטערער אַ שעה
ווערט עס ביסלאַכווייז שוין מיד.

שפיגלט זיך די פאַרב און שיין
פונם אנהויב ביז אין מיט ;
קלינגט זיך פריילאָכקייט אין ליד
ביז אין אויסלאָז אַ געוויין.

לאַזט זיך אויס דער שפור פון טריט,
לאַזט זיך אַטעם אויס און זעל ;
ליגן פים צום טיר און שוועל —
לאַזט זיך אויס די ענדע ליד . . .

אינם אויסלאז —

אינם אויסלאז וויינט דאס הארץ
אינם אויסלאז ליגט דער גרוב ;
שפרייט זיך אויס א טרויער טריב
ביז אין גאנצן א ראם שווארץ.

שרעקט דער אויסלאז אין דערמיט,
שרעקט דער אויסלאז פאר דער צייט ;
שווארצער אויסלאז ניט צושיידט —
האק ניט אפ אין מיטן ליד . . . .

די צייט האט צייט צו ווארטן

די צייט האט צייט צו ווארטן,
מיינס נאך איך וועל פארזאמען ;
א פוסטער פלויט וועט ערגעץ
מיין וועג, מיין וועג פארצאמען.

די צייט האט צייט צו ווארטן,
מיינס נאך איך וועל פארפעלן,
א וויסמער גרוב וועט ערגעץ
מיין זון, מיין זון פארשמעלן.

די צייט האט צייט צו ווארטן,
מיינס, וואס וועט איבערבלייבן ?
א פלאכער בערגל אפשר
וועט נאכן טויט דערהייבן . . .

זין — זינלאז

זינען — זינען — זינלאז !
וועט זיך ווען, וואס ווערען :
וועט זיך שוין באוואוסמלאז
לעצטער זין פארצערן . . .

זעאונג — זעאונג — זעלאז !
וועט זיך ווען, וואס ווייזן :
וועט זיך אינם אויסלאז
לעצטער שוין פארגלייזן . . .

וועט א בוך דערנעבן
נאך אין מיטן שיינען :
וועט עס שוין מיין לעבן
סאמע ענד אויסלייענען . . .

וועט א לער און ליידיק
בלאט, מיר איבערבלייבן :
וועט שוין ווער אויף אייביג
מיך צום ענד פארשרייבן . . .

ווער יאגט זיך מיט מיר ?

ווער יאגט זיך מיט מיר ?
איך יאג זיך מיט קיינעם —
צו יאגט דען נאך ווער ?
זיינס גלייכן, זיינס איינעם . . .
וויפיל פארצן איז ?
דאס „מין“ אויף די וועגן.
וואס אלץ נאך פאר זיך
פארבאפט אין געיעגן . . .
וויפיל צום לעצט נאך ?
איין וועג און איין וואגן —
נאכ'ן „אריבער“
ארונטער זיך מראגן . . .

נ ו ל

דאס אפפאל פון שטאט
ברענט הינטערן שטאט
אוועק אין א זייט ;
פון לעבן דער רעשט
פארפוילט ווערט אין גרוב,
צו אין רויך פארוועהט.
פארברענט, צי פארפוילט
דעם טויט איז אלץ איינס,
וועגט אויף איין וואג-שאל ;
און ציפער סיי קליין
און ציפער סיי גרויס
בלייבט איבער א נול . . . .

ציילט די צייט די יאר

ציילט די צייט די יאר
גרווען זיך די האר ;
גרויט זיך גרוי און ווייס
בז אין לעצמן שפרייז . . .

ציילט די צייט גיט גלייך
טאכט אין מיט א שטרייך ;
מאכט א קנייטש, א פאלב
האקט אפ דריט און האלב . . .

ציילט אזוי די צייט
זוי דאס לעבן גייט ;
גיט א פאך א בייטש
נאכן לעצמן קנייטש . . .

פירט די צייט אין וועג
פארט אראפ פון שמעג ;
גוט צום גרוב א בליק
לאזט אראפ מיט שטריק . . .

ציילט די צייט די יאר
וואשט צום ענד אפ קלאר ;
וויינט א בערגל ווייסט —
לעצטע טרער פארפליסט . . .

ליכט-שאַטנדיקע-זעל

דיין פאַראויסדיקער בליק
איז ווייטן וועג זיך בלייבט ;
דיין מריט דערצו איז קליין,
דיין שפּאַץ ניט ווייט דערגרייכט.

דיין שמים קלינגט גאַר ניט ווייט,
דאַס ווידער-קול קלינגט מער ;
דיין שאַטנדיקער מריט
לאַזט איבער דיין וועג לער.

דיין זעל וואָס אַלץ באַשיינט
קען ווינציק זיך אליין ;
דער שאַטן פון דערנאָך —
איז ליינגער ווי דער שיין.

דיין ביינקענדיקע האַרץ
צום רומל פאַסט זיך צו ;
דער רו איז מער דערנאָך —
ווי אין האַרץ דיין אומרו.

ליכט — שאַטנדיקע — זעל
וואָס בלייבט נאָך דיין אַפּשייד ;
דאַס פּוילן דויערט מער
ווי ס'בליהונג וואָס פאַרגייט . . .

עם ווילט זיך מיר בייטן

עס ווילט זיך מיר בייטן דאס לעבן
ווי אלץ אין דער וועלט מוט זיך בייטן ;
און זאל זיך מיר דאכטן כ'טו שוועבן
אזוי ווי א מלאך פארצייטן.

זאל דאכטן כ'געפינויך אין שטויבן
וואס טראגן אוועק זיך אין ווינטן ;
און זאל זיך מיר דאכטן און גלויבן
כ'בין העכער פון אלע אפגרונטן.

פארדאכט איך אזוי אין מיין טראכטן
פארהאלט מיך דער וועג אין פארצאמען ;
טא זאל כאטש א שפענדל מיר דאכטן
וואס טראגט זיך אוועק אף די ימים.

עס ווילט זיך פארבייטן אין גאנצן,
איך וויל שוין פארבייטן דעם נאמען ;
נאר ס'וועט שוין דער טויט מיך פארפלענצן
מיך לייגן אין דר'ערד ווי א זאמען.

ווער שארט זיך

ווער שארט זיך מיט וויסמע טריט צו ?
און שפארט זיך אריין אין מיין זעל ;
ווער שארט זיך אזוי און זיך שפארט ?
אריין און ארויס פון דער שוועל . . .

ווער שארט זיך מיט וויסמע טריט צו,
וואס רינגלט א פוסטקייט ארום ?
עס קלינגט ווי א לידיקער פאס —
די ציינער פארהאקט אזוי שמוס . . .

ש פ ו ר ן

אלע מיינע שפורן
וואוהין זיי פירן
גרייכן בלויז די שוועלן,
עפענען פארמאכן
מיר אריין, ארויס —
אונטן נאָרעם לוייערן,
סקרוכט דער סקריפ פון מירן,
ווי דער קרעכץ פון זעעלן:
דאכטן איבער זאכן
פון דעם „זיין און אויס“ . . .

סקריפן אויף די שוועלן
מיינע שטובן מירן,
נעמט זיך שוין אַפּדאכטן:
פון מיין סאמע מיטען
ציט צום וויסמן לער —
וויסן אלע היילן
וואָס אהינצו פירן —
נאָר דעם וועג פארריכטן,
כ'מוז דעם וועג פארהיטן
פון „אהין, אהער“ . . .

ש פ א ר ע ס

א

מיין שמוב האַט צוויי פענסטער מיט לאַדן,
וואָס לויערן מיט שפּאַרעס און שפּאַלטן;
און מענסט זיך פּאַרמאכן מיט ביידן —
קענסט גאָר ניט דערינען באַהאַלטן.

מיין גוף האַט אויך לאַדן און פענסטער,
וואָס לויכטן ארויס ווי צוויי זעעלן;
וואָס אַבער לויערן די געשפּענסטער?
איך קען ניט די שפּאַרעס פּאַרשמעלן.

ב

מיינע אויגן פענסטער
מיט די לאַדן דעקלעך,
מיינע „וועגן-ווייזער“
שיינען נעבן שמערן;
נאָר פון „זיין און ווערן“ —
מער פון אייערע הייזער,
ברעקלען זיך אין ברעקלעך
פאַר דעם טויט געשפּענסטער.

פּרואוומ מיר, נאָר ניט קיינער
שאַרבּעלעך צו מאַכן,
שפּאַרעס צו פּאַרלייגן
וועמען וועל איך שרעקן?
מלאַך דומה'ס שמעקן —
סיי ווי וועל איך שווייגן
טויט אויף אלע שפּראַכן,
לאַזט צורו די ביינער.

הייליקייטן

אייערע הייליקייטן האב איך אויסגעבעטן,
ש'ס'עס נאר געבליבן איז נאך מיין געבעט ;
קענט איר דאס באגראָבן, צי גאר דאָס פארברענען
ביז'ן קלענסטן נאָגעל מיט מיין טהרה-ברעט.

לאנג איז שוין געוואָרן מיין געבעט פארלאָרן,
דארף דען ווער דערמאָנען דאָס נאך מיין געביין ;
ווערן הייליקייטן נאָכ'ן טויט דען גרעסער ?
פלוכט ניט מינע ביינער, נארט זיך ניט אליין. . .

אין פארענדערונג

אין אומבאָדאָכטקייט,
אין אומגעמאָלטקייט
איז בלויזע ליידיקייט —
אין אַלױעלמלאַכקייט,
אין פאַרענדערליכקייט
באַהעפּט דאָס אייביקייט . . .

נאַר איז אין אייביקייט בלויז
דעם גוף באַשערט צו זיין ;
שרעקט דער פאַרענדערונגס-פיין
מיין זעל מיט גאַט אליין . . .

מיין ציפער-בלעטל

1

מיין רונדיק ציפער-בלעטל.
מיין קיילאכדיקע וועלט :
נאך הונדערט מאָל זיך דרייען —
מיין ווייזערל זיך שטעלט . . .

מיין וועלט'ס צייט-ווייזער שאַצט ניט
מיין ווייזערל אין ווערט :
אַט דרייט זיך אום מכל-מין —
פיל לענגער אויף דער ערד. . .

2

דרייט זיך ארום מיט מיר די ערד
ביים רונדן, ראנדן ציפער-בלאט ;
ווייזט זיך דאָס ווייזערל פאר'ן שוועל,
ווי דער אַנזאָגער פון שאַכמאַט,
כאַטש קיקל זיך צום ראנד פון נול —
צי דען לאָזט זיך אויס — אלץ איין ווערט ?
און וויקלט זיך ארום איין קנויל —
האַט דען אַלץ אַ ווייזערל פאַר דער זעל . . .

איך בין א ציפער —

איך בין א ציפער פאר א נול —
צייל איך, פארצענפאך בין גאר ניט ;
איז בלויז מיין אַנשפּאַר אין דער מיט —
און צווישן נול מיין אַנלענשמול . . .

וועל איך מיט גאָט חלומען אויף איין שמול
און מאַלן סליידיקע פון נול —
גאר קענסט אויך ציילן די נול מיט
און פארצענפאכן דעם גאַרניט . . .

פעדער און פאַפּיר —

פעדער און פאַפּיר אונטערן קאַפּ און קישן,
צייכנט זיך אַ שאַטן, עפעס וואָס אַ וועזן —
און אַ ליניע דאָ און אַ ליניע דאַרטן
גאַר די נאַכט וועט סיי ווי מיין געדאַנק אויסלעזן . . .

פעדער און פאַפּיר — שטרעקט זיך האַנט פון שאַטן,
טוט זיך פון דער פינסטער עפעס וואָס פאַרשמרייכן ;
און אַ צייכן דאָ און אַ צייכן דאַרטן
גאַר דער טאַג וועט סיי ווי מיין געדאַנק פאַרבלייכן . . .

פעדער און פאַפּיר — נאַכט און מיין וועזן ;
לאָזט זי דורך די פינטעלאַך, לאָזט זי דורך גרייזן —
פיבערן מיינע אַנגעצונדענע אויגן :
אוי, די דלד-אמות בין צום אַפּגרונט ווייזן . . .

נ א כ ט . . .

נאכט ! דו ביזט א „קעמערע“ פאר מיין געדאנק,
שפארסט זיך דורך די קנייטשן פון מיין הויט און ביין ;
קוקסט אין טיפן-טראכט נאך פארן ערשטן שיין —
ביז דו נעמסט אויף מיין נייגעבוירענעם קלאנג.

נאכט ! האסט מיטן אויגן-דעקל זיך פארמאכט
און נאך צווישן האנט און געזיכט זיך פארשטעלט
ווארסטו אויפן געדאנק וואס לויטערט זיך און העלט
און נעמסט ווי א הייבאמע מיר אפ מיין טראכט ?

נאכט ! דו שפארסט מיר איין די ווייען פון געבורט :
ווי א נייגעבארענע קינד וואס שאט דאס ליכט ;
קען איך קוקן מיט מיין טראכט דיר אין געזיכט :
ביזט טיף — אן אפגרונט און לעבן אין דיר זיך פארט . . .

אלץ און גארנישט

אלץ, וואס איז אלמעכטיק,
מאכטלאז לאזט זיך אויס ;
כלייכט פון אלץ א גאר נישט —
נו, וואס קומט ארויס ?

אלץ, וואס איז פארהוילן,
שאטנדיק פארשטעלט ;
גאר דאס, וואס האט קיין שיין ניט —
שיינט ניט אין דער וועלט . . .

אלץ, וואס איז אלמעכטיק
שאפט ניט אפ די נויט ;
קרום וואו ס'איז דאס לעבן —
גלייכט שוין אויס דער טויט . . .

פארמאגט דאס לעבן —

פארמאגט דאס לעבן שלאס און ריגל
איז נישטיק גאר דאס האפן ;
דען, וואס פארשליסט עס און פארריגלט ?
אז פארן טויט בלייבט אפן.

אויף מירן, טויערן שלאס און ריגל,
איז טוט זיך אפ גאר מיאוס'עס
דען וואס פארשליסט עס און פארריגלט
אז ס'ברויכט דערנעבן תפיסות.

אויף מירן, טויערן שלאס און ריגל
פארריגען זיך, פארשליסן ;
איז דאס געמאכט צו אוצרות זאמלען ?
אז ס'ברענגט א ביז געוויסן.

פארמאגט דאס לעבן שלאס און ריגל
קען ניט דעס טויט פארשפארן ;
נו, וואס פארשליסט עס און פארריגלט ?
קען בלויז די וועלט אפנארן . . .

ליריק

ווי גרויס איז די ליריק,
ווי טיף איז דער קלאנג,
ווי ווייט איז ס'געזאנג ?
דער הימל אין מיין בליק —
די ערד אין מיין טריט —
די וועלט אין מיין זעל —
דאס לעבן א וועל
עס שמראמט זיך און ציט...

ווי שוואך איז די ליריק,
 אביסעלע שוים
 און אויס איז דער טרוים —
 ווי דעם אומרו'ס טיק,
 ווי אן אויגן בליק,
 וואס זעט זיך ארויס
 א בערגל די גרוים,
 ווי א פינטעלע כיריק . . .

אין לעבנס-פארלויה

אין לעבנס-פארלויה פון די שטונדן
 האט בלאט נאך א בלאט זיך געבונדן,
 מיט גוף און נשמה אין די לידער ;
 איז ס'בוך, ווי מיין זעל און די גלידער —
 נאר שוואך קען דאס לירישע קלינגען ;
 און קליין, וואס א גרוב קען פארשלינגען . . .

אין לעבנס-פארלויה פון די שטונדן
 האט פונק נאך א פונק זיך געצונדן ;
 און וויל מיך א שאמן פארשטעלן,
 איז גוט זיך צו ווארעמען ביים העלן —
 און ווערט ענג מיין זעל אין די גלידער ,
 שפארט פאראויס מיין שיפל און רודער . . .

בין איך מיר

פנחס דער זון פון יהודה-לייב !
מראגסט נאך ס'געשפאן פון דיין מאמע,
וואס זיך געשלעפט אין די דערפער —
שווערט נאך דער זאק אראפ פון זיינע פלייצעס,
דריקט נאך דער לאסט פון זיין רוקן,
רייסן נאך די הינט בא די פאלעס,
האווקען נאך די הינט מיט די פויערן :
„הע, זשידיק“ !
ניי מיר א קאפאמע —
פארצאכטעט נאך מאמנס-שמעקן זייער בילן —
הער איך נאך מאמנס-כרכה איבער די הענט,
וואס ברויט פארדינען —

פנחס דער זון פון רחל-לאה !
מראגסט נאך דעם הייליקן צימער פון דיין מאמען,
וואס זיך געשראקן האט פאר א בייז אויג
הינטער די אויגן —
האט זי געבעטן און געפליסטערט פאר דיין שיין —
האט זי איינגעוויקלט אין א טלית דוך געמראגן
און געברענגט דוך אין חדר צום רבין ;
און מאמעס סדור נישט פארגעסן,
א ספר דיר געגעבן —
מראגסטו נאך מאמעס ספר אין בוזעם,
שלעפסטו נאך מאמנס געשפאן אין די ביינער,
רייסן נאך די הינט פונם געשפאן —
הערט זיך נאך א געשפעט ארום אין ספר —
האסט גע'ירשנט דיין מאמען און מאמען
און מראגסט זיך ארום מיט זייער ירושה.

מיין ברונען

איך וויל מעסטן די טיף פון מיין ברונען
 אבער קיינמאל איך וויל ניט דערמעסטן ;
 פארזאנען און אפגרונט אין דערינען,
 ווערימלאך און שלענגלאך דארט זיך נעסטן.

איך וויל ניט מיין ברונען גאר אויסשעפן,
 עמערווייז, בלויז עמערווייז אנגיטן ;
 ס'קען א לידיקע ברונע צום גרונט שלעפן —
 ביז אנ'אנדערער קוואל וועט אנפליסן.

מיין ליד

פאר מיין אויג דאס בילד
 כאלט זיך אין געדאנק ;
 ווערט געבארן ס'ווארט
 און פון ווארט דער קלאנג.

און מיין הארץ-געפיל
 מיט'ן טאן זיך ציט ;
 און א ווארט פאר ווארט
 וועכט זיך אויס מיין ליד

קלינג זשע ניט מיין ליד
 פאר'ן אויער פארקלינג ;
 און אין ווייט, אין פרעמד
 ניט א פארשעמטער זינג . . .

וועבער-לידער און באלאדן

די זיידענע שטאָט

1.

שטאָט, די פעטערסאָן שטאָט
לעבט אזוי מיט גענאָד ;
וועבט אין איר אינגעווייך
טויזנטער שטיקער מיט זייד.

ציט דער פאָדעם דעם גערוו
זייד אויף זייד אין רעזערוו ;
קלעפט ווי קליי די גערייד :
זייד און וועב-שמול און זייד.

קלעפט זיך צום מאַרך און קלעפט
ביז די נשמה פאָרוועבט ;
ש'ס'ט די שטאָט פאָר דער וועלט :
זייד, דאָ קריגט מען באַשמעלט.

2

דרייט זיך דאס זייד פונם ראד,
 שפינדלט און ראדלט אין ראד ;
 טויזנטער וועבער ביים וועב
 וועבן איר רום און איר לויב —
 בלייבט זיי פון איבערבלייב
 זיידענע טארבעס צום לייב . . .

לעבט זיך די זיידענע שטאט,
 לעבט זיך אזוי מיט גענאד :
 וויינט אין די טארבע די נויט —
 קריכט וואס — א שפין אויף דער הויט,
 וואכט שון די שפין און זי היט :
 ביסקל די טארבע פארציט . . .

שמעלט זיך דאס זייד פונם ראד,
 הויבט זיך א זיד און א זאד,
 הויבט דער קולאק זיך א גרויל,
 פלאנטערט און קנוילט זיך א קנויל,
 וויקלט א שפין און זי דראט :
 איבער די זיידענע שטאט . . .

זיידן-וועבער

זיידן-וועבער, קינסטלאַך וועכט איר,
שענסמע שמאַפן פלעכט איר אויס :
זילבער-ווייסע, פּורפור-רויטע,
הימל-פאַרבן רייך און גרויס.

שמערן, זונען, רויון, ליליען,
ציען זיך פאַר אייך פאַרביי —
אויסגעשניצטע, אויסגעטאַקטע,
ווי אין הימל, ווי אין מאַי.

וועכט זשע גיכער אויס די סחורות,
סונים וואַרטן ערגעץ גרייט —
דאַרפן זיך אין זייד אויספּוצן,
נו, נו, פליסיק וועכט דעם זייד.

איך פלעכט און וועב

איך פלעכט און וועב דעם פיינסטן זייד
פון זילבער, גאלד קאלירן ;
און אויג אין קטש שטריינג אן פארטיפט
און מוסטערן, שאטירן.

פלעכט זיך, וועבט זיך די שענסטע בלום
וואס פריילינג טוט פארמאגן ;
און היט זיך פאר א פלעק — א זינד !
אן אנשולד וועט עס טראגן . . .

פלעכט זיך, וועבט זיך אויס וואואלן
מיט שלייפן אין די עקן ;
און באשיידן הילט דאס דעק-טוך
די כלה צום באדעקן . . .

איך פלעכט און וועב דעם פראכט און שיין
פון הימלס ווייטע רוימען :
פון זונען-שמראל און שמערן-גלאנץ
ווי ווייט דעם מענטשנס טרוימען . . .

פלעכט זיך, וועבט זיך אין פארבן-רייך
דעם הימלס רעגנבויען ;
און פון אין פאלאץ אויס די ווענט
וואס רייסן אויף די אויגן . . .

וועבער-לידער און באַלאַדן

פלעכט זיך, וועכט זיך פאר גאַט און לייט
אַ פרוכת פאר דעם ארון ;
און די פאַרהאַנג פאַרהיינגט אַלצדינג
פאר אַלערליי פיגורן . . .

איך פלעכט און וועב די אַרבייטס פאַן
ווי מענטשנס בלוט אין רויטן ;
און ציט און פלאַטערט אַזוי ווייט
וואו ס'גרייכט צו אים די נויטן . . .

פלעכט זיך, וועכט זיך דעם שענסטן-שטאַף
פון אַלערליי געוועבן ;
און וועב פאר ניי געבאַרן-קינד,
איך וועב די פרייד פון לעבן . . .

געוועבן —

וואַלענע סחורות און זיידענע סחורות,
באוול און „צפערן“ און „צעפער“,
האַב איך ביים וועב-שמול געוועכט און געפלאַכטן
קינסטלאַך, ווי בצלאל אין ספר . . .

האַב איך די סחורות אין שטיקער געצויגן
אפילו פון וועב-שמול דעם פראַסטן,
ליינגער פון אייגענעם וואַנדער'דיג-לעבן
און אין די וועלט זיך געמאַסטן . . .

פלעגט דאס א שפילכל זיין פאר מיין יוגנט :
 מעג מיט די נעכט אין איין וועבן ;
 האב איך די סחורות אין שטיקער געצויגן
 ליינגער פון אייגענעם לעבן . . .

האט גאר דער מייסטער פון מיר אנגעקוואלן
 פונקט ווי א בין אויף די רויון —
 פלעג איך אז „אנקענע“ קאפעטע קריגן
 און א פאר צייגענע הויזן . . .

האב איך געוועבט אלץ די שיינע געוועבן,
 ס'הארץ זיך צוריסן ווי פעדים ;
 און אויף א יום-טוב האב איך א פארשעמטער
 אנגעמאן ערשט די בגדים . . .

וועב איך שוין היינט אויפן וואונדערלאכן קראפט-שטול,
 יאג זיך ווי פייל אויסן בויגן ;
 זוך איך אין וועבן נאך אלץ א באלוינונג,
 נעמען שוין טונקלען די אויגן . . .

ציען זיך, ציען פון וועב-שטול די שטיקער
 ליינגער פון ד'אייגענע יארן ;
 נעמען די האר פונם קאפ אזש זיך גרויען,
 פאלן שוין אויס פון זכרון . . .

זיידנצייג וועב איך

זיידנצייג וועב איך באפוצט און באשיינט,
אך ! וויפל שיינקייט, די אויגן ס'פארבלענדט ;
וועב איך פאר'ן פאלאץ, צו פוצן די ווענט —
נאָר ווי מיר לעבט זיך, ניט פרעג מיך, מיין פריינד.

ס'רייצט דאָס געוועב פון די בלומען אין זייד —
פוצט אויס זיך פרינצעסן, שאפט איך גענום,
רוישן זאל שלעפע-קלייד אונטער דעם פוס ;
נאָר פון מיר טראַכט ניט, צעשמערט ניט אייער פריינד.

ס'רייצט דאָס געוועב און עס פאסט זיך פארן האַרץ,
מעג עס זיין בויגעדיק, מעג עס זיין שטייף,
טוט אָן דאָס זיידענע-העמד מיטן שליוף,
ס'וועט שוין פארפוצן עס מעג זיין ווי שוואַרץ.

ס'רייצט דאָס געוועב מיט אַ שיינקייט באַלויכט ;
לאַז איך קיין שטויבעלע פאלן אויפן זייד,
פוצט אויס דאָס מעבל, פארהילט עס, פארקליידט ;
אַלצדינג געוועבט איז, צו וואָס איר געברויכט.

זיידן-צייג וועב איך, וועב שיפעלע, פלי —
ציט זיך זיין דרים, ווי אַ גלות שוין לאַנג —
ווערט שוין מיין האַרץ, פון אַ מידיגקייט קראַנק,
גיט נאָר פון זינען מיין אייגענע מי . . .

מיין מיידעלע

עס פרעגט מיך מיין מיידעלע איינמאל נאאיוו :
 „איך ווייס — זאגט זי מאמעשי, אין שאפ דו מוזט גיין ;
 נאר זאג מיר, די גאנצענע טעג וואס דו טוסט,
 וואס שטענדיק מוז איך זיין מיט מאמעשי עליין ?“

איך פרוואוו איר, דעם טעכטערל געבן צו פארשמיין,
 זי האַרמט זיך צו מיר צו מיט אויגלאך אזוי ליב —
 כ'דערקלער איר, כ'מוז אַרבייטן גאנצענע טעג
 אויף אַלצדינג, וואס מאמעשי דאַרף אין דער שטוב.

„און מאמעשי זאגט מיר, אין שאפ מאכסטו זייד
 אויף קליידעלאך שיינע“ און פרעגט מיך מיט וויי :
 „פאַר וואס בריינגסטו מאמעשי קיינמאל אַהיים
 פאַר מיר אויף אַ קליידעלע ? זע ווי איך גיי !“

נאַר איינמאל, ווען פיבעריש ס'קינד האָט ביינאַכט
 זיך גאַלדענע טרוימעלאך וואַכנדיק געשפינט
 כ'בין לאַנג ביי איר בעטל מיט „מאמעשי געוואַכט,
 אַ זיידענעם קליידל כ'האַב צוגעזאַגט דעם קינד.

איך טראַכט ביי די דאַמף-שטול : „די רויזן און ליליען,
 די קונציקע בלומ'לאַך אינם זייד,
 די פּרעכטיקע אַרבייט געוועכט ווי פון פּרילינג —
 ווי שיינ וואַלט מיין קינד דאַס געקליידט !“

וועבער-לידער און באלאדן

נאר ס'האבן אין מיטן ווי שפאטישע מענער
גערוישט דורך די דאמף-שטול צו מיר :
„די זיידענע בלומ'לאך גיב אכטונג, פארפלעק ניט,
פארגעס ניט, דאס איז ניט פאר דיר!“

עס האט זיך גערוקט אלץ ס'געוועכמע ארונמער,
געוויקלט ארום זיך אין שטיק —
אין הארץ אויך אינאיינעם געוועכט האט דער ווייטאג
און אנגעפילט מיט טרערן מיין בליק.

און פלוצלינג געפאלן מיין זודיקע טרער איז,
געצייכנט די בלומיקע זייד :
כ'זועל קריגן צוריק פאר מיין קינד דאס פארפלעקמע,
געלאכט כ'האב מיט איראנישע פרייד !

מיין מעכטערל האט זיך אויפן קול'כל צעוויינט
ווען מאמעשי דעם זייד האט באטראכט —
„נישטא אויף קיין קליידל, א פלעקנדיק שטיקל
זע, מאמעשי, וואס האסטו געבראכט!“ . . .

מ א י

פּרילינג אין דרויסן
גריסט אריין די זון,
זעט זי מיך וועבן
לייב און זעל פארטאן.

גריסן די שטרעלן,
נויגן זיך פארן בליק ;
פיל איך א פרישקייט
יום-טוב'דיק זיך קוויק.

פּרילינג אויפן הארצן,
גאר ווי ניי איך לעב ;
וועבט זיך אין זיגען,
יום-טוב'דיק איך וועב.

ציען זיך שטרעלן
אין ליינג און אין ברייט,
גאלדיק און זוניק
פאנטאסטיש אין זייד.

קלייבן זיך שטרעלן
בינטעלאך צענויף,
דאכט זיך עס שפריצן
פאנטאגען ארויף.

שימערט דאס זיידנס
אין א פארבן-בלענד,
וועבט זיך מיין סימבאל
מיט די אייג'נע הענט.

וועבער-לידער און באלעדן

גלאַנצט מיט'ן שימער
מוסקעלדיקע קראַפּט ;
וועבט זיך מיין פאַן אויס
פּרילינג'דיק באַשאַפּט.

טאַנצן די שמראַלן
פון דער פּרילינג זון,
וועבן זיך איינעם
אין מיין זייד'נער פאַן.

חזר'ן זיך קלאַנגען :
יום-טוב'דיקער — מאַי ;
פלאַמערט מיין נשמה
רייסט זיך צו דער פּריי . . .

פּרילינג

פּרילינג אין דרויסן
וועהט אריין א פרייד ;
וועב איך אויף „דושעקארד“*
בלומען אין דעם זייד.

וועב איך אויס בלומען,
בלימעלאך א וועלט ;
אלצדינג פון פּרילינג
און וואָס אייך געפעלט.

בלומען אין פּרילינג
וועב איך מיט א פּרייד,
זאל זיין מיט מזל
פאר א חופה קלייד.

גייט דער קלאנג איבער
אזש אין ווייט, אין פרעמד ;
וועב איך די שליפן
און דאָס זיידן העמד.

בחור און מיידל
סיי פון נאַענט און ווייט,
כ'פון אייך אויס ביידע,
טראַגט שוין אויך מיין פּרייד.

---

* דושעקארד איז א וועב-מאַשין וואָס וועבט אויס בלומען.

דו וועכסט ניט גענוג

געיאגט האט דער וועבער דעם האנטשטול נאָכן קראַפּטשטול
די נעכט אויסגערעכנט זיך קלוג —
און דאָך אין זיין דחקות געגרילצט האָט אַ שטימע :
דו וועכסט ניט, דו וועכסט ניט גענוג.

האַט ווידער געוועכט אויפן דאַמפּשטול דער וועבער ;
ס'וועב-שיפעלע פליט ווי אַ צוג —
און דאָך אין זיין דחקות געגרילצט האָט אַ שטימע :
דו וועכסט ניט, דו וועכסט ניט גענוג.

האַט איינגעשפּאַנט זיך ביי „צוויי“ דאַמפּשטול דער וועבער,
צוויי דאַמפּשטול נאָך אַלין ניט גענוג !
נו, נעם שוין טו אַן אַ פאַר שטאַלענע רעדלאַך ;
און נאָכן פייל פון בויגן זיך יאָג . . .

„די פיקעט-ליין“

צווייזויגן,
פירוויזן
בייען זיי,
שפאנען זיי
מריט נאך מריט
סטריקער.
מארשירן זיי
א מחנה די גרויס ;
אלערליי פנימער,
א פעלקער-געמיש
אין וואקס און אין שפראך —
מישט זיך אויס,
שפרייט זיך אויס,
שפינט זיך אויס
אין איין ציל —

שמראלט ארויס פון זיי
איין געדאנק ;
וועכט זיך אויס א פרייד
פאר א זיג —
קומען אן,
קומען צו,
ריי נאך ריי
זייד-וועבער סטרייקערס.
הימן זיי
יעדן איינגאנג און אויסגאנג
פון די זייד-פאבריקן ;
ריידן אפ.

שלאַגן אַפּ,

מיטלען נאָך :

סטרייק-ברעכער !

לויפט וואָס דורך ווי אַ שרין,

כאַפט זיך אינעווייניק אַריין —

טראַגט זיך נאָך אַ פּלוד ;

קוקן אומוירדיקע אויגן,

דורך די גרויסע שויבן אַרויס ;

און פאַרוקן זיך

פאַרן אויסגעשריי :

„סעכט“ !

סטרייק-ברעכער !

שטייען באַ טירן, מויערן

אַרדנונגס-היטער,

שפּילנדיק מיט „קלאַבס“ אין די הענט —

היטן זיי

זייד פאַבריקן,

זייד-פאַבריקאַנטן.

פאַלגן אויס באַפעלן ;

בליקן נאָך

אַריינגויענדיקע ;

אַרויסגויענדיקע ;

היטן זיי, די וואָס שפּאַנען פאַרביי,

לאָזן זיך נאָך זייער ריי,

שטויסן זיי אַוועק,

טרייבן זיי,

דראַען זיי,

וואַרפּן זיך מיט פּויסטן

אויף דער „פּיקעט-ליין“.

ניט פאר רעוואַלט

1.

ניט פאר רעוואַלט,
ניט פאר אומאַרדנונג,
האַבען פאַטראַל וועגן זיי געפירט —
דאָס האָט זיי פון דער „פיקעט-ליין“
אַרום די פאַבריקן
פאַליציי אויפגעכאַפּט.

ניט פאר קיין אויפשטאַנד
האַבען פאַטראַל-וועגן
ביז הינטערן סטיישאַן-הויז געקלונגען
בלויז דערפאַר, וואָס מוטיקע סטרייקער
האַבן געזונגען.

ניט פאר אונאַרדנונג
האַט מען זיי הינטערן סטיישאַן-הויז
אין די אייזערנע קעמערלאַך אַנגעפאַקט:
בלויז צו דערנידעריקן זיי,
האַבן אַרדנונגס היטער געטאַן
זאָל זיי דאָס ענגעניש דריקן,
מערער ווי אין די פאַבריקן —
זאָלן זיי ניט סטרייקן!
זאָלן זיי ניט פיקעמן!

2.

ניט קיין רעוואָלוציע —
עס האָבן נאָר אייזערנע בעטלאַך
געבראַזגעט, געקלאַפּט,
האַבן זיך די אַרעסטירטע:
צו צען און צו צוועלף
אין אַ קעמערל
צוזאַמען געדריקט,
די בעטלאַך זאלן הילכיקער קלאַפּן —
האַט זיך פון הינטערן סטיישאַן-הויז ס'געהילך
אינווייניק אַריין אָפּגעשלאָגן, —
האַט אַ פּאַליציי „וואַך“
זייער פאַרשייטקייט געדראַט —
האַט זייער צאַרן זיך דערווידערט —
האַט אַ „קלאַב“ איינעם די האַנט איבערגעהאַקט,
האַט ער זיין וואונד אין אָפּגאַס געוואַשן —
האַבן אַנדערע די גראַמעס צעבויגן;
האַט זיך אַ שימפּן און בראַזגען
ביז אין דער שפּעמער נאַכט זיך געטראַגן —
און שולטער צו שולטער געפרעסט
האַבן קעפּ אָף די אַקסלען זיך געלייגט,
שטייענדיקערהיים
געפּלוצט און געדרימלט,
געדרימלט און געפּלוצט
אין די אייזערנע קעמערלאַך
הינטערן סטיישאַן-הויז. . .

אורג משי

(באלעדע)

גאנצע שטיקער וואָלן שטאַפן,
גאנצע שטיקער זיידן שטאַפן,
האַב געוועבט איך און געפלאַכטן
נאָך פון מיינע קינדער יארן.

ביי דעם פראַסט געמאַכטן וועב-שטול
און ביים וואונדערליכן קראַפט-שטול,
וואָל און באַוויל זייד און „צעפער“
אויסגעוועבט אזוי פיל סחורות.

האַבן שטיקער זיך געצויגן,
אין דער וועלט זיך אויסגעמאַסטן ;
ליינגער פון מיין לעבנס-וואַנדערן
פון איין וועלט-טייל צו דעם אנדערן.

פלעג איך מעג און נעכט אָן אַפרו
גאַכאַנאַנד אַלץ וועבן, וועבן ;
האַבן שטיקער זיך געצויגן
ליינגער פון מיין אייגן לעבן.

האַט אַ מאַסע אַזאַ שווערע
אַנגעלייגט זיך אויפן האַרצן :
די געהאַרזאמקייט צום מייסטער —
און די מייסטערנס באַפעלן —

זומערדיקע נעכט ביים וועב-שטול,
ווינמערדיקע נעכט ביים וועב-שטול,
דאנערשטיקע נאכט פאר שבת,
שאכטיסענאכט שוין נאכ'ן שבת.

פלעגט דאס ווידער-קול אפשאנגן
פון דאס קלאפן פון דעם וועב-שטול;
און אין מיטן אויך מיין ניגון
פלעגט אין שפעטע נעכט זיך קלאנגן.

האט אין שטוב געקלאפט דער וועב-שטול
און געגרייכט צו ביידע בעטן,
רעכטע זייט צום מייסטער'ס אויערן,
לינקע זייט צו מייסטערנס — נאז.

האט איך אפגעשמעלט דעם וועב-שטול
האט א קאפ זיך אויפגעהויבן;
און געבורטשעט כ'קען ניט שלאפן:
קלאפן זאל פאר'ן נאז און אויערן.

האט אזוי געקלאפט דער וועב-שטול
ווי פאר מיטוס-מוק דער האמער;
און פארוויגט זיי ווי א שלאף-ליד
ביז געהערט האט זיך א שנארבען—

ביז דער מארגן פלעגט שוין גרויען
כ'האט די „שמיצן“ אלץ געצויגן (*);
אזש דאס לעמפל זיך פארקאפטשעט
ווי עס וואלט אויך וועלן שלאפן.

(* שמיצן : באצייכענען די צאל איילן פון א שטיק

האַט געדאַכט מיר כ'וועב צוזאַמען
 מעג מיט נעכט ווערט איינס פון ביידע —
 און געבענקט שוין נאַכ'ן שבת
 מיט אַ שבת'דיקן ניגון.

האַט דער מייסטער זיין גוט-מאַרגן
 מער באַגריסט מיר מיט די אויגן ;
 און מיט הענט נאָך אומגעוואָשן
 אַנגעטאַפט ווי גרויס מיין שטיק איז —

האַט דער מייסטער אַנגעקוואַלן
 ווי עס ווערן גרויס די שטיקער ;
 און פאַר מייסטערן גערימט מיר :
 בין אַ גרויסער „פאַרטיק-מאַכער“.

האַט דער מייסטער אַ מתנה
 אויף אַ יום טוב מיר געגעבן :
 אַ מיין קאַפעטע פון „אַנקע“
 און אַ מולמענע פאַר הויזן.

אַנגעטאַן זיך די בגדים
 פון דעם אַנקע און דעם מולמן,
 האַט אין האַרץ פאַרדרום געוועבט זיך
 און געוואַקסען מיין פאַרשעמטקייט.

האַט געוואַקסן מיין פאַרשעמטקייט
 פאַר די „מאַנטערס“ און „דיגנאַלן“,
 פאַר די „קאַרדטן“ און „קאַמפּאַרענס“,
 פאַר די אַלערליי געוועבן.

האַבן פעדים זיך געריסן,
כ'האַב פאַרקניפט זיי מיט די טרוימען:
וועל איך דאָך געזעלן ווערן,
וועל איך דאָך אַ מייסטער ווערן.

האַט אַ בין געזשומעט אין אויער
ווי זי טאַנצט אַרום אויף רויזן —
און אַ שפּין האַט מיט איר שפּינוועכס
אויף דער וואַנט אַ פּליג געפאַנגען.

טריי געהאַרכזאַם צו דעם מייסטער
בין די לער שוין דורכגעגאַנגען;
און דערפילט זיך אַ באַפּרייטער
מיט דעם ווערן אַ געזעלן.

האַט דעם מייסטער'ס גוטע ריידלאַך,
מיט די מייסטערנס איינריידן:
כ'זאַל זיך נאָך אַ זמן פאַרדינגען
ביז דער זומער וועט אַנקומען.

און געפרואוּט מיר באלד באַווייזן
פון אַ נעכטן — אייער נעכטן;
און זיין שוועסטער פאַר אַ כּלה
וועט ער מיר אַפילו געבן.

האַט דאָס מיידל האַלב פאַרשעמט זיך
אויפגעלויכטן מיט אַ שמייכל:
און דעם טאַטן מיט דער מאַמען
וועט ער אויך פאַר'ן שטיק פאַרקויפן.

האַט מיר מייסטערן געשאַנקען
 אַ ניי לעמפל פאַר דעם וועב-שטול ;
 און דאָס לעמפל ווי אַ קריסטאַל
 אַפּגעהיט פאַר מיינעט וועגן —

האַט אין פּלאַס זיך אַנגעצונדן
 מיינע אויגן ווי דאָס גלעזל ;
 האָב איך אויגן — לאַמפּן-גלעזלאַך
 אויך יעדאַרפּט אינאיינעם ווישן.

איז אַ טרער אַרויפגעפאַלן
 און פון גלעזל אַפּגעשפרונגען ;
 האַט אַ פּרייד אַרויסגעשריען :
 אוי, געפּלאַצט עס האַט דאָס גלעזל.

יעדע נאַכט איך פּלעג שוין זינגען :
 „איי, איי, איי, די גלעזלאַך פּלאַצן“ —
 און געלאַכט שוין פון פּאַנטאַפּל
 און פון שווערע שיד-אַפּזאַצן.

האַט דער מייסטער זיך גענומען
 אַפּצורעכענען מיר די שאַדנס ;
 און גענומען מיך אויפּמאַנען :
 מיט די באַגינענדיקע שעה'ן.

ווען דער שמיד נאָך מיט זיין האַמער
 האַט אין שלאַף נאָך שטיל געשוויגן ;
 פּלעגט דער מייסטער מיך שוין וועקן :
 שטיי שוין אויף דעם „שמיץ“ פאַרקלאַפּן.

האָב איך זיך געמאַכט ניט הערן,
צוגעדעקט זיך איבער ד'אויערן ;
און דערשפירט ווי ס'גייט אַ רעגן :
איבער מיר אַ שעפּ מיט וואַסער.

האַט געדאַכט מיר ס'איז שוין זומער
און געקריגן אַפּגעצוואַגן —
נאָר מיין זמן האָט זיך געענדיגט
מיט'ן ווינטערדיקן שנייען —

אַ באַפרייטער, אַ דערפרייטער,
נאָך מיין „זמן“ אָן אויפגעריכטער ;
און דער שניי ער האָט פאַרשאַטן
אויפ'ן מיסס די געפלאַצטע גלעזלאַך.

האַט דער שניי ווי ניי באַקליידט מיך
ביז אין ווייטע, פּרעמדע גאַסן ;
האַבן זיך די פּיס געהויבן
צוגעקלאַפט זיך אַזש פאַר שמחה.

איז דער שניי ווי מן געפאַלן
און באַנעצט די פאַרשמאַכטע ליפּן ;
האַבן זיך די הענט געוואַשן
ווי מיט פּרילינגס בליאונגס-בלעטלאַך.

נאָר ביז פּרילינג איז געקומען
האַט מיין פּרייד זיך איינגעשרומפּן :
כ'האַב שוין לאַנג געהאַט אַ מייסטער
נאָר אַ נייעם נאָך פאַר'ן פּרילינג.

און דאס לעמפל שוין מוין אייגנס
האב איך העל עם אַנגעצונדן ;
נאָר דער מייסטער פלעגט אויסריידן :
וואָס איך ברען עם אזוי ווינציק.

האָב איך זיך דערפילט אַ פרעמדער
ביי דעם מייסטער'ס מיט געגריימן,
פרעמדער ווי אין לער ביים מייסטער
ווען זיין אייגנטום געוועזן.

ווען דער טאָג איז שוין פאַרגאַנגן
פלעג איך פּרען אויס דאָס לעמפל,
ווי עם וואָלט די נאַכט מיך שרעקן
האָב איך אַנגעשמעלט אַ היכער.

מיט דעם לעמפל ווי אַ שומר
פלעגט אומוואַנדערן געזעלן.
פון איין מייסטער צו דעם צווייטן
זוכן אַלץ מיין לויף אין וועבן.

נאָר דאָס לעמפעל פלעג איך בריינגען
מיטן אַוונט גלייך אינאיינעם,
ווי פאַרן טאָג געשעמט צו ווייזן
וואָס מיין נאַכט איז אַזאַ גרויסע . . .

איז די נאַכט שוין נאָך מיין שאַמן
ווי אַ שלאַנג מיר נאַכגעקראַכן ;
און געבויגט זיך און געקרימט זיך
נאָך מיין וועזן אינם וועב-שמול . . .

וועבער-לידער און באַלאַדן

האַב איך זיך אין וועלט געלאָזן
פון איין וועלט-מייל צו דער צווייטער,
אין די גרויסע וועב-פאַבריקן
מיט די וואַנדערליכע קראַפּט-שמול.

איינגעשפּאַנט זיך אַלע כוחות
און די אויגן שנעל זיך מאַרגן,
נאָך די שיצן ווי זיי פליען
אין די וואַנדערלאַכע קראַפּט-שמול

לויפּט דער שיצען מיטן פּאַדעם
היין און צוריק אין זיין מאַרשרוט,
הונדערט-פּופּציק מאַל אַ מינוט —
אין די וואַנדערלאַכע קראַפּט-שמול.

קלינגט ס'גערויש אַרום די וועבשמול,
ווי עס שרייט אַ מאַרק דעם האַלדז אַויס —
ווי אַ ווילדער מאַרק-געפּילדער
וועב איך אַויס אַ וועלט מיט סחורות.

ציען זיך ווייט מיינע שטיקער
ליינגער פון מיין לעבנס וואַנדערן ;
טו איך זוכן מיין באַלוינונג
נעמען טונקלען שוין די אויגן.

ציען זיך ווייט מיינע שטיקער
ליינגער נאָך פון מיינע יאַרן ;
און די האַר פון קאַפּ שוין גרויען,
פאַלן אַויס שוין פון זכרון.

ווערן שוואך שוין מיינע גלידער,
 יאגן זיך מיט לעצטן אימפעט ;
 און די אנגסטן נעמען שפראצן :
 וואס וועסטו נאך מער אפשפארן ?

נאר קיין צייט ניטא צו דיינקען
 ביי דעם וועבן, ביי דעם וועבן !
 גיב זיך אפ א דין וחשבון
 ווען די פיס אהיים מיך טראגן.

טראגן פיס א לעבנס-מידעד
 דורך די געסלאך, קרומע וועגן,
 יעדער טריט א חשבון-הנפש —
 בין אליין מיט זיך פארנומען . . .

זע איך שטיקער אין מיין חלוב
 ביז אין הימל דאכט זיך ציען ;
 אויסגעוועכט מיט גאט'ס-עטרה —
 און מיין תפילה ניט פארנומען . . .

גיי איך אום אן אפגענארטער
 פון אזוי פיל וועבן, וועבן ;
 דאכט זיך ווי צו — עבודה-זרה
 כ'האב געדינט צו גאט און מענטשן . . .

* * *

עס וועלן דיינע טרוימען אין גערויש פאַרגיין —
און יאָגן וועט דיין האַרץ די דאַמפּשטול אָן לוסט ;
נאַר שטייגן וועט דיין ביינקשאַפּט, שטאַרקער אין דיין ברוסט
אַזוי ווי עס שטאַרקט זיך אַ גוסס. זיין קינד צו זען.

און וועבן וועסטו וועבן ביזן לעצטן טאַג
און אויף די זיידענע בלומען קוקען וועסטו שמוס ;
וועט עמיין אפשר שיינקען אויף דיין קבר אַ בלוס ?
נאַר קיינמאַל אויף תּכּריכּים ניט האַבן גענוג.

און וועבן וועסטו אַלץ, און וועבן אָן אַ ציל,
רק יאָגן אַלץ די מעכאַנישע וועבשטול מיד ;
ביז רוישן וועלן זיי דיר ס'לעצטע אבשייד-ליד
און טרוימען וועסטו דאַרטן אינם קבר שטיל.

פירשטן-קינד — בעטלער-קינד

(באלעדע)

(די וועבער געווידמעט)

א

אמאל איז א וועב-שטול
געוועזן גאר פראסט,
פון האלץ און פון נעגל —
און פיל ניט געקאסט.

דער וועבער דערמאנט נאך
אמאל אין פאבריק :
דעם וועב-שטול דעם פראסט
פון יארן צוריק.

און וועבער שוין אלטע
מיט פייערדיקן-טאן.
פון וועבער פארציימנס
דערציילן זיך אן :

געווען איז א וועבער
פון יחוס-שטאנד גרויס ;
כאטש פראסט איז זיין וועב-שטול
געשמאנען אין הויז.

וועבער-לידער און באלאדן

דער וועבער א מייסטער
ביי זיך איז געווען :
האט מוסטער'ס געצייכנט,
דעם „בינד“ נאכגעזען.

„געבעהמט“ אויף דער קעטע,
„געליאמט“ און געקלעפט,
געפעדימט די שיצלאך,
געקניפט און געוועכט.

און ריטמיש געוויגט זיך
אין סקריפענדן שטול,
לעם אים האט געהוזשעט
אין שפול-ראד א שפול.

געקלאפט האט זיין וועב-שטול
און ער האט דאביי
א ליד זיך געזונגען.
נאר זארגלאז און פריי.

דער „צוג“ און די „לאדע“.
דעם „פוס-שעמעל'ס טריט“ ;
און שפולער און שפול-ראד
כאוועגט אין זיין ליד.

די גאנצע קאפעליע
ווי מיט איין געפיל.
געהוידעט, געהוזשעט
צום שאפנדן ציל.

א פרייד און א בשורה
געהילכט האט אין קלאנג —
און ער האט געזונגען
פון קיסר'ס געשאנק :

„איך וועב אויס מיין סחורה
און פריי בין איך מיר.
איך דארף נאר באווייזן
דאס מייסטער פאפיר.

דער קיסר באפרייט מיר
פון דינסט פאר דעם לאנד ;
דער קיסר זיך נויטיגט
אין שמאק, אין געוואנט“...*)

אין גאס אפגעקלונגען
האט ס'פריילאכע ליד —
און די פארבייגייער
צום פענסטער געשמידט.

מיט שמאלץ האט דער נייגער
זיין נאמען בארירט —
און נאך מיט א נאמען
זיין נאמען באצירט ;

און אים אנגערופן
„דאס פירשטן-קינד“ —

---

*) אלעקסאנדער דער ערשטער האט באפרייט דעם וועבער פון מי-
ליטער דינסט ווען דער וועבער האט געצייגט זיינע מייסטער-פאפירן

וועבער-לידער און באלאדן

און ווי א לעגענדע
האט ווייט זיך געשפינט :

„זיין פירשטלאכער יחוס
פון קיסר עררייכט“ ;
מען זאגט ער געוועכט האט — (*
(די קרייקעס פילייכט) . . .

„א קאץ א פאר הויזן
מסתמא געמאכט“ —
עס האבן די מענטשן
אין הארצן געלאכט :

צו שווערדן און ביקמן.
צו שטאף און געוואנט —
א וועלכעס איז בעסער
פאר זיך און דעם לאנד ?

אפנים האט פרייהייט
געהאט מער א ווערט ;
שוין בעסער דעם וועכשטול,
ווי טראגן א שווערד.

זיי האבן די קינדער
פאר וועבער געמאכט —
האט לערניונג, געזעלן
פון מייסטער געמראכט.

(* צווישן וועבער איז אויך ארומגעגאנגען א זאגונג, אז דער
קיסר אליין איז א וועבער.

די אויגן זיך האבן
געשפיגלט דאביי ;
און הערצער זיך האבן
באזעלט מיט דער „פריי“.

דער וועבער געזעלן
מיט פרייד אויפגעלעבט.
ער האט זיך געזונגען
א פרייד איינגעוועבט.

דאס וועבער לערן-אינגל
גערירט פון דעם ליד ;
געטאנצט האט אין וועב-שטול
אויף „פוס שעמעל'ס-טריט“.

דעם „צוג“ האט געשלעפט ער,
דאס שיצל געצילט.
געקלאפט האט דער וועב-שטול.
א הימנע געשפילט.

ב

די פריידיגקייט אין וועבערס הויז
איז פייערלאך געשמיגן :
געזעלן-בריה און מייסטער-בריה
מיט פייערליכקייט געקריגען :

די מייסטער-בריה מיט צערעמאניע
זיין „צער“ אים פלעגט דערלאנגען ;

וועבער-לידער און באלאדן

און וועבער אין זיין וועבער-צעך
אויך צערעמאניעל ענפאנגען.

זיין יחוס'קייט, זיין חשובות'קייט
האט שטימונגס-פול געקלונגען.
א פריידיגקייט אין וועבערס הויז
ביים וועבן זיך געזונגען.

פלעגט שפינערן און שפולערן
און לערניונג און געזעלן ;
פון מייסטער און די מייסטערן,
פון צעך זיך אנדערציילן.

ג

די צייט האט געהאלטן
דאס שפינראד אין האנט.
געשפינט זיך דעם פאדעם
פארן וועבערס געוואנט.

און קליין ווי דאס שפינראד
געווען איז און פראסט.
האט דאס זיך מיטן וועבערס
התלהבות צעלאזט . . .

ד

האט דאס שפינראד אויסגעשפינען
אויסן רויען וואל און באוועל.

לאנגע פעדים אויסגעשפונען
און צומיילט די וואָל אין „שמרענען“
און דעם באַוועל אין די פאַסמעס ;
האַט דאָס טרייב־ראַד און דאָס שפּול־ראַד
אויפגעשפּולט און אויפגעטריבן,
אַנגעשפּולט די לערע שפּולן
פּולע קולערס אַנגעוויקלט
און די פעדים פּון די קולערס
דורכן „שער־בלאַט“ גלייך גענומען.
האַט דער שערער „קעמע־שערער“
אויף זיין „שעראַמע“ געשוירן —
האַט די זון באַשמאַלט די פעדים
מיט אַ שימער אויפגעלויכטן :
זונען שמאַלן אין די פעדים
ווי נשמות זיי באַהעפטן —
וועלן קליידן זיך די גופן,
לויט די גופ'ן די קאַלירן
גאַלד און זונענדיקע פאַרבן
מיט אַ בלענד און בליאַסק געשפיגלט.
האַט זייער לעבן זיך געשפיגלט —
און אַלץ מייסטערלאַך און קינסמלאַך
אויסגעשפינען, אויסגעשוירן
שוין די פעדים גרייט צום וועבן —
און דאַביי די פרייד ביים וועבער :
שמאַרקע פעדים וועט ער וועבן,
שמאַרקן „שום“ און שמאַרקע קעמע.*)

*) „שום“ איז דער פאַרעם וואָס וועבט זיך אין דער ברייט
„קעמע“ זיינען פעדים וואָס וועבן זיך אין דער ליינג.

ווי די פארן זיך באהעפטן ;
וועלן פעדים מיט די פעדים
פלעכטן, וועבן זיך ווי טרוימען
און געוועב מיט פרייד געוועבן
ווי ווייט נאקעטקייט טוט שעמען —
וועלן הענט אַנטאָפּן ס'וועבן
דאָס ממשות'דיקע שיינע,
וועט זיך גוף און נשמה קליידן
אין געוועב מיט פרייד געוועבן
און דער וועבער. ענטוויאָסטיש
האַט זיין קעטע אויסגעצויגן ;
און די „קעטלען“ אַנגעקעמלט
פון איין פארקען צו דעם צווייטן
וויפל לאַנד ער האָט געקריגן
וואָס דער קיסר האָט געשיינקט אים*.)
וויפל איילן-לאַנג זיין קעטע
אַנגעשוירן האָט צום וועבן —
פלעגט ער שטאַרקן שוואַכע פעדים,
פלעגט ער „ליאַמען“ אויס זיין קעטע
מיט די בערשטן, „אויסגעשליכטעט“ ;
האַט די זון זי אויסגעטריקנט
און געטונקט זי אין די שטראַלן —
האַט דער וועבער, מיט אַ „רעהקאַס“
„אויפגעבעהמט“ זי אויפן „בעהם שמול“
און זיין קעטע אין דעם וועבשמול
אין „געשירי אַריין „געריגן“,
פון אַ בעט-צייג ביז אַ קאַזשמיר.

* די ערשטע וועבער אין „לאַנד“ האָבן געקריגן געשאַנקען לאַנד
— וואָס איז דעמאלט געווען ניט מער ווי אַ דאַרף מיט אַ וואַלד.

פון אהויזן-צייג ביו „קאמגאר“
 אויסגעריגן ביו א זיגזאג ;
 האָט ער פּוס-שעמלאַך געבינדן :
 מיט א „באַסט“ און מיט א „מאַרין“*)
 מיט אַן אַטלעס און אַ דינגאַל,
 אויסגעשנורט זיי מיט זיין מוסטער —
 און זיין פּוס-טריט מיט אַ סדר
 האָט די פּוס-שעמלאַך אין וועבשמול
 איינס נאָך איינס אַראָפּגעטראָטן,
 פאַך נאָך פאַך אַראָפּגעצויגן ;
 אין איין האַנט אַ „צוג“ געהאַלטן
 האָט דעם שיצן מיטן פּאַדעם
 דורכגעצילט און דורכגעוואָרפן ;
 און די צווייטע האַנט די „לאַדע“
 האָט ער צוגעקלאַפּט דעם פּאַדעם
 האָט געפּלאַכטן און געוועכט זיך
 שום און קעטע זיך צוזאַמען —
 אין געזאַנג פּון „פּירשמין-קינדער“
 האָט די אַרבעט זיך געמראָגן :
 שפינען, שפּולן, שערן, וועבן —
 אין געזאַנג פּון פּירשמין-קינדער :
 שפינער, שפּולער, שערער, וועבער,
 מייסטער, לערניונג און געזעלן
 האָט די מייסטערן געהאַלפּן :
 „אויסגענופּט“ געוועכטע שטיקער —
 און דער קלאַנג האָט זיך געטראָגן

* באַסט, מאַרין, אַטלעס, דינגאַל זיינען בלויז אַ טייל נעמען וואָס
 מען רופּט אַז דעם „בינד“ וואָס וועכט אויס זיין סאַרט שנור אויף
 דער סחורה.

וועבער-לידער און באלאדן

פונם וועבערס הויף און ווערק-שטוב,
האַט אין הויף, אין גאַס געקלונגען ;
און דעם נייגער צוגעצויגן,
פאַר דעם לאַנד און פאַר דער פרייהייט
וואָס דער וועבער האָט געקריגן
האַט עס שטימונגספול געקלונגען
פאַר דעם וועבערס, מייסטער לעבן —

ה

האַט מיכאַס פון וועבער דערהערט,
האַט מיכאַס געקלונגט זיך געשייט :
„דער קיסר פון דינסט דיך באַפרייט“
געשפיצלט זיך האָט זיין געדאַנק ;
ני. לאַמיר פאַרגלייכן דיין קלאַנג,
צו קלינגט עס ווי ס'רענדל מיינס קלינגט ?
האַט מיכאַס געהערט ווי ער זינגט —
און ער האָט פאַר זיך וואָס געקלערט . . .

ו

האַט מיכאַס געפלאַנט שוין
פאַרן רענדל די גרויס,
איך קויף אָפּ דיין יחוס
מיטן וועב-שטובל אין הויז . . .

איך וועל שוין באַקליידן
אַ וועלט מיט געוואַנט ;
מען דאַרף נאָר בלויז נעמען
דאַס שפינראַד אין האַנט . . .

אין גאלדענע פעדים
געזען שוין אין מרוים,
ווי ס'שפינט זיך און וועכט זיך
א גאלדענער זוים.

האט מיכאס זיין חלום
מיטן רענדל באשיידט ;
און פלייס'ג גענומען
באדינגען די לייט :

„א רענדל אין פאראוים
דאס גיב איך איך שוין ;
און גרעסער, פיל גרעסער,
עס וועט זיין דער לויף.

איך שיינק א פאר איילן
פון שענסטן געוואנט —
און ס'רענדל אין פאראוים
געשמעקט זיי אין האנט.

האט מיכאס זיך אליין צוגעהערט
און מיכאס האט סתם שוין געמראכט :
דאס שפינראד עס שפינט שוין צו זאכט
און שפינראד צום ווינטמיל פארגלייכט —
האט מיכאס זיך גיעריג געגרייכט :
מען דארף גאר אנטרייבן דעם ווינט,
עס וועט זיך שוין דרייען געשווינט —
אזוי האט זיך מיכאס געקלערט . . .

וועבער-לידער און באלאדן

האַט מיכאַס געצויגן
פון שפינראָד דעם דרים
און שפינער און שפולער
און וועבער נאָך אים.

געטראָפן פאַרווימטע
אַ שעה, אָדער צוויי —
האַט מיכאַס גערעט אַליץ
און פאַרגעזאַגט זיי :

„פירשמן-קינדער קומט אַהער,
ווער אַ רענדל וויל נאָר מער,
צו אַ פרעמיע אַ געשאַנק ?
דאַרף נאָר האַרכן מיין פאַרלאַנג :

„וועב נאָר, שער נאָר,
שפול און שפין
און מיין פרעמיע
נעמט אין זין

ווערט נאָר פלייסיק און געווינט“ —
און געלאַכט פון פירשמן-קינד . . .

האַט מיכאַס געשייטקייט
געשאַרפט זיך אין בליק —
און זשעדנע געמאַסטן
די איילן פון שטיק . . .

ז

האַט מיבאַס געזען אז
עס גייט כאַדאַרעס.
און ס'שלעפט ווער צוריק-וועג
צום ווערק-שטאַט און קראַס.

געדרייט ר'האַט זיין קעטע
מיטן גיין גאַר געניט ;
און האַט באַלד פאַרמשעפעט
אַ שלאַנג נאָך די טריט.

איך גיב אייך מיין קעטע
אַהיים פון פאַבריק,
און צאָל אייך אַ רענדל
פאַר וועבען אַ שטיק.

געדרייט האַט זיין רענדל.
ווי ס'אויג אין זיין קאַפּ ;
געשיקט עס געוואַרפן,
אַרויף און אַראַפּ.

ח

ס'האַט מיבאַס פון ווערקשטאַט
און קרעמל געלאַכט ;
געהערט אז אַ „וואַונדער“
האַט ווער אויסגעטראַכט ;

וועבער-לידער אין באלאדן

א דאמפשמול, א דאמפשמול
וואס לויפט ווי א רוח —
און האט באלד דעם וואונדער
באטראכט שוין פאר זיך . . .

ט

אנגעפראפט מיט רענדלאך
טיבאס האט געזונגען :
„מאך און געהירן
פונם ערפינדערס גייסט —
קויף איך אפ פאר רענדלאך
וואס מיינ מאגן שפייזט.

י

מיט געקארגטע רענדלאך
טיבאס האט געדונגען :
האט ער אויסגעמויערט
א פאבריק פון דאמפשמול,
וועבער זאלן וועבן
סחורות גאר א סך —
האבן איינע, ד'אנדערע
באלד די נייע צוטראגן ;
און גענומען קוקן
ביז ארויף צום קוימען —
און זיי האט געשראקן
ד'וואונדערלאכע „זאך“ . . .

יא

פיר גארנדיקע הייזער,
מיט רויטע ציגל מויערן ;
מיט קליינע קברים שמיבלאך,
אזוואו דער טויט טוט לוייערן.

טיבאס האט געמויערט
נאך די דאמף פאבריק,
האט ער זיי פארדונגען
לויט דעם פרייז פון שטיק.

האט די נויט זיך דארט געשפינט :
גיי שוין וועב מיט ווייב און קינד . . .

יב

ס'האט אליין א פייער
טיבאס אויסגעטראכט —
האט דער האנט-שמול וועבער
איראניש געלאכט . . .

האט גערופן ס'פיפן :
גיכער, ניט געפוילט —
האט דער דאמפשמול וועבער
דעם דאמף-שמול געאוילט.

האט געשראקן ס'פיפן
ווי א טייפליש-שפיל —
און האנט-שמול נאכן דאמפשמול
האט געיאגט אן ציל . . .

יג

האַט געוועכט דער האַנט-שטול וועבער,
אויסגעוועכט זיין נויט ;
און געזונגען פון אַ קעטע
מיט אַ שטיקל ברויט :

אַ וועבער בין איך אַ יחסן-קינד,
מיין סחורה גייט גאַנץ ווייט ;
וואָס קומט מיר אַבער אַרויס דערפון ?
איך האָב ניט אויף קיין מאַלצייט.

מיט מזל די קעטע כ'האַב אַהיים געבראַכט,
מיין ווייב און קינד צו דערפרייען —
האַב איך צום מאַל ניט צו באַצאלן :
די קעטע אַנצודרייען —

מיט מזל די קעטע שוין פאַרגעריכט
פון הונדערט, צוואַנציג איילן ;
נאָר טיכאַס זאָגט אָן כ'זאַל ניט „מאַטצן“*.)
וועט יעדן פאַדים ציילן.

יד

האַט געיאָגט דער האַנט-שטול וועבער,
ביז אין האַלבע נאַכט געוועכט ;
און דער שלאָף אויף זיינע ברעמען
האַט די אויגן אים געקלעפט.

(* מאַטצן עפעס אַרונטערנעמען)

איז זיין „צוג“ פון האנט געפאלען
 גלייך איר קראפט וועלט אויסגעפעלט.
 אזש אין מיטן פאך דעם שיצן
 דורך זיין דרימל אפגעשטעלט.

אויסגערופן זיך די אויגן,
 נאך ניט פארטיג איז דאס שטיק —
 און געפלוקט האט ער דעם דאמף-שטול
 מיט די גאנצע וועב-פאבריק . . .

יח

יעדן זונטאג אין דער פרי
 האט דער גלאק געקלונגען :
 בעט צו גאט און טיבאס דיען,
 קריגסט א דירה, קריגסט אויף ברויט —
 טיבאס צאלט דעם קיסר צינו,
 טיבאס שיינקט אויך וואס אומזיסט —
 און א גרוב אויף נאכ'ן טויט. . .

יז

אין א הויז — א פאלאץ
 ווייט פון וועבער'ס אויגן,
 האט פארצייכנט טיבאס
 אויפן בלאנקן בויגן.

יעדע גנאד און וואוילטאט
 וואס ער האט געגעבן —

און געצײלט די צאלן
צינון פונ'ם לעבן. . .

יז

האַט מיכאַס געוואקסן
געהויבן זיך הויך —
און פון זיך געבלאַזן
ווי דער קוימען זיין הויך.

דאַס ראַד און דער רימען
און אימלאכע שרויף,
זיי האָבן ווי אינאיינעם
גערעדט זיך צונויף ;

אין רושיקע מענער
צום וועבער דערגרייכט :
מיר מאכן דאַס וועבן
אלץ גרינג דיר און לייכט.

„און דו אַרעם
וועבער קינד ;
מאַכסט פון וועבן
גאַר זיך בלינד.

און דיין בגד
ס'לייב פאַרהילט.
ווי אַ מאַרבע
פאַר אַ שילד.

פופצען שטונדן
אין מעת-לעת —
מאכט עם בלייך דיך
ווי א מת.

גייסטו קרענקלאך
צו דיין הויז,
וועבסט תכריכים
פאר זיך אויס“.

יח

אים האָט ס'רוישן
געגרילצט אין הארץ —
און די מענער
געמאלן שווארץ.

יאָגן רימענס
גרויס און קליין,
טרייבן רעדער
מיט די ציין —

ס'לייב געגעסן
האָט אים געדאכט,
פון פארניכטונג
אלץ געטראכט.

יט

גערוישט האָט דער דאָמפּשטול,
דאָביי אזוי מיד

דער וועבער געברומט האָט :
א פלוצנדיק-ליד. . .

כ

פרי, באַגינען פאר דעם וועבן.
שפעט אין אַוונט נאָך דעם וועבן
האַט דאָס פייפן פון פאבריקן
פריי געלאָזן און גערופן
מיט אַ גרילצנדיק געשריי —
און די וועבער — אויסגעבלייכטע,
אַנגעקליידטע ווי די בעטלער,
ווי פאר'ן מאַג זיך וואַלטן שעמען —
זיינען שאַטנדיק פארשוואונדן,
ווי אַ בייטש וואַלט שרעקן זיי. . .

כא

האַט געוועבט דאָס וועבער-קינד
הכנעה'דיק און מוטלאַז-שמום
און פון פירשטן, „פירשטן-קינד“
אויסגעלאָזט האָט זיך דער רום.

האַט ער צוימן נאַכגעשלעפט
בין אהיים אין אַרמקייט —
און אַ בעטלער, „בעטלער-קינד“
האַבן פינגער נאַכגעטייט. . .

האַט דער צאַרן אויסגעוואקסן
מיט דעם וועבער'ס שווערע לאסט ;

און ער האט אין זיין פארצווייפלונג
בלויז דעם דאמף-שטול נאָר געהאַסט.

כב

עס האט זיך געטומלט
אין וועבערשן-צעך :
„מעכאַנישע וועב-שטולם
צוברעך זיי, צוברעך !

אוועק זאָל צום טייפל
דער שטול מיט'ן דאמף !“
און ווילד האט די מאַסע
געלאָזט זיך אין קאמף.

כג

די פאַבריקן צונטער-רויט,
וואו געוועבט האט זיך דער טויט —
הייסע דאמפן אויסגעשפּריצט
און די מאַסע מער צוהיצט —

אזש די ציגלדיקע-ווענט
האט די שנאה דורכגעברענט,
מיט אַ מאוים'דיק געבריל,
אין אַ ווילדן פלאמן שפיל.

כד

פון טיכאַס פאַבריקן
צום פאלאץ מען פירט :

צובראָכענע דאמף-שטול
מיט בלוט אויסגעשמירט.

האַט טיבאַס אין פאלאץ
א ציטער געמאַן;
א בליץ — האַט דערגרייכט דאָס
פון פאלאץ צום טראָן:

„עס האַבן די בעטלער
צעיושעט זיך ווילד.
געלאכט אויס דעם גלח
מיטן הייליקן בילד!“

גענעדיק געוועזן
דעם קיסר'ס פארלאנג:
וואָס דארף דען א בעטלער?
אים שיינק א געשאנק. . .

כה

נאַכ'ן קאַמף — זיין לאסט פארגרינגערט
האַט געוועכט דאָס פירשמן-קינד;
און זיין נאַרישן פאַרברעכן
איינגעקריצט זיך ווי א זינד.

האַט געכויגט זיך פאר דעם דאמף-שטול.
מיט זיין טאַט זיך אלץ געשעמט —
נאַר פון פירשמן-קינד — א בעטלער
נאָך ביז היינט צו טאַג אים קלעמט.

כו

וועבט דער וועבער
זינגט ער היינט :
ניט דער דאמף-שטול
איז דער פיינד —

ניט פאר'ן קיסר'ס
דינסט אין לאנד ;
דארף איך וועבן
מיין געוואנט —

בלויז וואָס טיבאם
אויסערזויילט :
אלע פארבן
פון דער וועלט —

וועב איך פעדעם
אלערליי,
פעדעמע-איין
איינס און צוויי —

שפול און שיצן
פאַר-צונויף,
ציט דעם פאַדעם
אין זיין לויף —

פרוואוט נאַר מעסטן
אויס די ליינג
האלט די אויגן
אַנגעשמריינגט.

מיבאס אבער
ניט פארגעסט,
וואס איך וועב אויס
מיבאס מעסט —

מעסט ער אויסעט,
מעסט ער איין —
מיבאס מאס איז
גרויס און קליין.

וועבט איין דאמף-שטול,
ניט גענוג,
שפאן איך צייגעט
„צוויי אין צוג“

כז

צוויי אייזערנע דאמף-שטול,
דער וועבער אין מיט;
ער וועבט אויף זיי ביידע
און ברומט צו א ליד:

טו קניפן די דרימן
און פעדעס נאָר איין,
די שפולן זיך רייסן,
די קעמע געמיין

וואָס שוואכער די פעדעס
אלץ שווערער דער לאסט,

א לאז און א שמעל אפ
דעם דאמף-שמול אין האסט.

איך קניפ און איך פעדעם
דער רוקן אזש ברעכט.
דאס פנים אין גרימען :
דאס וועבן גייט שלעכט.

דער דרים און דער פאדעם
מעג פעסט זיין געדרייט ;
נאר סיי ווי וואס קריג איך ?
איך שעם זיך פאר לייט.

צוויי אייזערנע דאמפשמול,
איך וועב און איך וועב.
אין לונג ווערט א שפארע
מיט שטויב זי פארקלעפ.

מיין סחורה איז פרימע,
איך קריג מיר א לויב —
און כאפ אפ דעם אטעם
און אטעמע שטויב.

איך וועב אויס מיין סחורה,
זי גייט שוין נאר ווייט ;
נאר סיי ווי וואס קריג איך
איך שעם זיך פאר לייט.

עס פליען די שיצלאך,
זיי יאגן גאלאפ,

עס הוזשען די דאַמף-שטול.

זיי רוישן אין קאַפּ.

איך ציפּ אָפּ די דרימן

און וויש אָפּ דעם „מאַך“ ;

און דרימן און צויטן

זיי שלעפּן זיך נאַך. . .

כח

וועכט דער וועבער

זינגט ער היינט :

ניט דער דאַמף-שטול

איז דער פיינד —

ניט פאַר'ן קיסר'ס

דינסט אין לאנד ;

דארף איך וועבן

מיון געוואנט —

כלויז וואָס מיכאַם

מיר באפעלט ;

אלע סחורות

פון דער וועלט —

וועכט איין דאַמף-שטול

ניט גענוג,

שפּאַן אין איינעם

„צוויי אין צוג“ —

שפאן איך איינעם

זיך אין יאך.

מיכאם אַבער

וויל אלץ נאך . . .

כט

אין די וועב-פאבריקן

כיי די וועב-מאַשינען ;

שקלאפן גאנצע מחנות,

גרויס און קליין זיי דינען.

טראַגט זיך א געמורמל

אין אַזוי פיל שפראַכן.

ווי א דור-הפלגה,

נאָר ניט ווי איין גלייכן.

וועבן זיי און וועבן

אויס א וועלט געוועבן.

וועבן זיך די נוימן

פון דעם אייגן לעבן.

נייען די קרעכצן, קללות

אין דעם רוש און טומל —

און די שמויסן סחורות

גרייכן אוש אין הימל.

אוי אַזוי פיל סחורות

אַנגעוועבט אין נוימן —

וועבער-לידער און באַלעדין

גרילצט ס'פאבריקן-פייפן,
וועקט אזש אויף א טויטן.

אוי אזא באלוינונג
ס'וועט אַמאָל זיך ביימין ;
און באַצאלונג קריגן
פאר די אלע צייטן —

5

עס רוישט און עס הוושעט
דער קראפט-שטול זיין ליד,
פון שטאַל און פון אייזן
דער קלאנג איז געשמידט.

דאָס ליד איז א גרויסעס,
דערציילט אזוי פיל :
פון וועבער און וועבן —
פון וועבן דער ציל. . .

וועבער

מאַג-וועבער !
 נאַכט-וועבער !
 און די, וואָס וועבן מאַג און נאַכט —
 צוויי-וועבשטול-וועבער !
 דריי-וועבשטול-וועבער !
 און די, וואָס וועבן אויף אלע פיר —
 וועבן ! וועבן ! וועבן !
 ווי ווערט נישט מיאוס דאָס לעבן !

פייפן פאַבריקן באַגינען,
 פייפן באַמאַג,
 פייפן באַנאַכט,
 מאַג-וועבער — נאַכט-וועבער —
 וועבן ! וועבן ! וועבן !
 ווי ווערט נישט מיאוס דאָס לעבן !

פייפן פאַבריקן אַ גאַנץ יאָר
 ביז האַלבע נאַכט פון ניי-יאָר.
 לאָזט דאָס ניי-יאָר וויסן די וועלט:
 אז די וועבער האָבן די וועבשטול
 שוין אָפּגעשטעלט —
 פייפט צוועלף באַנאַכט דאָס נייע יאָר
 אויס דאָס אַלטע יאָר —
 נאָר פייפט באַלד באַגינען :
 ניי-יאָר !
 אַלט-יאָר !
 איין שוואַרץ יאָר !
 וועבן ! וועבן ! וועבן !
 ווי ווערט נישט מיאוס דאָס לעבן !

א י נ ה א ל ט :

לידער פון היים און פאבריק

זייט	---
	ט'ווערט איינגעבויען (מאטא) -----
5	אויף די וועגן -----
6	איבערן שמעטעל -----
7	מיון הארפע -----
8	א קלאפן, א רויען -----
9	ביינקשאפט -----
10	צום וועק זייגער -----
11	איז דער פרי -----
12	איז שאפ -----
"	פון דער ארבעט -----
13	נאך דער ארבעט -----
14	אן ארבעט -----
15	קריוס -----
16	וואקיישאן -----
"	פרעגט ער אים -----
17	דער ווינטער צום ארבעטער -----
18	די מאמע -----
19	דאס קליינע מאמעלע -----
20	א בילד -----
21	די מוטער -----
22	צו א דעיניורסערי קינד -----
23	דער שקלאף און דער וויסל -----
24	פאבריקן לעמפלאך -----
25	צוויי ימים -----
26	אויף א צעבראכן ביינקעל -----
27	איך בין א שומר -----
28	דער טריבער הימל -----
29	לעבנסמידע חלומות -----
30	עס איז אזא טאג געווען -----
31	וועמען -----
32	שטיגן -----
34	איז נעשפאז -----

לידער פון ביינקען און אומרו

37	עס צירן זיך לידער -----
"	עס שפילן זיך לידער -----
38	דאס לעבן א קייט -----
39	ניט אליין בין איך -----
41	שאטן מיינער -----
43	אלץ וואס איז פארטונקעלט -----

זייט

44	שפליטערן
51	תפילות
52	אומרו
54	אומרו
55	בארג ארויף און בארג אראפ
57	אויף די וועגן
58	וואס גייט הינטער מיר
59	נראשנדיקע נשמות
61	זיי נייען
62	די אפשפיגלונג
63	איר האב זיך פארטראכט
64	איר האב זיך פארנעסן
65	פאר א שטונדע רו
66	זיבן מעמעס
67	מראכטענישן
68	גוט אזוי
70	בארג ארויפצו
71	שפראצונג
72	יעדעס ליכטישין

פאלקס מאטיוון

75	די מאמע
76	כליב א שיינע מיידעלע
77	מאמעשי באווין מיד ניט
78	ליבע מאטיוו
79	צום נאכטיגעבאט
80	אז די חתוכלה
81	„האנימון“

א קראנץ לידעלאך

82	א פארשפיל אזא
83	חופה מארש
86	א קראנץ בלימעלאך
87	א קראנץ לידלאך
91	צו מיין קינד
92	קינדער שטימעלאך
93	בלימעלאך און מלחמה'לאך

מעשה'לאך און לידלאך

97	פיר צייטן רענו
99	ערב פרילינג
100	א טראפן טוי
101	וואלקנדלאך
102	מייבעלאך
103	דער רענגבוין
104	א קינד נאכן שאטן
105	א קינדערשער שכל
106	האלבע נאכט

זייט

107	דאס אינגעלע
109	דאס גלעקל
111	א לעקציע אין וואלד
114	אוצר'לעך מיט גאל שטיינדלאך

לידער פון תהום'ען און הויכן

119	אדם
1221	דער שכור
122	תאוה'דיקע גלוסטן
123	דער מענטש
125	זי און ער
126	שטיף-מאמע
"	אזוי לאנג
127	ליידיק אין דער טיש
128	נאכן פארנעבונג
"	אויף די אייגענע וועגן
129	עם האט מיין נשמה
"	כליאפע רעגן
130	לאך מיין הארץ
133	וועלט דו נרויסע
134	פארצי זיך
135	פון דער הויך, פון דער טיף
136	געדענק
137	דרייט זיך ביזן קנאפל
"	טויזנט נויטן
138	דריי בילדער
141	רייך
143	א יריד
144	מוטער און קינד
145	דאס מאדעל
146	דאס בוך
147	די וועלט
148	אינם מוזעאום
149	די צייט
150	מיין קעמערע
151	דער טעלעגראף
152	ראדיא

לידער און עפיגראמען

155	דאס ווארט
"	א ליגן
156	בארמערין
"	ענדע ווארט
157	גרונטשטיין
"	קליינליכקייטן
158	זומפ און פרעש
"	שוועכלינגע
159	נארעשקייטן
"	נישטיגקייטן

וויט

160	צו ערשט ליב איך
"	דיינע אויגן
161	דער טורם און דאס פלעקל
"	ניט אלץ מיט א מאס
162	סקאצל מיטן שפאקטיוול
163	ניט אלץ
163	לידער זיינען
164	עס טרעפט אמאל
105	דאס קליינלאכע
166	דער איידעלער רעצענוענט
167	אזוי און אזוי
168	קאליקעס
169	פלעקלאד
170	שאנדערע באגריפע
171	א גיפטיגע פליג
172	די קאץ און ס'פייגעלע
173	שפילט דאס לעבן
175	א שאר דאס ראד
176	מזל
178	מאזאליעס

לידער פון ארום זיך

181	הבט הקבר
183	דער שפיגל
"	עמערס טראפנס טרעזן
184	עס הוידען זיך די בוימעלאד
"	פריינטשאפט
185	יוסטוביטאג
186	בלומען געשפענסטער
"	א געבעט
187	דער ווינטער
188	ניט ווי עס ווילט זיך
189	בלויער הימל
191	ניט צום הימל
"	די בעטן
192	עלנדקייט
193	ליבע און עלנדקייט
194	שטילע וועגן
195	צוויי זאכן
196	מיין יוגנט
197	וואס האט זיך אזוינס
"	צום הונדערטסטן מאל
198	שפעטער פריילינג
199	שעהן
200	הערבסט מאטיוו
201	בין די גרויע האר
202	אויף באזוך
204	דער לעצטער גערום
"	טרויער

לידער פון שייך-וועג

207	פון שייך-וועג
-----	---------------

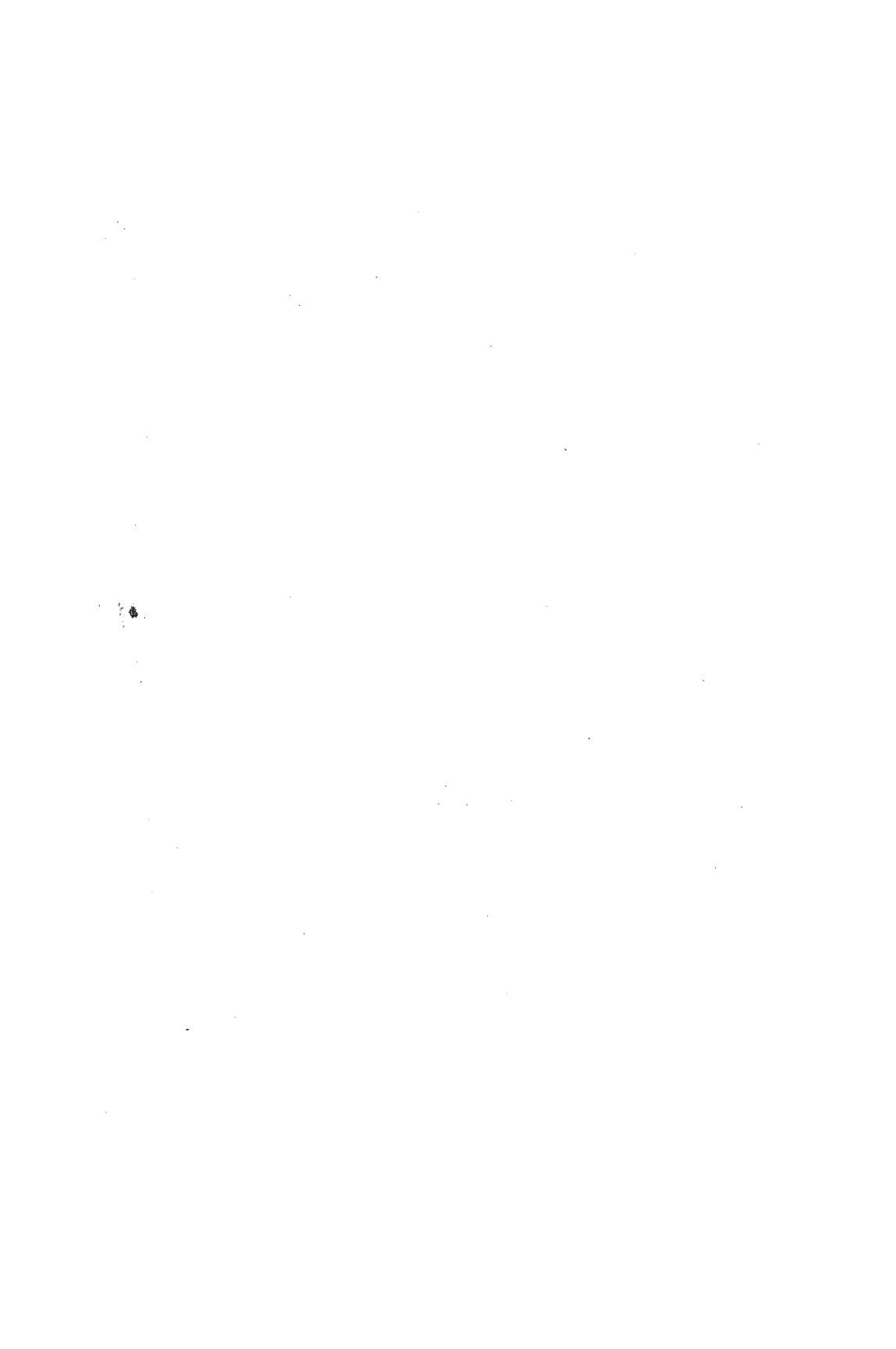

לידער פון צווישן שייד-וועג

זייט	
219	נייט מיר נאך
"	זאג זיי
220	אומעטינקייט מיינס
221	פריינט
"	טויטע פריינטשאפט
222	בלומען
223	קום נים אומגעריכט
224	אינם אנהויב
225	אינם אויסלאז
225	די צייט האט צייט צו ווארטן
226	זינדליכע
227	ווער יאגט זיך מיט מיר
"	נול
228	צוילט די צייט די יאר
229	ליכטשאטנדיקעיועל
230	עס ווילט זיך מיר בייטן
"	ווער שארט זיך
231	שפורן
232	שפארעס
233	הייליקייטן
"	אין פארענדרונג
234	מיין ציפערבלעטל
235	איד בין א ציפער
"	פעדער און פאפיר
236	נאכט
"	אלץ און גארנישט
237	פארמאגט דאס לעבן
238	ליריק
238	אין לעבנס פארלוף
239	בין איד מיר
239	מיין ברונען
240	מיין ליד

וועבער לידער און באלאדן

243	די ווירענע שטאט
245	זייד וועבער
246	איד פלעכט און וועב
247	געוועבן
249	זיידנצייג וועב איד
250	מיין מיידעלע
252	מאי
254	פרילינג
255	דו וועבסט נים גענוג
256	די „פיקעמליין“
258	ניט פאר רעוואלט
260	אורג משי (באלאדע)
269	עס וועלן דינע טרוימן
270	פירשטןדינער בעטלעריקינד (באלאדע)
288	וועבערס

פארצייכענונג פון וועבערשע ווערטער:

זייט

247 — — — צפערן —: געדרייטע פעדעס

" — — — צעפער —: פיינסטע וואָל

248 — — — אַנקע — אַנקענע — קאָפעטע —: פראָסטן צייג

261 שמיץ—שמיץ—: אַ צייכן, באַצייכענען די צאל איילן פון שטיק

262 מולטן — מולמענע-הויזן —: האַלב-וואָל און האַלב-באוועל.

" —: דאָס דינע שנירעלע, וואָס פלעכט זיך אין געוועב.

" —: אַ דיקער שיעף-שנירעלע, וואָס פלעכט זיך אין געוועב,

" — — — קאָרדט — קאָרדטן —: שווערע וואַלענע סחורה.

" — — — קאָמנאר — קאָמנארן —: לייכטערע וואַלענע שטאָף

267 — — — שיצן — שימצל — אַ וועב-שיפעל.

בינד —: די פארפלעכטונג פון די פעדעס אויף אזא אויפן עס זאָל זיך
271 אויסוועבן אַ שנירעל, קעסטעלאַך אָדער בלומען א. ג. וו.

" — — — געבעהמט —: אַרויפוויקלן די קעטע אויף אַ וואַלעק.

" — — — געליאַמט —: אויסשמירן מיט אזא לאַים די פעדעס.

" —: די שנור וואָס דער וועבער גיט אַ צי און באַוועגט דעם שיצן

" —: אַ טייל פון וועבשטול, וואָס קלאַפט צו דעם פאָדעס.

" — — — פוס-שעמעל —: די פוס טריט פון וועבשטול

273 — — — קרייקעס —: די לייסטן פון די סחורה.

שטרען—שטרענען—: עטלעכע פאָסמעס צוזאַמען, רופט מען

- א שמרען. — 276 — — — —
 קולער —: אן איינצעלנער פאָדעם אַרויפגעוויקעלט אויף אַ קולערל
 שער־בלאט —: אַזא דראַטענער פאָדער קאָם, וואָס די פעדעס גייען
 אַ דורך — — — — —
 קעטע־שערער —: דער וואָס מאַכט די קעטע פאַרן וועבער. —
 שעראַמע —: אַ הונדיקע ראָד אַזא, וואָס דער קעטע־שערער, שערט
 פאַרן וועבער די קעטע. — — — — —
 קעמלען —: אַ טייל פון דער קעטע. — 277 — — — —
 אָנגעקעמלט —: אָנגעטשעפעט — — — — —
 שליכטן — אויסגעשליכטעט —: געשטאַרקט די פעדעס מיט אַזא
 לאַים. — — — — —
 בעהם־שטול —: ספּעציעלער "שטול" אַזא אַרויפצואוויקלען די קעטע
 דעקאָם —: אַזא הילצערנער קאָם, וואָס טיילט גלייך די פעדעס
 פון די קעטע אין בעהם־שטול. — — — — —
 געשיר —: אַ געשטעל, וואָס האַלט צוזאַמען אַלע פעדעס — — — — —
 גערינג —: אַריין געצויגן. — — — — —
 קאַזשמיד —: קאַזשמירענע־קלייד — דעליקאַטען צעפּער — — — — —
 אַמלעם —: אַמלעסענע זשופּיצע — אַזא גלאַנציגער שטאַף — — — — —
 גופּען — אויסגענופּט —: אַפּצופּן די קניפּלאַך, אַפּשערען די דרימען
 פון געוועבטען שטיק. — — — — — 278
 פייפּער —: אַ סיגנאַל וואָס רופּט אין פאַבריק, — — — — — 284
 דרים — דרימען —: שטיקלאַך פעדעס. — — — — — 294
 צוימן —: איבעריגע שטיקלאַך, וואָס שלעפּען זיך נאָך. — — — — —
 מאַך —: וואָס פאַלט אַרונטער פון געוועב. — — — — —
 שטויס — שטויסן —: אַסך מחורות צוגיפּגעלייגט אויף אַ קופּע. — 296

מער, אַנדערע ווערטער זייגען אין בוך פאַרצייכענט.